

Ünnepi nagygyűlések, ifjúságpolitikai demonstrációk

A májusi békehónap rendezvényei

Politikai életünk programokkal sűrűn teleített tavaszi kalendáriumában rövidesen a béke- és barátsági hónap fellapozásába foghatunk. A magyar békemozgalom hagyományaira támaszkodva az Országos Béke Tanács a Hazafias Népfőntal és a többi társadalmi szervezettel közösen rendezi meg a békebarátsági hónapot; a program sorozat május 9-vel, az európai béke első napjára való emlékezéssel kezdődik. A győzelem napja ünnepén a magyar nép számára is; szoros összefonódott április 4-vel, felszabadulásunk évfordulójával az elmúlt 40 év alatt.

Hajdú-Bihar megyében május 8-án kezdődik az eseménysorozat, délután ünnepi nagygyűlést tartanak Debrecenben, a Kőlcsey Művelődési Központ színháztermében a győzelem napja alkalmából. A májusi békehónap nyitó rendezvényére másnap, Hajdúnánáson kerül sor a szabadtéri színpadon. A május 9-i hajdúnánási békenagygyűlés napján számos egyéb rendezvényt tartanak megszervezve. Debrecenben, a Hunyadi Általános Iskolában magyar-szovjet barátsági napra kerül sor, a Hazafias Népfőntal megyei bizottságán fotókiállítás nyílik Katonák régi fényképeken címmel, Hajdúböszörményben a művelődési központban az ünnepi megemlékezést követően az Állami Zeneiskola ad békehangversenyt. Szintén május 9-én, este 7 órakor fátylas felvonással és demonstrációval tiszteleg az ifjúság a faszizmus felett aratott győzelem 40. évfordulójára előtt Hajdúböszörményben. Aznap este Vámospercsen is tartanak békegyűlést, az egyeki

művelődési házban pedig magyar-szovjet barátsági este kerül sor a Déli Haderőcsoporthoz fűvészenekarnak közreműködésével. Május 10-én a Hajdúböszörményi AFESZ-nél az elsőként megalakult Földműves Szövetkezet 40. évfordulójára emlékeznek, a balmazújvárosi művelődési központban pedig Népek barátsága est várja a helybelieket. 10-én este a városi sportcsarnokban Sport és béke címmel sport-gálabemutató lesz. Május 11-én a Hazafias Népfőntal I. területi vezetőségének rendezésében Dan-csev D. T. amatőr festőművész mutatkozik meg Debrecenben, az Arany János utca 2. szám alatt. Aznap délelőtt békegyűlést tartanak az esztari művelődési házban, este pedig a sápi művelődési házban magyar-szovjet barátsági est lesz.

Május 12-én délelőtt Debrecenben, az Egyetem téren Bekedálpályázatot 1984 címmel szabadtéri koncert és hanglemez bemutató lesz, míg szintén aznap délelőtt rendezik meg a Nagyerdőn a KLTE, DUSE Népek barátsága majálisát. Az ifjúságpolitikai demonstráció a XII. VIT-re való felkészülés jegyében a megye egyik jelentős eseménye lesz. Május 12-én délelőtt kelet-magyarországi békeklubok találkoznak a Kossuth Lajos Tudományegyetemen. Május 13-tól 20-ig a debreceni Delta filmszínházban filmsorozatot vetítenek a Szovjetunió népeinek életéről. Május 13-án 17 órától a Varsói Szerződés aláírásának 30. évfordulójára ünnepi nagygyűlést emlékeznek meg a hajdúböszörményi művelődési központban, Má-

jus 14-én papi békegyűlésre kerül sor a HNF megyei bizottságán. Május 15-től 29-ig a debreceni Delta filmszínházban A francia építészeti és Franciaország tájai címmel kamaraállítást láthatnak az érdeklődők. Május 16-án a megyei békeklub rendezésében a debreceni iskolák részvételével béke-barátsági stafétát rendeznek, majd nagygyűlésre kerül sor a Vegyipari Szakközépiskolában. Aznap este Berettyóújfaluban, a művelődési házban magyar-bolgár barátsági est lesz.

Május 17-én Hadrháttegláson, a művelődési házban AFESZ-körök békefesztiválját rendezik meg. Május 18-án este Debrecenben, a Református Kollégiumban a debreceni egyetem tanuló diákok részvételével békeklub afrikai nemzeti tartanak. Május 19-én a Kossuth Lajos Tudományegyetemen a Vox Humana békeklub afrikai nemzeti estet rendez. Május 20-án Földesen, a Vegyipari Szövetkezetben magyar-szovjet barátsági napra kerül sor, míg május 27-én Debrecenben, az Újkerti Általános Művelődési Központban Béke-barátság címmel fordítási versenyen mérhetik össze tudásukat az általános iskolák 7-8. osztályos tanulói. Május 31-én Debrecenben, a Hazafias Népfőntal megyei bizottságán egykori nemzeti bizottsági tagok megyei találkozója rendezik meg. Hajdúnánáson májustól VIT és béke címmel városi vetélkedősorozat zajlik, május 11.-június 21. között pedig a megye városiban, községeiben tűzoltóversenyek lesznek.

Marjai Lózsef Törökországban

Isztambul, 1985. május 3. (MTI) — Turgut Özal török miniszterelnök csütörtökön fogadta a törökországi látogatáson tartózkodó Marjai Lózsefet, a Minisztertanács elnökhelyettesét. Hosszabb eszmecsere folytattak, elsősorban a két ország viszonyáról, a kapcsolataik bővítésére és fejlesztésére irányuló elképzelésekről. Ezt követően Marjai Lózsefet fogadta Kenan Evren, a Török Köztársaság elnöke. A találkón jelen volt dr. Föti Iván, hazánk ankarai nagykövete és Kaya Erdem miniszterelnök-helyettese.

Marjai Lózsef, aki kedden érkezett Törökországba, az elmúlt napokban vendéglátójával, Kaya Erdem miniszterelnök-helyettesével a két ország közötti gazdasági kapcsolatok helyzetéről és fejlesztésének lehetőségeiről tárgyalt. Egyetértettek abban, hogy hazánk és Törökország eddigi kapcsolatait és kereskedelmi hagyományait kedvező feltételeket biztosítanak a szorosabb gazdasági együttműködéshez, az idegenforgalom bővítéséhez és a tudományos-kulturális kapcsolatok fejlődéséhez.

Megbeszéléseket folytatott Marjai Lózsef a török kormány több tagjával is az egyes területeken kialakult kapcsolatok helyzetéről, a folyamatban levő ügyekről és az együttműködés fejlesztéséről. A Minisztertanács elnökhelyettese ellátogatott a Kamarák Szövetségébe, ahol tájékoztatást adott a magyar gazdasági helyzetéről, a gazdaság működési rendszeréről, a fejlesztési elképzelésekről.

Szeretettel köszöntjük az édesanyákat!

KÜLFÖLDIEK RÉSZVÉTELÉVEL

Bőrgyógyászati tudományos ülés Debrecenben

Pénteken, május 3-án délután két napos tudományos eredményeiről, illetve az ülés kezdődött Debrecenben, ultrabolya sugárral történő kezeléséről, amelyben a szakmában. Ezúttal a Magyar Dermatológiai Társulat és a seiberdorfi (Ausztria) kutatók bemutatták az ottani biológiai kutatóintézet által hazai szakembereken öt év óta fennálló tudományos együttműködés eredményeit is.

A tizenkét előadást felváltató tudományos ülést dr. Rácz István, a Magyar Dermatológiai Társulat elnöke nyitotta meg, majd a Debreceni Orvostudományi Egyetem nevében dr. Székely György rektorhelyettes üdvözölte a résztvevőket. Ma, szombaton a tanácskozás résztvevői diaklinikai módú ülészekon számot adnak az ultranyomelemek vizsgálá-

területéről, illetve az ülés kezdődött Debrecenben, ultrabolya sugárral történő kezeléséről, amelyben a szakmában. Ezúttal a Magyar Dermatológiai Társulat és a seiberdorfi (Ausztria) kutatók bemutatták az ottani biológiai kutatóintézet által hazai szakembereken öt év óta fennálló tudományos együttműködés eredményeit is.

Többlethitelhez juthat a mezőgazdaság

Háromszázmillió forintos agrárkötvény

Kinek milyen érdeke fűződik a kötvénykibocsátáshoz és -vásárláshoz? Mik a tapasztalatok Hajdú-Bihar megyében a lakossági kötvények eladására terén? Mi indokolta a Magyar Nemzeti Bank Agrárpárti, Kereskedelmi és Szövetkezeti Hitel-főigazgatóság által 300 millió forintos agrárkötvénykibocsátást? Mi lesz a sorsuk a kötvényeladások révén összegyűlt pénzalapoknál? A kérdések nyomán az MNB Hajdú-Bihar megyei Igazgatóságán Daróczy Lajos igazgatótól kértünk tájékoztatást.

— Azzal kezdem, hogy az igazi kötvénypiac még csak kialakulóban van. Az Állami Fejlesztési Bank keretein belül kezdődött meg az általuk kibocsátott vállalati és lakossági kötvények visszavásárlása és újbóli eladása, az úgynevezett másodlagos piac. Az MNB terve között szerepel ezen üzletág feltételeinek megteremtése is. Így leendő agrárkötvényeseinknek az esetleges visszavásárlást mi is felajánljuk. A széles körű MNB-hálózat, a gyors banki információáramlás ehhez bizonyára jó feltételeket nyújthat.

Ami az érdekestruktúrát illeti, ellentmondásnak látszik, hogy az átmenetileg szabad pénzeszközök áramlása akkor lendül fel, amikor a gazdaságban pénzügyi feszültség van. A valóság az, hogy éppen „pénzügyi” indokolt, hogy a rövidebb-hosszabb ideig felhasználatlan pénzeszközök olyan célok felé áramoljanak, amelyek nagyobb jövedelemmel kecsegtetik a pénztulajdonosokat annál, mintha saját gazdaságuk fejlesztésébe fektetnék be ezeket az összegeket. Példaként említhetem a most forgalomba kerülő 300 millió forintos agrárkötvény kapcsán, hogy a mezőgazdasági üzemek átlagos eszközarányos nyeresége most 8-9 százalék körül, míg mi az agrárkötvényt vásárlóknak 12 százalék fix kamatot fizetünk. Így azt hiszem, hogy ez a kötvény jó üzlet a vásárló vállalatoknak és szövetkezeteknek is. Hasonlóan ítéltető meg a lakosság részére 11 százalékos kamatfizetés mellett értékesített kötvények ügye is.

Az MNB által forgalmazott lakossági kötvények eddigi eladásának pozitív tapasztalatai vannak. Arualap-bővítésre és kisebb, de jövedelmező beruházásokra fordítják a kötvényeladásból összegyűlt pénzalapokat. Hajdú-Bihar megyében eddig az MNB által forgalmazott 11 fajta kötvényből 86 vásárló részére 11 millió forint értékű kötvényt értékesítettünk. Az érdeklődés itt továbbra is nagy. Számos vásárolni szándékozó igényt nem tudtuk kielégíteni, mert idő előtt lejegyezték a meghirdetett összeget. Az ilyen kielégítetlen vásárlási igényeket nyilván tartjuk és a legközelebbi kötvénykibocsátásunknál az első között kerül sor kielégítésükre. Bizunk benne, hogy a közeljövőben kimondottan hajdú-bihari fejlesztési célokra is rendelkezésre állhatunk ezzel az új üzletággal.

Az MNB saját tőkéjének bővítésére a napokban hirdette meg a 300 millió forint összegű vállalati és szövetkezeti kötvény kibocsátását, amelynek célja a gazdasági növekedés élénkítése. Az eladott kötvények ellenértékét, az úgynevezett tőkebefektetést nyolc év alatt fizeti vissza a bank. A törlesztés 1988-tól hat egyenlő részletben minden év július elsején történik. A kamat évi 12 százalék. A kötvényeket 100 ezer, 500 ezer és 1 millió forintos nagyságrendben forgalmazzuk. A jegyzést május 6-tól fogadják el az MNB számlavezető bankszámlán.

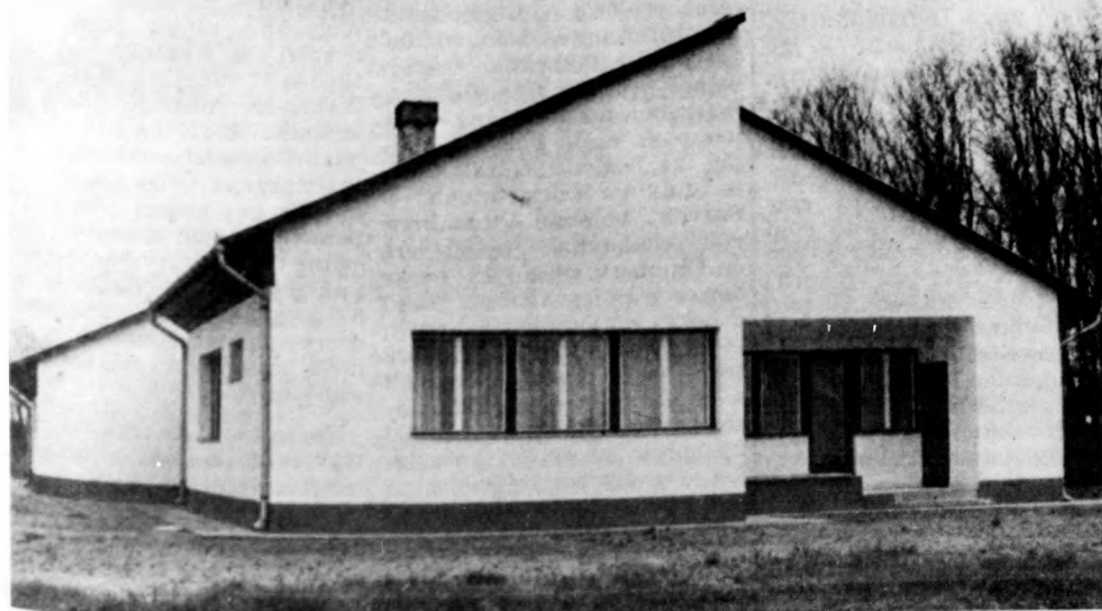
A konkrét jegyzéseket megelőzően tájékoztunk a vásárlóként számításba jövő partnereknél. Az érdeklődés alapján a meghirdetett 300 millió forint jelentős túljegyzésre lehet számolni. A kötvények befizetett ellenértékének több mint 50 százaléka visszamarad az érintett terület fejlesztési forrásainak bővítésére. Ebből gépvásárlásra és különböző, az átlagosnál jövedelmezőbb termelések korszerűsítésére nyújtunk többlethitel partnereinknek. A kötvények ellenértékének visszafizetését a Magyar Nemzeti Bank, mint jegybank garantálja.

G. I.

Új fogorvosi rendelő Pocsajban

Régi vágya teljesült ez év tavaszán a pocsaji és környékbeli embereknek: átadták rendeltetésének az új fogorvosi rendelőt és orvoslakást. Az épület és a rendelő berendezése 2,5 millió forintba került, melyből félmilliót a megyei tanács egészségügyi osztálya vállalt ma-

gára. Az építést a lakosság nagyarányú társadalmi munkával segítette. A fogorvosi körzet Pocsaj-Eszter és Kismarja 7500 lakosát, s természetesen ezen belül az iskola és az óvoda ellátását szolgálja. Naponta átlagosan harmincan keresik fel máris a rendelőt. (Fotó: Iklódy János)

A SZOT elnökségének ülése

A Szakszervezetek Országos Tanácsának elnöksége pénteken ülést tartott, s ezen a vállalati hetedik ötéves tervek előkészítésével kapcsolatos szakszervezeti feladatokról tárgyalt.

Az elnökség mindenképp elvett az ülést, hogy a szakszervezeti szervek miként vegyenek részt a vállalati középtávú tervek készítésében. Ezzel kapcsolatban rámutatott, hogy a vállalati tervezés demokratizmusa jelentős fejlődés előtt áll. A vállalati irányítás új formáinak bevezetése lehetővé teszi, hogy a jövőben a kollektív egész sora közvetlenül vegyen részt a tervezési döntésekben. Eddig a dolgozók csak a tervek véleményezésére volt lehetőségük, a jövőben azonban — elsősorban ott, ahol közgyűlés irányítja a vállalatot — a kollektívák közvetlenül vesznek részt a döntésekben. A szakszervezeti jogokat azonban ezen a területen sem csorbítják az új vállalati irányítási formák. A vállalati szakszervezeti szervek a középtávú tervek kialakítása során részt vesznek mind a dolgozók munka- és életkörülményeit közvetlenül érintő feladatok megfogalmazásában, mind a termelési célok megjelölésében. Figyelemmel kell lenniük arra, hogy a ma elhatározott fejlesztési tervek erőteljesen meghatározzák a dolgozók jövőbeni munkalehetőségeit, munkafeltételeit, bér- és kereseti viszonyait. A szakszervezeti szerveknek az is egyik fontos feladata, hogy már a tervek előkészítése során feltárják, mivel járulhat hozzá a szocialista munkaverseny-mozgalom a vállalati középtávú céljainak megoldásához.

Az elnökség rámutatott: a munkahelyi demokrácia kibontakozásának egyik alapfeltétele, hogy a vállalati belső irányítási rendszer tovább korszerűsödjen. Ahol ez indokolt, a szakszervezeti szervek tegyenek javaslatot a gyáregységek, üzemelemek tervezési szerepének növelésére. A szakszervezetek igényeljék a munkahelyi igazgatóktól, hogy határozzák körül a tervekben az adott munkahelyekre vonatkozó feladatokat és elosztási kérdéseket.

A szakszervezetek azzal is segíthetik az új középtávú terv megalapozását, hogy alaposan elemzik a mostani ötéves terv eredményeit és problémáit, alaposan megvizsgálják, hogy hogyan valósult meg a különféle demokrácia fórumokon, például brigádvezetői tanácskozásokon, ifjúsági parlamenteken, szakszervezeti üléseken hozott döntések.

A szakszervezetek segítsék azt is, hogy az új tervek rugalmasak legyenek, a vállalat bármikor alkalmazkodni tudjon a változó körülményekhez. Ennek megfelelően a döntések egy részét nem magában a tervben, hanem a munka folyamatában, a feltételek jobb ismeretében kell meghozni.

Az elnökség nagyon fontosnak tartja, hogy jó együttműködés alakuljon ki a vállalati szakszervezeti testület és az új irányító szervek között. A vállalati tanács által irányított helyeken a bizalmi testület a korábban már bevált módon véleményezze a vállalati tervet, amelyet az igazgató — saját döntése szerint — a vállalati tanács vagy a vállalatvezetés nevében a vállalati tanács döntése előtt terjeszt a bizalmi testület elé. A szakszervezeti szervek feladata az is, hogy a vállalati tanács munkáját segítsék felkészítve a tervezésben való érdemi részvételre. A közgyűlés által irányított vállalatoknál szintén hasznos, ha a szakszervezeti bizottság a közgyűlési tárgyalást megelőzően véleményezi a középtávú tervet. Indokolt, hogy ezt a véleményt a közgyűlésen is ismertessék. A közgyűlés által irányított vállalatoknál a bizalmi testület gyakorolja a szakszervezeti jogokat. Minden esetben nagyon fontos, hogy a tervkonceptiót és a tervjavaslatot véleményező testületeknek a vitaanyagok megismerésére kellő idő álljon rendelkezésükre, s szükség esetén a gazdasági vezetéstől megfelelő kiegészítő tájékoztatást is kaphassanak.

A vállalati középtávú tervek kidolgozását az állami és szakszervezeti vezetők közreműködésével is segítik.

A szociális tervezésről szóló irányelvek a munka végzéséhez közvetlenül kapcsolódó ellátások, juttatások között említik a munkásszállást, a munkaszállást, a munkahelyi, és egyenruhát, a szakmai oktatást, képzést és továbbképzést, az üzemegészségügyet, a megvalósított munkaképességű dolgozók rehabilitációját és a munkaegészségügyi higiénés feltételeket.

A jóléti és kulturális juttatások között legfontosabbak: a munkahelyi étkeztetés, a gyermekintézmények, az üdültetés, a segélyezés, a munkahelyi művelődés, a testnevelés és sport, a további juttatások között pedig nagy hangsúlyt kap a lakáshoz jutás segítése.

A munkásszállásokkal kapcsolatban a meglévő kulturális feladatok, komfortfokozatának emelését hangsúlyozzák az irányelvek és fontosnak tartják, hogy a kihasználatlan szálláshelyeket egyéb szociális célokra, például lakás céljaira használják átmenetileg lakás céljaira hasznosítsák. A munkásszállásról szólva megjegyezte, hogy az elsősorban a közlekedési vállalatokra kell bízni. A saját járművön, bérelt vagy szerződéses járatokon egyaránt gazdaságosabban nyoltható le a munkások utaztatása, ha más vállalattal együttműködnek. A szakmai oktatás korszerűsítésével kapcsolatban elsősorban az új technológiák elsajátítására, második szakma megszerzésére hívják fel az irányelvek a figyelmet, mert ezzel is segíthetik a terméktudás átadását és a munkaerő szervezett átcsoportosítását. Az üzemegészségügy fejlesztésével összefüggésben a munkaerő tervezésével együtt mindenütt vizsgálni kell, hogy az új technika és technológia mennyiben változtatja meg a dolgozók fizikai, pszichikai megterhelését, s feltétlenül tervezni kell az ezekhez kapcsolódó intézkedéseket is.

A lakásépítési program végrehajtásához a központi erőforrásokon kívül a munkáltatók anyagi áldozatvállalása és a lakosság, a munkahelyi közösségek önkéntes társadalmi munkája is szükséges. A dolgozók lakásépítkezését fokozottan támogatják a vállalatok tervezéskivitelezési tanácsadással, kedvezményes fuvarszközökkel, bontási, anyagokkal, kisgepek kölcsönzésével. A Pénzügyminisztérium és a SZOT elnöksége azt is javasolja, hogy vissza nem térítendő lakásépítési támogatásban elsősorban a nagy családosokat, a fiatal házaspárokat és alacsony jövedelmű dolgozókat részesítsék a vállalatok.

A munkavédelem fejlesztésének tervezésével kapcsolatos irányelvek hangsúlyozzák a gazdasági nehézségekre való hivatkozással sem lehet hátrébb szorítani a munkavédelmi feladatokat. Munkavédelemre a vállalat eredményével arányos összeget kell fordítani, a feladatokat pedig rangsorolni kell. Közvetlen életveszély esetén azonnal intézkedni kell, itt rangsorolásnak helye nincs.

A munkavédelmi terv jóváhagyásában, végrehajtásában ellenőrzésben az illetékes szakszervezeti testületnek egyetértési joga van — állapítják meg az irányelvek.

A továbbiakban az elnökség a szakszervezeti testnevelési és sportmozgalom továbbfejlesztésének feladatairól tárgyalt. (MTI)

Ülést tartott a megyei választási elnökség

Pénteken Tóth Imrénének, a megyei pártbizottság titkárnak, a választási elnökség elnökének vezetésével ülést tartott a Hajdú-Bihar megyei választási elnökség. A választási elnökség áttekinthető és értékelte az eddig megtartott képviselő- és tanácsjelölt gyűlések tapasztalatait.

Megegyezik mind a tizen-nyolc országgyűlési választókerületben megtartották a jelölőgyűléseket, három választókerületben három-három, a többiben két jelöltet állítottak. Az 1999 tanács- és választókerület több mint 90 százalékában is lezajlottak a jelölőgyűlések. A tapasztalatokat összegezve a választási elnökség megállapította, hogy megyénkben a jelölés eddig valamennyi helyen kellő érdeklődés, aktivitás mellett, a törvénynek megfelelően történtek.

Kitüntetés

Az Elnöki Tanács több évtizedes kiváló munkássága elismeréséül, 60. születésnapja alkalmából a Szocialista Magyarországi Erdemrenddel tüntette ki dr. Albert Béla egyetemi tanárt, az orvostudomány doktora, a Debreceni Orvostudományi Egyetem Szemészeti Klinikájának igazgatóját. A kitüntetést dr. Horváth Ottó egészségügyi miniszterhelyettes adta át pénteken az Egészségügyi Minisztériumban. (MTI)

A KÖZÉLET HÍREI

Nagy Mihályt, a Szocialista Hazáért Erdemrenddel kitüntetett veteránt 85. születésnapján, május 3-án köszöntötte Magyar József, a megyei pártbizottság titkára és Sziklasi Béla, a Debrecen városi Pártbizottság osztályvezetője.

Az MSZMP Központi Bizottságának meghívására pénteken pártküldöttség érkezett a Kongói Népi Köztársaságból Magyarországra. A küldöttséget, amelynek vezetője Jean-Pierre Noullet, a Kongói Munkapárt Központi Bizottságának tagja, a KB külügyi osztályának helyettes vezetője a Ferihegyi reptől Győrke József, az MSZMP KB külügyi osztályának helyettes vezetője fogadta. (MTI)

Magyarországra látogat Daniel Ortega

Losancki Pálnak, az Elnöki Tanács elnökének meghívására május 4-én, szombaton munkalátogatásra hazánkba érkezett Daniel Ortega Saavedra, a Nicaraguai Köztársaság elnöke, a Sandinista Nemzeti Felszabadítási Front Országos Vezetőségének tagja. (MTI)

Daniel Ortega Saavedra, a Nicaraguai Köztársaság elnöke, a Sandinista Nemzeti Felszabadítási Front Országos Vezetőségének tagja 1945 novemberében született. Apját bebörtönözték, amiért Augusto César Sandino tábornok felszabadító harcát támogatta. Kiszabadulása után együttműködött a Sandinista Fronttal.

Daniel Ortega fiatal korától aktív mozgalmi életet élt: középiskolásként diákvezető volt, és 15 évesen belépett a Frontba. Szervezte a diákok diktatúraellenes harciát, s irányította a megmozdulásokat. Többször elfogták és megkínálták. Egyike a legtöbbet szenvedett és bebörtönözött vezetőknek.

Családjának tagjai is ismert alakjai a nicaraguai közéletnek. Testvére, Camilo

1978-ban a monimóbi felkelésben elesett. Fivére, Humberto, a nemzetvédelmi miniszter tiszteit töltte be. Édesanyja, Lidia Saavedra, a Hősök és Mártírok Anyái szervezet egyik vezetője. Felesége, Rosario Murillo, a Kulturális Dolgozók Sandinista Egyesületének főtitkára.

Daniel Ortega 19 éves volt, amikor a Sandinista Nemzeti Felszabadítási Front Országos Vezető Tanácsának tagjává választották. E funkciójában 1966-ig tevékenykedett.

1967-ben a biztonsági szervek elfogták, s hét évet töltött börtönben. Ehéssztrájkokkal tiltakozott fogva tartása miatt — ezek közül az egyik 41 napig tartott. Börtönéből 1974 decemberében a Sandinista Front kommandójának egyik akciója szabadította ki.

Daniel Ortega 1975-ben ismét elfoglalta helyét az Országos Vezető Tanácsban, 1977 októberében a felszabadító erők északi frontjának parancsnoka lett. 1979-ben, a forradalom győzelme után a Nemzeti Újjáépítés Kormány Kormányzó Tanácsának tagjává választották, két év múlva pedig e tiszteletű koordinátora lett.

Az 1984. november 4-i választásokon a Sandinista Front jelöltjeként köztársasági elnöknek választották meg. E tisztségébe 1985. január 10-én iktatták be.

Oláh István látogatása a szovjet déli hadseregcsoportnál

A fasizmus felett aratott győzelem közelgő 40. évfordulója alkalmából az ideglenesen hazánkban állomásozó szovjet déli hadseregcsoport parancsnokságának meghívására Oláh István vezérredes, honvédelmi miniszter és a Honvédelmi Minisztérium Katonai Tanácsának több tagja pénteken látogatást tett a hadseregcsoport egyik gárda-magasabbrendű egységénél. A Vörös Zászló Erdemrenddel, a Szuvorov, valamint a Kutuzov Erdemrenddel második fokozatával kitüntetett magasabb egységnek a vendégeket Konzsztantyin Kocsetov vezérredes, a Varsói Szerkesztő vezérredes, a Varsói Szerkesztő erők főparancsnokának magyarországi képviselője. (MTI)

Az 1984. november 4-i választásokon a Sandinista Front jelöltjeként köztársasági elnöknek választották meg. E tisztségébe 1985. január 10-én iktatták be.

Négy évtized történelmi mértékkel nem nagy idő — mondjuk sokszor. Mégis az elmúlt negyven esztendő rácsafolt erre a megállapításra: sok nép számára ez az időszak meghatározó jelentőségű volt. Oszdták ezt a véleményt csehszlovák barátnak is, akik most ünneplik hazájuk felszabadulásának 40. évfordulóját. Ezekben a napokban, amikor végigtekintenek a megtett úton, maguk jóleső érzéssel, mások elismeréssel nyugtázzák azokat az eredményeket, amelyeket — az idő rövidsége ellenére — elérték. A mostani kiemelkedő ünnepen van miről számot adniok, van minék örülniök, van mivel büszkélkedniök.

MOZAIKKOCKÁK CSEHSZLOVÁKIÁBÓL

1942-ben Pardubiceben szervezték a merényletet Reinhard Heydrich ellen, aki Himmler jobbkeze volt, s akit a nép megfigyelésére küldtek Csehországba. Heydrich halálát a németek kegyetlenül megtorolták: több mint három ezer embert letartóztattak, sokukat rögtön kivégezték, a többiek koncentrációs táborokban pusztultak el. A bosszú része volt még, hogy a közeli Lidice és Ležák falvakat a földdel tették egyenlővé, lakóikat megölték.

Lidice, Ležák, akárcsak Auschwitz, Buchenwald és más helyek, ma a fasizta barbarizmus megdőbentő szimbólumai...

Pardubice a felszabadulás után a leggyorsabban fejlődő városok közé tartozott, immár fejlett vegyiparral, gépparral, elektrotechnikával és élelmiszeriparral rendelkezik. S csak egy emlegetik országként: a fiatalok városa.

De vannak dolgok, amelyekről a számok nem képesek beszélni. A második világháborúban megélt szenvedésekről, borzalmakról, a német megszállás gyötrelmeiről, az 1938 szeptemberében kötött müncheni egyezményről, amellyel a nyugati hatalmak kiszolgáltatták az országot a fasiztáknak. A hatéves ellenállásról, előbb 1944-ben a szlovák, majd 1945 tavaszán a cseh népi nemzeti felkeléséről, a prágaiak helytállásáról 1945 májusának első napjaiban, az emberek hősiességéről, akik a legreménytelenebb helyzetekben is hitték, hogy sorsukat jobbra fordíthatják.

Nem túlzás, ha azt mondjuk: az elmúlt negyven évben megfiatalodott az egész ország. Óriásiak a változások. 1948 februárjától, amikor végleg sikerült visszaszorítani a hatalomra törő reakciós erőket, Csehszlovákia népe a kommunista párt irányításával fiatalos lendülettel és elszántsággal fogtak hozzá hazájuk újjáépítéséhez. A szocializmus útját választották, s — a hidegháború okozta nehézségeket felszámolva, a belső tévedéseket és hibákat kijavítva, az 1968-as válságot leküzdve — következetesen haladtak előre ezen az úton.

Ma már elmondhatják, hogy több iparágban — így a vas- és acélfeldolgozásban, a cipőgyártásban, a fémmegegő gépek készítésében — a világ élenjárói közé tartoznak. Tavaly, a hetedik ötéves terv utolsó előtti esztendőjében kiemelkedő évet zártak. Jól dolgoztak a bányászok: 1984-ben rekordmennyiségű, összesen 129,3 millió tonna szénét és lignitet termeltek ki. A Jaslovské Bohunice-i atomerőműben üzembe helyezték a harmadik reaktort, így az atomerőművek teljesítménye 1320 megawatt-ra nőtt, a nukleáris energia részaránya elérte a 9 százalékot. A leggyorsabban a gépipar, ezen belül is az elektrotechnikai ipar fejlődött.

A szovjet sajtó napja

Furcsa dolog magyar újságíró számára elképzelni, milyen is lehet, ha az általa leírt szó tizenegy millió példányban jelenik meg, a világ százhatvan országában közzétek megkülönböztetett figyelemmel cikke minden gondolatát. Ez a kivételes alkotói élmény nap mint nap megadatik szovjet kollégáink egyénmelyikének, például a Pravda munkatársainak.

Annak a Pravdának a híreről, erejéről van szó, amelyet 1912. május 5-én a munkások megtakarított kopejkáiból adtak ki első ízben. Szikrából pattan a láng — a jelszó az első bolsevik újság, az Iszakra (Szikra) nevére utal. Az Iszakra, majd a Pravda valóban alkalmas volt feladatának betöltésére az Októbert megelőző években, s a polgárháború, majd a békés építómunka idején is. A Nagy Honvédő Háború során óriási jelentősége volt a frontról érkezett tudósításoknak, híreknek, a szovjet újságírók megtették a magukat a győzelem érdekében.

Mára megváltozott, kibővült a szovjet sajtó struktúrája, feladata is több lett, mint korábban volt. Egy talvalyi adat szerint csak új-

ságából 8172 jelenik meg a Szovjetunió területén, s hol vannak még a hetilapok, folyóiratok?! Az éves példányszám több mint negyven millió, a napilapok egyszerű példányszáma 181 millió. Több mint 60 ezer kollégánk dolgozik a hasábk megoltésán, igaz, segítségükre van mintegy 6 millió munkalevelező is. Az utóbbi évtizedekben egyre nő a szovjet televízió műsorideje, az adásokat az ország mind nagyobb részén lehet színesben venni. Gyorsuló ütemben korszerűsödik a technikai bázis mellett a felhasználási módszerek tárháza is. A szovjet rádió adásait köztük az idegen nyelvű, például magyar adásokat — szinte az egész világon veszik a hallgatók készülékei, s a megnyilvánuló érdeklődésre utal az a sok százezer levél, amelyet a szerkesztőség kap.

Szakmai ünnepünkön, a szovjet sajtó napján szeretettel köszöntjük szovjet kollégáinkat, további sikereket kívánunk munkájukban — az olvasók meglepedésére.

Horváth Gábor

KONGRESZS

Együttműködés

A KONZERVIPAR

Az MSZMP XIII. kongresszusa, az elfogadott rozart elemző igényekkel alakított az élelmiszeripar, a mezőgazdaság, a közlekedés, a kommunikáció területén a találatok szerencsés nyat kapcsolni az általános témához.

A konzervipar eredményeként fontos feladat, hogy egyre inkább szélesedjen az agrárterület alapvető ágának, a mezőgazdaságnak és az élelmiszeriparnak együttműködése. A Debreceni Tartósítókombinát legnagyobb a széles körű mezőgazdasági kapcsolatot a kölcsönös kielégítésre alapozott megosztás adja. Amikor a mezőgazdaság nem tud megtermelni a szükséges mennyiséget, a konzervipar kiegészíti a hiányt.

Az export

A mezőgazdasági termékekkel való közös exportkodás erje racionálisabbá teszi a mezőgazdasági termelési életünket is. Volt bágon vállalatok belül a közép- és nagyüzemek mellett a kor követelményeinek megfelelően újra megújítani. Velünk együttműködve, a mi szervezésünkben már nyolc közös érdekcsoport alakult, s a közös igényeket kielégítő zervezők termel. Ez a kezdeményezés vált egy olyan kamezósítást, hogy a mezőgazdasági termelési életünket is. Volt bágon vállalatok belül a közép- és nagyüzemek mellett a kor követelményeinek megfelelően újra megújítani. Velünk együttműködve, a mi szervezésünkben már nyolc közös érdekcsoport alakult, s a közös igényeket kielégítő zervezők termel. Ez a kezdeményezés vált egy olyan kamezósítást, hogy a mezőgazdasági termelési életünket is.

Az elmúlt években nyosodott, hogy szűkös ruházási lehetőségek is a jó célokhoz megteremteni a termelési tételeket. Mindezek az elmúlt három évben 38 százalékos termet növekedésünk a belföldi társadalmi termék értékesítésének köszönhetően a gazdaság egyensúlyi helyzetének javítását, a gyors ütemű fokozását gálta.

Komoly gondot okoz a kális kapcsolataink távú alakításában a lyozók gyakori, szinte kénti változtatása. Ezek az élet követelményeinek megfelelően a mezőgazdasági adó üzemek megerősödését is a jó célokhoz megteremteni a termelési tételeket. Mindezek az elmúlt három évben 38 százalékos termet növekedésünk a belföldi társadalmi termék értékesítésének köszönhetően a gazdaság egyensúlyi helyzetének javítását, a gyors ütemű fokozását gálta.

Piacközelség

Biztató, hogy a közszus a gazdasági feladatok kiemelt fontosságú területén a mezőgazdaság, a közlekedés, a kommunikáció területén a találatok szerencsés nyat kapcsolni az általános témához.

KONGRESSZUS UTÁN

Együttműködés, önállóság és demokratizmus

A KONZERVIPAR TAPASZTALATAIBÓL

Az MSZMP XIII. kongresszusa, az elfogadott határozat elemző igénytel foglalkozott az élelmiszeripar működésével, a konzerviparral is. A magam tapasztalataiból szeretnék néhányat kapcsolni az alábbiakban a témához.

A konzervipar eredményeinek igen fontos forrása volt, hogy egyre inkább kihasználjuk az agrártermelés két alapvető ágának, a mezőgazdaságnak és az élelmiszeriparnak együttműködését. A Debreceni Tartósítási Kombinat legnagyobb erejét a széles körű mezőgazdasági kapcsolat a kölcsönös érdekeltségre alapozott munkamegosztás adja. Amikor a népgazdaság lehetőségei gazdaságunk korszerűsítéséhez

szükségesek, nagy tartalékok rejlenek az önálló, az egyszerű kockázatot és felelőséget is vállaló gazdasági együttműködésben, összefogásban. Ez az együttműködés segítette a vállalatot ahhoz, hogy egyre inkább megfeleljünk a piaci követelményeknek.

A kapcsolattrendszer eredményeként jöhetett létre például a borsóhozamok elmúlt két évben történt, nemzetközileg is elismert színvonalra való emelése — amely az elmúlt évben 7 tonna hektár volt — és a biztos nyersanyaghatár megteremtése. A fajtásgazdálkodások emelése számottevő felvásárlási áremelés nélkül megteremtette a termelési lehetőségeit. A vertikum gazdaságosságát.

szentpéteri Üvegyárral közös együttműködésünk a korszerű formatervezett üvegek gyártására, valamint a Pécsi Sopiane Gépgyárral megkezdett csomagológépek gyártása.

Termékeink több mint 80 százaléka exportra kerül. Az elmúlt évben a nem rubel elszámolású exportunkat 30 százalékkal növeltük. Jelentős segítséget jelentett az 1984. január 1-vel megkezdett önálló exportjog, amelynek gyakorlását a meglévő külkereskedelmi vállalati kapcsolataink felszámolása nélkül kezdtük meg. E rövid idő alatt is jó tapasztalatokat szereztünk. Vállalatunknál a termeléssel foglalkozó szakemberek is piacközelségbe kerültek, sokkal jobban érzik a piac rezdüléseit. Várakozásukat felülmúlta az a hatás, de az az erő is, ami a közvetlen piaci kapcsolat révén a vállalat vezetőinek szemléletváltozásában tapasztalható. A mindennapos problémáikat, döntéseiket átszövi a piaci tapasztalat.

Készítményeink 70 százaléka szocialista országokba, az államközi kötelezettségeket teljesítve döntően a Szovjetunióba kerül. Évente 100 000 tonna konzervet exportálunk a szocialista országokba. Vállalatunk így örömmel üdvözölte a KGST-felső szintű vezetői találkozóinak azt az állásfoglalását, hogy a szocialista országok gazdasági fejlődésének meggyorsításához a kétoldalú-sokoldalú vállalati kapcsolatok erősítése is hozzájárulhat. Mi, érdekeinknél fogva, komolyan vesszük az állásfoglalás megvalósítását, de a jelenlegi rubel elszámolású külkereskedelmi gyakorlatban nincs és nem is alakulhat ki közvetlen kapcsolat. A szocialista piacnak átmeneti jellemzője, hogy a konstrukció miatt a szállítók anyagi előnye nemcsak az exportban jelenik meg. Ezen vállalati szinten változtatni nem tudunk, de közvetlen kapcsolat esetén a termékszerkezetet valós piaci igényekhez való gyorsabb igazításával eredményességünk javulna, mely a jelenlegi közvetett, több áttételen keresztüli kapcsolatrendszerrel meg nehezen valósulhat meg.

Bonyolítja a jelenlegi helyzetet az is, hogy az a szakosított külkereskedelmi vállalat exportálja termékeinket a szocialista országokba, amelyekkel mi versenytársak vagyunk nem rubel elszámolású viszonylatban. Meggyőződésem, hogy ha külkereskedelmi jogosítványunk kibővíülne a demokratikus exporttal is, tevékenységünkkel jobban, gyorsabban tudnánk a vevő igényeit is kielégíteni.

Az export fokozása

A mezőgazdasági partnereinkkel való közös gondolkodás egyre racionálisabban formálta ipari termelési szemléletünket is. Volt bátorságunk vállalatunkon belül a kis-, közép- és nagyzetem problémáit a kor követelményeinek megfelelően újra értelmezni. Velünk együttműködve, a mi szervezünkben ma már nyolc közös érdekeltségű, közös tulajdonú, speciális igényeket kielégítő konzervüzemi termel. Ezzel lehetővé vált egy olyan munkamegosztás, hogy a Debreceni Tartósítási Kombinat tenyilegesen nagyzetemé váljon, nagy volumenű termelést valósítson meg, nagy szeriákat állítson elő, a vevők igényeire igazodó kisseriákat pedig a kisüzemekben gyártjuk. Az együttműködéssel lehetővé vált biztosítottunk a kedvezőellen mezőgazdasági adottságú üzemek megerősödéséhez is.

A vállalat vezetése hiába látja világosan, hogy a piaci igények gazdaságosabb kielégítéséhez fejleszteni kell — mert, ha ezt nem tesszük, lemaradásunk tovább nő —, de a nehezen megszerezhető fejlesztésekkel, azok terhei miatt költségünk nő, eredményünk csökken, melyet a bonyolult állami támogatás rendszere is csak részben ellensúlyoz.

A mi területünkön a fejlesztés terhei az anyagi ágazatok átlagához képest nagyobbak. Míg az anyagiágazatok egészében a beruházások 77 százaléka saját forrásból valósulhat meg, ez az élelmiszeriparban az alacsony eszköz-bérrányos nyereség miatt nem éri el a 45 százalékot. Így fejleszteni csak nagy kamatterhekkel tudunk, ami rontja gazdaságosságunkat. Még ilyen lehetőségekre is csak korlátozottan lehetünk hajlandók. Átmenetileg ma azok járnak jól, akik nem vállalják a szükséges megújulás embert nyújtó kockázatát, konzerválják a jelenlegi helyzetet, feladva a felzárkózás esélyét.

A világon mindenütt támogatják az élelmiszeripar termelést. Nem értjük, hogy a hazai gyakorlatban miért nem lehet azt az elvet érvényesíteni, hogy a szükségesszerű támogatást a fejlesztési fázisban, a termelés gazdaságosságának javítását szolgáló és nem a végső kibontásának javítását is társul alkalmazzuk.

Az elmúlt években megbizonyosodott, hogy a szükséges beruházási lehetőségek között is a jó célokhoz meg lehet teremteni a termelési feltételeket. Mindezek alapján az elmúlt három évben elért 38 százalékos termelés-növekedésünk a belföldi ellátás színvonalának megtartása mellett döntően a népgazdaság egységszerű helyzetének javítását, az export gyors ütemű fokozását szolgálta.

A vállalat vezetése hiába látja világosan, hogy a piaci igények gazdaságosabb kielégítéséhez fejleszteni kell — mert, ha ezt nem tesszük, lemaradásunk tovább nő —, de a nehezen megszerezhető fejlesztésekkel, azok terhei miatt költségünk nő, eredményünk csökken, melyet a bonyolult állami támogatás rendszere is csak részben ellensúlyoz.

A világon mindenütt támogatják az élelmiszeripar termelést. Nem értjük, hogy a hazai gyakorlatban miért nem lehet azt az elvet érvényesíteni, hogy a szükségesszerű támogatást a fejlesztési fázisban, a termelés gazdaságosságának javítását szolgáló és nem a végső kibontásának javítását is társul alkalmazzuk.

A világon mindenütt támogatják az élelmiszeripar termelést. Nem értjük, hogy a hazai gyakorlatban miért nem lehet azt az elvet érvényesíteni, hogy a szükségesszerű támogatást a fejlesztési fázisban, a termelés gazdaságosságának javítását szolgáló és nem a végső kibontásának javítását is társul alkalmazzuk.

Komoly gondot okoz vertikális kapcsolataink hosszú távú alakításában a szabályozók gyakori, szinte évenkénti változtatása. Egyetértünk az élet követelményeire rugalmasan alkalmazkodó, sok esetben a kényszer erejével ösztönző szabályozó módosításokkal — mint elvvel —, de megfontolásra ajánlunk, hogy vajon jó úton járunk-e, ha a szabályozás a normatívitás keretein belül nem teremt meg az élelmiszer-termelés sajátosságait is társul alkalmazzuk.

A világon mindenütt támogatják az élelmiszeripar termelést. Nem értjük, hogy a hazai gyakorlatban miért nem lehet azt az elvet érvényesíteni, hogy a szükségesszerű támogatást a fejlesztési fázisban, a termelés gazdaságosságának javítását szolgáló és nem a végső kibontásának javítását is társul alkalmazzuk.

A világon mindenütt támogatják az élelmiszeripar termelést. Nem értjük, hogy a hazai gyakorlatban miért nem lehet azt az elvet érvényesíteni, hogy a szükségesszerű támogatást a fejlesztési fázisban, a termelés gazdaságosságának javítását szolgáló és nem a végső kibontásának javítását is társul alkalmazzuk.

A világon mindenütt támogatják az élelmiszeripar termelést. Nem értjük, hogy a hazai gyakorlatban miért nem lehet azt az elvet érvényesíteni, hogy a szükségesszerű támogatást a fejlesztési fázisban, a termelés gazdaságosságának javítását szolgáló és nem a végső kibontásának javítását is társul alkalmazzuk.

Piacközelségbe kerültek

Biztató, hogy a kongresszus a gazdasági feladatok között kiemelt fontosságot tulajdonított annak, hogy az ipar korszerű, nemzetközileg is jól értékesíthető az együttműködés az élelmiszeriparokkal, anyagszer-termelés és az ipar között úgy, mint ahogy az a mezőgazdaság és élelmiszeripar közötti biztatón fejlődés feladat megoldásánál se- ipar közötti biztatón fejlődés feladat megoldásánál se-

szükségesek, nagy tartalékok rejlenek az önálló, az egyszerű kockázatot és felelőséget is vállaló gazdasági együttműködésben, összefogásban. Ez az együttműködés segítette a vállalatot ahhoz, hogy egyre inkább megfeleljünk a piaci követelményeknek.

A világon mindenütt támogatják az élelmiszeripar termelést. Nem értjük, hogy a hazai gyakorlatban miért nem lehet azt az elvet érvényesíteni, hogy a szükségesszerű támogatást a fejlesztési fázisban, a termelés gazdaságosságának javítását szolgáló és nem a végső kibontásának javítását is társul alkalmazzuk.

A világon mindenütt támogatják az élelmiszeripar termelést. Nem értjük, hogy a hazai gyakorlatban miért nem lehet azt az elvet érvényesíteni, hogy a szükségesszerű támogatást a fejlesztési fázisban, a termelés gazdaságosságának javítását szolgáló és nem a végső kibontásának javítását is társul alkalmazzuk.

Építési napló

Pénztelenség miatt — parktalanság?

Az ablakból a Vincellér utcára látok, a tócskerti lakótelep déli határára. Sőt, még azon is túl, az úttest másik oldalára, a Lada bisztró mögötti területre, ahol néhány napja felverte táborát a fővárosi vállalkozó: körhintából, rakétából, céllövődekből és még ki tudja, mi mindenből épített mini vidám parkot a környékbeli gyerekek nagy örömeire.

Vonul is a lakótelep apraja-nagyja, fél nap alatt ösvényt taposva a magas házak és az úttest között húzódó széles sáv füvesítéséhez előkészített, friss termőföldjén. Elképzelem a jövőt: ha a parképítők munkája nyomán zöld pázsit jelzi a határt, vajon azt jobban tisztelik majd az itt lakók? Hisz átmeneti rajta akkor is lesz ok, ha elvonulnak a mutatóványosok: a Ladában kapható fagyalt, sör, az oda vezető rendes, épített járda viszont túl nagy (mondhatnám azt is: ésszerűtlenül hosszú) kerülőt parancsol az átkelni szándékozókra.

— Miért nem előzik meg a pusztítást? — kérdezem a Debreceni Városgazdálkodási Vállalat illetékesétől, miután beszámolok nekik jövőbe mutató tapasztalataimról. — Ha a zöld sávba építenének két olcsó, kavicsos bortított ösvényt, talán azon járnának a környékbeliek.

Sándor János igazgató, Torkos László főmérnök és Kovács István osztályvezető kiabrandít. — Az nem olyan egyszerű. Javasoltuk, de a közlekedésbiztonság órei nem engedélyezik, mert közvetlenül az utcamentén nincs járda, amelybe a mi útjaink csatlakozhatnának. Az úttestre meg nem vezethetjük a gyalogosokat, mert ha baleset történik, minket vonnak felelősségre.

Megoldás persze kínálkozik: járdát kellene építeni az úttest mentén. Mondani se kell, hogy nincs rá pénz. S ezzel máris birtokában vagyunk a tócskerti lakótelep parkosítási ügyét meghatározó két fő tanulságnak — kevés az anyagi erő s mintha a szervezőkészség, a rugalmasság is hiányozna olykor a lakóházak környezetének szépi-éért felelősek eszköztárából. (Még egy mondat a Vincellér utcai járdáról: akár hiszi a kedves olvasó, akár nem, a benzinkúttal szemben álló bisztró, amely a környék egyetlen „jelentős” vendéglátóhelye, a lakótelepről gyalog szabályosan nem közelíthető meg — éppen az átkelőhelyek és a járdák hiánya miatt.)

A lakótelep déli felén, a Vincellér és a Margit utca között nem épül már több ház, elkészült vagy háromezer lakás, de elkészültek a közintézmények is. Javasolom, vegyünk sorra: mennyi épült meg a parkokból, játszótérből?

Sándor János óv a túlzott várakozástól, mintegy előkészíti a nem túl gazdag felsorolást. — A tervezés, sőt, még az építkezés kezdetén is azt gondoltuk, hogy olyan lakóteleppé varázsoljuk a Tócskertet, amelynek messze földről is csodájára járnak. Erre lehetőséget adott az építészeti megoldás, a házak elhelyezése, de ezzel biztatott a parkosítási terv is. Most viszont meg kell mondani: bár az egy lakóra jutó szabad terület Debrecen összes lakótelepe közül a Tócskertben a legnagyobb, parképítés szempontjából mégis ez a legszegényebb. Mutatja ezt az is, hogy míg a Vénkertben, az Újkerthben „ott lihegtünk” az építők nyomában, most a kivitelezési tervek, a megrendelések, végső soron tehát a pénz hiánya miatt jókora a lemaradásunk. Hiába vállalkoznánk mi több munkára, a város pénztárcája nem bír nagyobb terhet.

Kovács István számbaveszi az eddig végzett munkát, majd sorolja azt is, amit az év végéig kell befejezni. Elkészült az István út és a Vincellér utca menti zöld sáv építése, s fokozatosan rendezik az ügnevezett tömbölsőket, a házak közötti „udvarokat” is. Persze, nem az eredeti elképzelések szerint, s nem úgy, ahogy a szakemberek szívesen csinálnák, büszkén tekintve munkájuk eredményére. Kevesebb növény, kevesebb kerti bútor, kevesebb játék — csak így lehet „költségen belül” maradni.

— Ki az, aki a kertjében faültetéskor sajnálja a gyökér alól a trágyát, a csemete mellől a karót? Mert erre aztán egy forint se jut a Tócskertben — érzelmetli a helyzetet Sándor János, majd újabb hasonlattal folytatja: — Hamarosan többen élnek majd a Tócskertben, mint Hajdúnánáson. Ha figyelembe vesszük, hogy a városközpont átvész bizonyos funkciókat a lakóteleptől, akkor is elke- serítőt az az ellátási szint, amit itt az életér formálásában nyújtani tudunk.

A legjobb példa erre a lakótelepi közpark bizonytalan sorsa. A tervezők szándéka dicéretes volt: a házak közötti szabad teret, vagy két és fél hektáros területre olyan parkot képzeltek, amely igazi felüdülést, kikapcsolódást nyújt a panelházak lakóinak. Sétányok, sportpályák, játszóhelyek kellő távolságban egymástól úgy, hogy a labdát rúgó kamasz ne zavarja a homokozó apróságokat, a kislapátért veszekedő gyerekek sírása pedig ne hallatszódik a távoli padon könyvet olvasók.

Kimondom nyugodtan: nem luxus ez, hanem természetes követelmény a ma, de a holnapnak, hosszú évtizedekre épülő lakótelepen. Biztos vagyok abban, hogy nem sokan vitatják ezt. Még azok sem — a város pénzé- vel gazdálkodók —, akik megfontoltan mondják ki az utolsó szót: nincs rá pénz.

Így azután a sors furcsa tréfát űz. Azok a családok, akik legelsőként költöztek erre a lakótelepre, az egyik részében sokáig irodaházként szolgáló „négyemeletesbe”, talán legutoljára élvezhetik a rendezett környezet örö- mét. Mert a szóban forgó területről a vidéket ismerők számára írjuk ide: az ABC és az iskola közötti részről van szó) ugyan elvonultak az építők, de nincs senki, aki gazdája lenne e többre érdemes földdarabnak. Az ott felejtett betontestek, kábelek, mindenféle kacatok rendtelensége szinte csábít a további személtelésre, ami viszont napról napra növeli a majdani rendteremtés (netán parkosítás) költségeit.

— Minket az bosszant a legjobban — mondja végezetül Sándor János —, hogy senki nincs, aki tőlünk megkérdezné, ha az eredeti elképzelés megvalósítására nincs is pénz, mit tudnánk csinálni kevesebből. Mindenképpen szükség volna egy általános tereprendezésre, talajjavításra, füvesítésre, fák, cserjék ültetésére. Igaz, erre is kellenék vagy hárommillió forint, de ha ma nincs rá, holnap már ugyanehhez a munkához jóval többre lesz szükség.

A milliókon kívül szükség lenne még valmire. Másfajta szemléletre, amely nem tekinti a lakótelepi környezet kialakítását számtal összeget a végtelenségig „faraghatónak”. Higgyük el, hogy a szociológusok által emlegetett lakótelepi problémák enyhítésének egyik módja éppen ez: kellemes, szép környezetet teremteni az anyaguk miatt szükségszerűen rideg betonfalak között.

dr. Nagy Gábor,
a DTK vezérigazgatója

Görömbölyi László

Párttagként többet

B. Csák Imre, a bihar-nagybajomi Dózsa Tsz elnöke jó néhány évet letagadhatna korából. Igaz, erre nincs különösebben szüksége, hiszen még 36 éves sincs. Három éve választott vezetője a közös gazdaságnak.

Helybéli ember, mindenki jól ismeri. — En a szó szoros értelmében beleszülettem a mezőgazdaságba — kezdi a bemutatkozást. — Minden felme-nóm bajomi parasztember volt.

Gyorsan következtek a lépcsők

— Így a pályaválasztás sem volt kétséges? — Nem is gondoltam má-
ra. Elvégeztem Pallagon a mezőgazdasági technikumot, 1974-ben pedig állattenyésztő szakon szereztem diplomát a Debreceni Agrártudományi Egyetemen. Itt, a sertés-telepen lettem gyakornok, majd édesapámtól vettem át a telep vezetését. 1978-ban, pontosan akkor, amikor a nádudvari Vörös Csillag átvette tőlünk a telepet, végeztem el a sertés-telep vezetői tanfolyamát a Keszthelyen. Egy évig még nádudvari alkalmazottként vezettem a telepet. 1979 februárjában visszahívtak a mi térszünkbe főállattenyésztőnek. Egy év múlva termelési főmérnök helyettes, 1981-ben pedig függetlenített elnökhelyettes lettem. 1982 márciusában, az előző elnök hirtelen halála után engem választott a tagság elnöknek.
— Mindössze 32 éves volt akkor...

— Igen, nálam elég gyorsan következtek a lépcsők.
— Ön szerint, minek köszönhető ez?
— Sokat gondolkodtam én is ezen. Mindenesetre az tény, hogy a mi termelőszövetkezetünk szakmai vezetői köréből hiányzik a 40–50 évesek korosztálya. Bizonyára közrejátszott a megválasztásomban az is, hogy helybéli vagyok, ismer mindenki, s fiatal korom ellenére már nyolcéves vezetői tapasztalattal rendelkeztem. Mégis, így utólag nézve, számomra az elnökség egy kicsit ugrás volt az ismeretlenbe.
— Miért?
— Állattenyésztésre, pontosabban a sertéságazatra szakosodtam. Bátorság kellett ahhoz, hogy az elnökséggel járó szerteágazó szakmai, vezetői feladatokról vállaljam. Ráadásul nehéz években.

A bizonyítás évei

Az utóbbi mondatban sajnos nincs semmi túlzás. Korántsem könnyű a bihar-nagybajomi tsz gazdasági helyzete.
— Okok?
— A bihari szövetkezetek között 1972-től három éven keresztül kiválóak voltak. Nagy beruházások történtek akkor, felépültek a szakosított állattenyésztő telepek. Sajnos azonban még az esedékes hitelek törlesztése sem mindig történt meg. Úgy szoktam fogalmazni: kicsiben olyan helyzetbe kerülünk, mint a népgazdaság. Most aztán évi nyolcmillió forint hiteltörlesztés és hatmillió kamattörlesztés terhel bennünket. A melléküzemági tevékenységet is már akkor kezdtük, mikorra mások már ezt is stabilizálták.
— Mi erről a tagság, a dolgozók véleménye?
— Megértik ezt a helyzetet. Azt is, hogy azonos pénzért csak több munkát tudtam és tudok igényelni. Mint vezetőnek is az a véleményem, hogy ne hátrafelé mutogassunk, hanem próbáljuk meg rendezni dolgunkat. Embertelenül nehéz ez most. Olyan, mint lefelé mozgó lépcsőn felfelé talpálni.
— A kiút lehetőségei?
— Bevezettük a szigorú ágazati elszámolási rendszert. Természetesen az eredményességhez a vezetési módszerek állandó korszerű-

sítésére is szükség van. Ennek pedig az az alapja, hogy minden vezető a maga színjén oldja meg a feladatát, s ne ördögjön a szükséges döntések, intézkedések meghozatalától. De pontosan is a végrehajtás is legyen határozott, egyenes vonalú.
— S a demokratizmus?
— Bátran építhetünk rá, ezt tapasztaltam. A vélemények egyeztetése, szembesítése tisztázza a megvalósíthatóság körülményeit is. Tényeket kell a testület elé vinni, nem pedig előre eldöntött tényeket. S amikor felnyújtom a kezem, számoljak a következményekkel is.
— Volt-e kedvezőtlen tapasztalata ebből adódóan?
— Igen. Egy tagfelvételen döntött a 17 tagú vezetőség. Szándékosan nem mondtam el a kétségeimet előre, csak már a döntés után. Egyik vezetőségi tag javasolta: szavazzunk újra. Ezt viszont már nem engedhettem meg.
— Miért?
— A demokratizmust olyan szempontról is meg kell tanulni, hogy nemcsak a szűkös forintokról kell felelősséggel dönteni, hanem az emberekről is.
...
Határozott vezető típus a bihar-nagybajomi tsz elnö-

„Haragban voltam az egész utcával”

ARCOK A POLGÁRI LISTÁRÓL

Az idősebb korosztály tagjait a fiataloknál nagyobb számban találjuk mind a tanácsnokságra, javaslatok, mind pedig a jelölőgyűléseken megjelentek között. Legáltalában ez a benyomása Kapitány Sándornak, a polgári tanács vb-titkárnak. Az általános előkerül a lista, s látjuk: nem egészen helytálló ez a vélekedés. A jelölendők névsorában jó arányban szerepelnek párttagok, pártonkívüliek, a kilencven embernek mintegy harmada nő, harmada először szerepel a listán, megint csak harmada munkás, s megtalálhatunk itt a termelőszövetkezeti tagok, értelmiségiek, alkalmazottak „képviseleit” is.
Kézbenfekvő — s talán kisse kommersz — ötlet a javasoltak doyenjét és benjármínt keresni, velük szót váltani; nem is sikerült megvalósítanom. Egyikük nincs itthon, másikuk otthon betegesen fekszik. Sokat emlegetjük mostanában a négy évtizedet, a legfiatalabb és legidősebb jelölendőt, s megválasztandó tanács tagjait egyaránt a korszakok között. Elveket, felfogásokat és programot bizonyára nem tapasztalunk ekkora eltéréstől, ettől összetartó és egységesítő egy testület — a közösség javára.

Hárman ülünk az asztalnál. Az ötvenöt éves György József és a 28 éves Dovák Lászlóné szavait hallgatom. Az óvónő először szerepel a listán, a jártasságot megszerzett még előtte áll. Viszont a helyi közéleti üzemelnökség régi vezetőjét ez alkalommal hatodik ízben javasolja a Hazafias Népfőnt.
— Huszonhárom évvel ezelőtt lettem először tanács-

tag, harminchárom éves voltam akkor. Az Erdei utca nyolcvankét háza népének érdekeit képviselem, mindenkit számítva bő háromszáz lakos gondjainak-bajainak számbavétele, orvoslása a feladatam.
— Mi mindent sikerült fejleszteni a jó két évtized alatt?
— 1966–67-ben a 887 méteres utca egyik oldalán megcsináltuk a járdát. A tanács adta a sódert, a betonlapokat, a lakosság pedig véggezte a munkát. Tíz évvel később láttunk hozzá — s el-tartott vagy három esztendőig — az út bitumenezéséhez. Ez „normális” úton be-lekerült volna vagy kétmillió forintba, társadalmi segítséggel viszont kijött 800 ezerből. Aztán korszerűsítettük a villanyhálózatot, az utcái lámpákról eltűntek a 25 wattos körtek, s erősebb, korszerűbb égőket kapunk helyettük. Ma az Erdei utcában minden második oszlopon van lámpa, végig fényben járhat az ember éjfélok is. Az utca másik oldalán a múltból örökölt téglajárda megvan, igaz, elég rossz állapotban, jócskán javításra szorul.

(Itt eltekeredik a beszéd fonalak, panaszzavakot hallgatunk beszélgetőpartnerem. Hogyne méltatlankodna az utca lakója: a járdaépítéséről, ma már minden portagának háromezer forintot kell fizetnie, ugyanakkor neki kell sürögnie az ásvóval, a lapáttal a kapu előtt. S ha ennek fejében le is számolnak valamennyit a háromezerből, nem olcsó mulatság kiküzdenie, hogy ezentúl betonlapok kopogjanak a lábba-lék. Bezzeg városom! Ott

magától értetődő, s a lakosság számára olcsó(bb) a közművesítés.)
— Egyszer haragudtam meg az emberekre, de akkor az egész utcára. Mindenki-vel összeveszttem — emlékezik György József. — Amikor az utak bitumenezésével készen voltunk, öröm ve-gyült az örömbé. Akkor jött ki az a rendelkezés, hogy — mivel kész az út — minden lakosnak háromezer forint közműfejlesztési díjat kell fizetnie. Fölháborodtak az emberek: hát erre ment ki az egész?! Feljöttem és mondtam a népfőntosoknak: en-gem többet ne javasoljatok. Aztán mégis itt vagyok ma is.
— Bizonyára akadtak füllemülepek, amikben szin-tén igazságot kellett tennie.
— Hogyne, szép számmal. Valaki odajött hozzám s mondja: a szomszédom kutyája hamis, áttörte a kerítést, intézkedj. Ahelyett, hogy ő szólt volna a szomszédjának. A szomszéd mi-att nem folyik el a víz az utcán, szóhatnál neki. Sok ilyen kényes teendő jutott a huszonhárom év alatt.
Dovák Lászlóné szerényen latolgatja az esélyeit. Nagy Lajosné a riválisa, aki jelenleg is tanács tag, a 32. szá-mú körzetben.
— Úgy gondolom, tiszte-lik, szeretik annyira, hogy újra órá voksoljanak.
— Hogyan fogadta a népfőnt szándékát?
— Megtisztelőnek érez-tem, hogy javasolnak. Szíve-sen gondoltam arra, hogy a Toldi utcában esetleg én les-zek a tanács tag. Ha mégsem így lesz, nem fogom kudarc-nak érezni.

Erdi Sándor

— Például?
— Például a kádertől kánk, a termékszerkeze-cionalizálása mind a vényterjesztésben, mind állattenyésztésben, de a nológia megválasztása, a szolult nyereségcentrikus az exportorientált érté-tésre való törekvés, a ve-mékororientáltság, vagyis feldolgozottság előtérbe-tása, mind-mind ide tar-De meg egy-két új ve-zelést vagy már megv-tott elképzelést is mon-ték...

Kerékgyártó József, a vezetéket főkönyvelője t-szetesen mindjárt „pénz-leg” közelíti meg a kér-

— A szövetkezet ere-nyessége nagyon ing-volt itt az elmúlt évek-ben, 1,5 millió fo-váltakozott általában, d-például pénzügyi veszté-is — éppen '83-ban, a-egy kegyetlen aszály-mint 4 millióval vitt be-keret a nulla alá —, s e-gy volt 5 millió nyeresé-mint addigi maximum.

— De az ötmillió ny-szem volt elegendő arra, például részvessései képezzünk, s az oly-fejlesztési alaphoz is-minimálisan járult, já-tott hozzá — mondja-nók.

— Mégis, milyen idő-ről van szó?
— En tizenegy éve v-a szövetkezetben — m-Kovács Péter. — Csak-az időről beszélhetek.

— Lehetne az előbb-rolt „konceptióról”, a j-dákról részletesebben-ni?

12 szakember

— A legfontosabbna-lán a káderepolitikát t-A szakemberkérését n-űnt alapvető jelentősé-mégis vannak fokozato-lunk, ahol a talajok kö-és szikesek — a bihari-egység jelemző mód-nehezen művelhetőek, é-érzékenyek stb., talán-nagyobb jelentősége-
szakmai hozzáértésnek-itt igenis magas szintű-mai ismeretekkel lehe-elérni, hogy az évek ó-alakult pénzügyi meg-változzék.

— Szakemberek ke-téhat, ez természetes. D-juk, hogy a szakember-telepedését, megmar-egy-egy szövetkezetben-ma is nagyon befolyás-
vonzerő, amit az illető-ság kivált vagy éppen-vált ki. Azt hiszem, sz-eg nem a legvonzóbb-lyek közé tartozik...

— Valóban. Egy pé-re: három évvel-mindössze három agrá-fokú végzettségű szak-dolgozott itt — mondj-könyvelő.
— És ma?
— Ma tizenkettő.
— Hogy sikerült ez-niük?
A főkönyvelő azt m-
— Az elnök személye-latokat is felvillantó m-zó ereje tette ezt lehet-
— Pedig valóban ne-zó ez a táj — gondolj-Kovács Péter elnök. távlatokon kívül más

A világ élvonalában

Az ideai terv: 15,5 millió tonna gabona

A gabona mindig megkülönböztetett figyelmet élvez hazánk agrárgazdaságában. Ezt egyebek között jól jellemzi, hogy a szántóterületek mindig több mint 60 százalékát foglalta el, s jelenleg 62–63 százalékán termeszti a gabonát. E magas arány persze csak amiatt lehetséges, hogy hazánk természeti adottságai kedveznek is a gabonatermesztésnek.

A gabonatermelésnek jelentős a szerepe népgazdasági és üzemi szempontból egyaránt. Országos fontosságát az adja, hogy a lakosság alapvető élelmiszer-ellátása teljes mértékben, az export pedig meghatározó mértékben a gabonatermeléstől függ. A legutóbbi évek átlagában a megtermelt gabonának 12–13 százalékát élelmiszeri célokra használták, 70–75 százalékát abraktakarmányként hasznosították az állattenyésztésben, 12–15 százalékát pedig exportálták. Az exportban betöltött szerepe azonban ennél nagyobb, hiszen az agrárágazat devizabevételének több mint fele az állati termékek értékesítéséből származik, az állatokat pedig gabonával is eteljük.

A gabonatermelés fejlesztése tehát fontos érdeke a népgazdaságnak, s ezt a közzgazdasági szabályozás közvetíti az üzemeknek, s ennek révén a gabonatermelés fejlesztése a gazdaságoknak is érdeke. Az üzemi érdekeltséget jól mutatja, hogy a gabonatermés értéke évente mintegy 50 milliárd forint, s ezen túlmenően az abrakfelhasználó állattenyésztés révén a gabona további 80–90 milliárd forint érték előállítását alapozza meg. A kettő együtt olyan bevételi forrása a mezőgazdasági nagyüzemeknek, amelyek nélkül az eredményes vállalati gazdálkodás el sem képzelhető.

A gabonatermelés fejlesztésére az államnak 43 kilodort — 15 millió tonna termést — értek el a gazdaságok.
A termelés fejlődésének jól követhető okai vannak. A növekedés egyik fontos feltétele volt, hogy a biológiai alap, vagyis a köztermesztésben levő fajták termőképessége javult.

A biológiai alapokon kívül erőteljes változások tapasztalhatók a termelés gépesítésében, a talajművelés, betakarítási technológiákban és a tápanyag-utánpótlásban is. A termelési rendszerek útkereső, fejlesztő munkája révén nagy teljesítményű erőgépek dolgoznak a szántóföldeken, ezekhez igazodnak a termelési technológiák. A jó biológiai alapok és a gyorsan fejlődő eszköztárolomány mellett azonban szükség volt arra is, hogy a hagyományosan instillórányozásra alapozott tápanyag-gazdálkodási szemlélet megváltozzon. Ezt jól mutatja, hogy a hatvanas évek első felében 43 kilo-

A gabonatermelésnek van egy sajátos jellemzője hazánkban, amit a szakemberek „két lábán állásnak” neveznek. Ez azon a tapasztalati tényen alapul, hogy egyik esztendőben a búza, másikban a kukorica ad nagyobb termést. Emiatt aztán mindkét növény termelésének fejlesztésével egyformán foglalkoznak a gazdaságok, hogy az időjárási különbségekből következő terméskieséseket mérsékelni tudják. Jó példa erre az elmúlt esztendő, amikor is a kedvezőtlen időjárás főként a kukoricát károsította, a búzatermelésben pedig már rekordok is születtek.

A gabonatermelésnek van egy sajátos jellemzője hazánkban, amit a szakemberek „két lábán állásnak” neveznek. Ez azon a tapasztalati tényen alapul, hogy egyik esztendőben a búza, másikban a kukorica ad nagyobb termést. Emiatt aztán mindkét növény termelésének fejlesztésével egyformán foglalkoznak a gazdaságok, hogy az időjárási különbségekből következő terméskieséseket mérsékelni tudják. Jó példa erre az elmúlt esztendő, amikor is a kedvezőtlen időjárás főként a kukoricát károsította, a búzatermelésben pedig már rekordok is születtek.

A gabonatermelésnek van egy sajátos jellemzője hazánkban, amit a szakemberek „két lábán állásnak” neveznek. Ez azon a tapasztalati tényen alapul, hogy egyik esztendőben a búza, másikban a kukorica ad nagyobb termést. Emiatt aztán mindkét növény termelésének fejlesztésével egyformán foglalkoznak a gazdaságok, hogy az időjárási különbségekből következő terméskieséseket mérsékelni tudják. Jó példa erre az elmúlt esztendő, amikor is a kedvezőtlen időjárás főként a kukoricát károsította, a búzatermelésben pedig már rekordok is születtek.

A gabonatermelésnek van egy sajátos jellemzője hazánkban, amit a szakemberek „két lábán állásnak” neveznek. Ez azon a tapasztalati tényen alapul, hogy egyik esztendőben a búza, másikban a kukorica ad nagyobb termést. Emiatt aztán mindkét növény termelésének fejlesztésével egyformán foglalkoznak a gazdaságok, hogy az időjárási különbségekből következő terméskieséseket mérsékelni tudják. Jó példa erre az elmúlt esztendő, amikor is a kedvezőtlen időjárás főként a kukoricát károsította, a búzatermelésben pedig már rekordok is születtek.

A gabonatermelésnek van egy sajátos jellemzője hazánkban, amit a szakemberek „két lábán állásnak” neveznek. Ez azon a tapasztalati tényen alapul, hogy egyik esztendőben a búza, másikban a kukorica ad nagyobb termést. Emiatt aztán mindkét növény termelésének fejlesztésével egyformán foglalkoznak a gazdaságok, hogy az időjárási különbségekből következő terméskieséseket mérsékelni tudják. Jó példa erre az elmúlt esztendő, amikor is a kedvezőtlen időjárás főként a kukoricát károsította, a búzatermelésben pedig már rekordok is születtek.

Anyagi érdekeltség

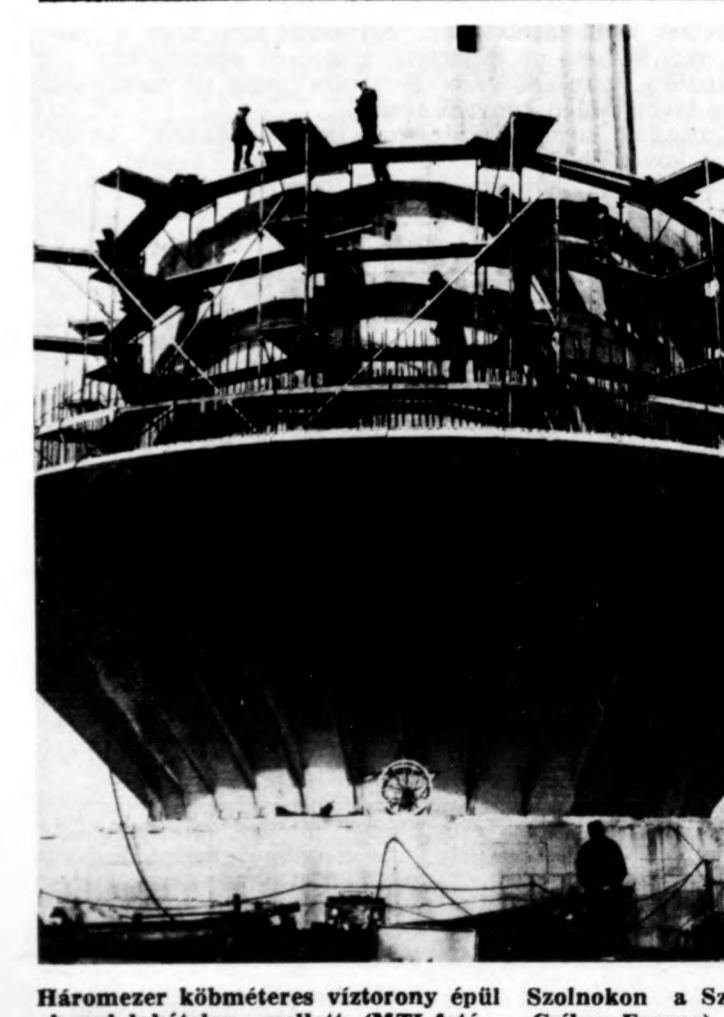
A világ gabonatermeléséhez hasonlóan Magyarországon is az elmúlt negyedszázadban fejlődött leggyorsabban a gabonatermelés. A változás útjében azonban gyorsabb volt, mint másutt, ezért fokozatosan felzárkóztunk a gabonatermelésben élén járó országok közé. Fejlődésünket a következő adatokkal lehet a leginkább jellemezni: a hatvanas évek első felében, öt esztendő átlagában 6,6 millió tonna gabonát takarítottunk be, a következő öt esztendő

átlagában 8,5 millió tonnát, az 1976–80-as évek átlagában pedig már 12,4 millió tonnát. A mostani tervdőlő szakban tovább növekedett a termés mennyisége, s várhatóan az év átlagában 14,4 millió tonna termésre számíthatunk.

A mostani tervdőlőszakban rekordok is születtek. 1982-ben, amikor az időjárás kedvezett a gabonaféléknek, már 14,8 millió tonna gabona termelt, egy esztendő múlva a tsz-árszás miatt csökkent a termés, de tavaly újabb re-

korrekcióra volt szükség. A kukoricatermelésben azonban már nem ilyen biztatók a kilátások. A népgazdasági terv azzal számol, hogy egymillió 170 ezer hektáron vetnek kukoricát a gazdaságok ezzel szemben az előzetes felmérések szerint az üzemi szándék csak egymillió 80 ezer hektár. Ezt tapasztalva, a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium anyagilag is ösztönzi

A gabonatermelésnek van egy sajátos jellemzője hazánkban, amit a szakemberek „két lábán állásnak” neveznek. Ez azon a tapasztalati tényen alapul, hogy egyik esztendőben a búza, másikban a kukorica ad nagyobb termést. Emiatt aztán mindkét növény termelésének fejlesztésével egyformán foglalkoznak a gazdaságok, hogy az időjárási különbségekből következő terméskieséseket mérsékelni tudják. Jó példa erre az elmúlt esztendő, amikor is a kedvezőtlen időjárás főként a kukoricát károsította, a búzatermelésben pedig már rekordok is születtek.

Háromezer köbméteres viztorony épül Szolnokon a Szechenyi lakótelep mellett. (MTI-fotó — Csíkos Ferenc)

A munka eredménnyel járt

Változások Bakonszegen

Olyan fordulat történt az elmúlt években a bakonszegi Bessenyei Termelőszövetkezetben, amire — őszintén szólva — talán kevesen számítottak. Természetes viszont, hogy a szövetkezetben — vezetőik és beosztottak egyaránt — már nagyon is vártak erre.

Kovács Péter elnök csendes, de meggyőző hangon kiemelt: hosszú évek munkája érett be, vagy beérőben. Sok minden olyasmit tetünk mi itt, amit máshol néha bizony meghökkenve, kétkedve vettek tudomásul.

— Például?

— Például a káderpolitika, a termékszervezet racionalizálása mind a növénytermesztésben, mind az állattenyésztésben, de a technológia megvalósítása, az abszolút nyereségcentrikusság, az exportorientált értékesítésre való törekvés, a végtermékorientáltság, vagyis a feldolgozottság előtérbe állítása, mind-mind ide tartozik. De még egy-két új elképzelést vagy már megvalósított elképzelést is mondhatunk...

Kerekgyártó József, a szövetkezet főkönyvelője természetesen mindjárt „pénzügyileg” közelíti meg a kérdést:

— A szövetkezet eredményessége nagyon ingadozó volt itt az elmúlt években. A nullától az 1,5 millió forintig váltakozott általában, de volt például pénzügyi veszteséges is — éppen '83-ban, amikor egy kegyetlen aszály több mint 4 millióval vitt bennünket a nulla alá —, s egyszer volt 5 millió nyereség is, mint addigi maximum.

— De az ötmillió nyereség sem volt elegendő arra, hogy például reszesedési alapot kepezzünk, s az oly fontos fejlesztési alapozás csak minimálisan járult járulhatott hozzá — mondja az elnök.

— Mégis, milyen időszakról van szó?

— En tizenegy éve vagyok a szövetkezetben — mondja Kovács Péter. — Csak erről az időről beszélhetek.

— Lehette az előbb felsorolt „konceptióról”, a jó példákrol részletesebben hallani?

12 szakember

— A legfontosabbnak talán a káderpolitikát tartom. A szakemberkérdés mindegyik alapvető jelentőségű, de mégis vannak fokozatok. Nálunk, ahol a talajok kötötték és szikések — a bihari tájegységére jellemző módon —, nehezen művelhetőek, belvíz-érzékenyek stb., talán még nagyobb jelentősége van a szakmai hozzájárulásnak. Mert itt igenis magas szintű szakmai ismeretekkel lehet csak elérni, hogy az évek óta kialakult pénzügyi helyzet megváltozzék.

— Szakemberek kellene tehát, ez természetes. De tudjuk, hogy a szakemberek letelepedését, megmaradását egy-egy szövetkezetben még ma is nagyon befolyásolja a vonzerő, amit az illető gazdaság kivált vagy éppen nem vált ki. Azt hiszem, Bakonszegen nem a legvonzóbb helyek közé tartozik...

— Valóban. Egy példa erre: három évvel ezelőtt mindössze három agrár felsőfokú végzettségű szakember dolgozott itt — mondja a főkönyvelő.

— És ma?

— Ma tizenkettő.

— Hogy sikerült ezt elérniük?

— A főkönyvelő azt mondja: — Az elnök személyes, távlatokat is felvillantó meggyőző ereje tette ezt lehetővé.

— Pedig valóban nem vonzó ez a táj — gondolkozik el Kovács Péter elnök. — És távlatokon kívül mást egy-

előre nem nagyon tudunk adni az ide telepedett, ide szegődött szakembereknek. Meg szolgálattal lakás dolgában is gyengén állunk. Azért mégis jöttek, s most itt vannak. Jelenlétük meg is látják a szövetkezetben. Külsőleg-belsőleg egyaránt. Olyanok az útjaink a határban, hogy mindenki megnézheti. Tábláink szépek, megtaláljuk a legmegfelelőbb növényi kultúrákat, amelyeket itt természetesen kell, illetve természetesen lehet. Már utaltam arra, hogy igen racionálisan változtattunk a korábbi vetésszerkezeten. Csak azt termeljük, ami jövedelmező. Mi nem is másban mérjük a hozamokat, hanem azt vizsgáljuk minden növénynél, hogy jövedelmező-e vagy sem. Mert lehet egy növény bizonyos hektáronkénti termésig jövedelmező, s ha tovább növeljük a termésátlagot, átcsap veszteséges. Ez nem cél, nyilvánvaló. Csak addig szabad növelni a termésátlagot, ameddig a ráfordítással arányosan nő a jövedelem is.

A terület fő növényei

A bakonszegi Bessenyei Termelőszövetkezetben a tizenkét felsőfokú végzettségű rendelkező szakember kialakította a terület négy fő növényét. Ezek a búza, a kukorica, a mustár és a pillangósok.

— A legnagyobb terület a búza — mondja az elnök. — A szántónak jó ötven százaléka termeljük, 1100 hektáron. Négyezerötven hektárt tesz ki a kukorica, a másik fontos növényünk. Három éve próbálkoztunk a mustárral, ma ugyancsak 450 hektáron termeljük. Jó eredmény. A pillangósokat főleg a háztáji szükségletek kielégítése miatt tartjuk fenn.

A szakemberek jelenléte azt is eredményezi, hogy a gyakorlatban sikerül megvalósítani az energiatakarékos talajművelést, aminek itt szintén nagy jelentősége van. Azt mondja az elnök, hogy ez a módszer igen kulturált technológiát és technikai eljárásokat igényel. Szakemberek nélkül talán lehetetlen lenne megoldani. Ebben a szövetkezetben már több éve, hogy teljes mértékben a folyékony műtrágya alkalmazására tértek át, s azóta csakis ilyen formában végzik a talajjóról-visszapótlást a szövetkezet földjein.

— Mghozzá úgy — magyarázzák a szövetkezet vezetői —, hogy Chemobihar néven folyékonyműtrágya-előállítású gazdasági társaságot hoztunk létre, amelynek gesztora a mi szövetkezetünk. Az a koncepció, hogy a társaságban levő szövetkezetek maguk, saját elképzeléseik és igényeik szerinti összetételű műtrágyát használnak, s ezt folyékony állapotban elő tudjuk állítani. A társult szövetkezetek mindegyike tudja már, hogy a folyékony műtrágyának milyen előnyei vannak, akár a környezetvédelem, akár a szórás gazdaságossága, a szer hatékonysága.

ga szempontjából. Nálunk — szögezi le az elnök — a műtrágyázás költsége mintegy fél millióval csökkent ezáltal, jelentős normálhektár-megtakarítást értünk el a gépek kihasználásánál, a szórás egyenletessége következtében pedig egyformán terem a föld, könnyebben is hasznosul a folyékony tápanyag, s a táblán belül is ki egyenlítettébb az állomány. De — teszi hozzá Kovács Péter komolyan — ez szinte virtuóz technikát kíván a szakemberektől.

Részesedést fizettek

A másik főágazat, az állattenyésztés sem nélkülözte az elmúlt években a nagy változásokat. Termékszervezet-változtatás — így jellemzik ezt a szakemberek, hozzátéve egy „óriási” jelzőt is. Ez mindenekelőtt azt jelenti, hogy például egy addig alapvetőnek vélt, hitt és ismert ágazatot, a szarvasmarhát egyszerűen felszámolták.

— Nem lehet gazdaságos itt, erre rájöttünk. Így aztán ma nálunk a közönségben nincs szarvasmarha-ágazat.

Másik fontos változás a vertikúra való törekvés. Például: egy libatojás 15 forintot ér. Ha kikeltetjük, 30 forintot. Ma keltetünk van, 100 ezer libatojás keltet egyezsere. De említhetnénk a juhászatban megvalósított új és korszerű technológiát is, amelynek eredménye például, hogy birkánkért 45 liter tejet tudunk fejni. Jó pénzt jelent az állattenyésztés, de természetesen van további célkitűzésünk is. Mégpedig az élelmiszer-ipari végtermék-értékesítésre való törekvés az állattenyésztésben, ami azt jelenti, hogy a feldolgozottságot kívánjuk növelni, az alapvetéknység jelentőségének megtartása, illetve fokozása mellett.

A főkönyvelő a beszélgetés végére szánta — talán csattanóként — a legnagyobb bizonyítékát annak, hogy itt más idők járnak, mint hosszú évekkel ezelőtt jártak: 1984-ben 10,5 millió nyereséget produkált a szövetkezet. S először fordult elő, hogy részesedést fizettek a tagoknak, hogy jutott kétféle forint tartalékalap-képzésre, s jutott fejlesztésre is. A közepes adottságú, belvízérzékeny, viszonylag kis szövetkezet tehát bebizonyította, hogy meg tud állni a saját lábán. S azok a szakemberek, akik akár becsúgyból, akár erejük kipróbálása végett, akár más oknál fogva is, de lelkesen idetömörültek Kovács Péter és Kerekgyártó József köré — mint Pálfi Géza főmérnök, Gara Károly növénytermesztési, Herbák István állattenyésztési, Kóti Lajos gépesítési főágazat-vezető, Takács Mihály háztáji ágazatvezető, hogy csak néhányukat említsük —, már elmondhatják önmaguknak és a környezetüknek is: ize, munkánk eredménnyel járt.

S ők erősen hiszik, hogy ez a jövőben is így lesz.

Boda László

A KERMI százezer vizsgálata

Milyen a termékek minősége?

A fogyasztási cikkek vásárlására fordított összegek növekedésével együtt jól érzékelhetően emelkedik a lakosság igénye a forgalomba kerülő termékek minőségére. Ezt állapította meg a Belkereskedelmi Minisztérium jelentése, amely a minőségvizsgáló intézetek, a népi ellenőrzés, valamint a szakszervezetek jelzései alapján értékelte, hogy a 85 százalékos hazai forrásokra alapozott kínálat miként felel meg a vásárlók igényeinek. A minőség fogalmát szélesebben értelmezték, ugyanis az egyes termékek kedvező tulajdonságain túl az elbíráláskor számításba vették a cikkek korszerűségét, az anyag- és energiatakarékosságot, a megbízhatóságot, a formatervezést, a csomagolást, és más, az árucikknek színvonalát meghatározó szempontokat.

Alig változott

A KERMI az elmúlt évben csaknem 100 ezer termék-minta minőségét ellenőrizte műszeres laboratóriumi vizsgálattal, és mintegy 1700 boltban végzett hatósági ellenőrzést. Ezek és a társult más szervek által végzett vizsgálatok garantálják, hogy az összegzett tapasztalatok árnyalataikban is megfelelőek az országos képek. Bár termékcsoportonként eltérő tapasztalatokra jutottak, általában a „bizonyítvány”, hogy a kapható cikkek túlnyomó részének minősége alig változott az utóbbi két-három évben, holott bizonyított: a termékek nívója ösztönzi a takarékos fogyasztást, nem terheli a javítókapacitást, csökkenti a pótkatrész-igényt, s nem kényszeríti a vevőt a termék idő előtti cseréjére.

A hullámzó élelmiszer-ipa-

Javult ezzel szemben a korszerű táplálkozás követelményeit megtestesítő gyártmányok: például a zöldséggranulátumok, a sörök minősége. Örvendetes, hogy a dohányipar új fűstsűrűmegoldásokkal igyekszik a cigaretták egészségkárosító hatását csökkenteni. Kedvező fejlődés regisztrálható a vegyipari: kozmetikai, autópólasz cikkek minőségében és választékában.

Szigorúbb ellenőrzést

Sajnos csak néhány vállalatra jellemző a márkavédelmi szemlélet. A Videoton, az Orion, a Hajdúsági Iparművek és néhány más gyártó gyakorlatával szemben sokszor nehézségekbe ütközik a szavatossági és jótállási jogok érvényesítése. A vásárlói reklamációk 75 százaléka bizonyult indokoltnak, és gyarapodtak a szervizmunka minősége, elmulasztása vagy megtagadása miatti panaszok is.

A fogyasztási cikkek minősége alapvetően a gyártás során dől el, ezért elsődleges feladat, hogy a termelők szigorítsák már a gyártásközi ellenőrzést is. Minden rendelkezésre álló eszközzel fel kell használni — fogalmazták meg az illetékesek — a nem megfelelő minőségű termékek forgalomba hozatalának megakadályozására, a szállítás és raktározás közbeni sérülések megelőzésére. A gazdasági szervezeteknek az árforgalom folyamatainak minden szakaszában maradtalanul teljesíteniük kell a termékek minőségének védelmét szolgáló feladataikat.

Grenitzer Róbert

A hitleri birodalom végnapjai

I. A BERLINI CSATA

A lerombolt, agyongyőrt Európa felett 1945 tavaszán oszladozott a kód. A hitleri birodalom végnapjait élte. A Szovjetunió és a nyugati szövetségesek csapatai Németország belsejében harcoltak.

A szovjet hadvezetés úgy döntött, hogy április 16-án megkezdik a csatát Berlin elfoglalásáért. Haderő az Odera-Neisse folyók vonalától indultak a döntő ütközetre. Az 1. Belorusz Front (parancsnoka Zsukov marsall) hárult az a feladat, hogy a küstrini hídfőtől kiindulva bevegye a náci fővárost. Az 1. Ukrán Front (parancsnoka: Konyev marsall) egységeinek Cottbus körzetéből a déli szárnyon kellett támadniuk. A 2. Belorusz Front (parancsnoka: Rokosszovszkij marsall) az északi szárnyat biztosította.

A szovjet hadvezetés óriási erőket összpontosított Berlin elleni támadásra. Zsukov marsall a viszonylag keskeny arcvonal-szakaszon 68 lövészhadosztályt, több mint 3000 harcokost s legalább 40 000 ágyút és aknavetőt vont össze. A szárazföldi támadást mintegy 7000 repülőgép támogatta. Rettegetés tüzéség, előkészítés után, még virradat előtt kezdődött meg az offenzíva. Hirtelen 200 fényszóró gyulladt ki, ezek fényénél rohamoztak a katonák. Eközben a tüzéség és a légierő egyidejűleg mérte csapásait az ellenségre. „A német foglyok, akiket aznap ejtettünk, olyan lelkiállapotban voltak, amely határos az örülettel” — írja az utolsó roham című könyvében Zamjatin tábornok.

A támadás félelmetes ereje meghozta gyümölcsét: a szovjet csapatok 8–12 kilométer mélységben betörték a német védelmi vonalakba. Ez a védelem jól kiépített erődítményrendszer volt. Az oda ösvetont „Visztula” hadseregcsoporthoz Heinrich tábornok irányította. Hitler felhívásában azzal biztatta katonáit, hogy a szovjet támadást Berlin falainál fogják verbe fojtani. A főváros előterében több védelmi övezetet létesítettek, harcoksiakadályokat, torlaszokat, bunkerokat építettek. Különösen fontos szerepet kaptak a védelmi tervben a seelowi magaslatok. Nem véletlen, hogy Zsukov csapatai Seelownál elakadtak — csak április 18-án tudták elfoglalni.

Konyev marsall egységei a támadás reggelén mintegy 30 kilométer szélességben áttörték a német vonalakat, s már másnap kibontakoztatták támadásukat Drezda és Berlin irányába.

Az 1. Belorusz Front újabb koncentrált rohamát április 19-én az egész 9. német hadsereget bekerítéssel fenyegette. A német parancsnokság lázas tevékenységet fejtett ki, hogy Berlin előtt még egyszer valamiféle egységes frontot hozzon létre.

Gyorsan összeszedett egységekből megalakította a Steiner-féle hadseregcsoporthoz. Ez

azonban képtelen volt aktív hadműveletre. A hitlerista hadsereg egységek vezetése már csak fikció volt. Zsukov és Konyev csapatai április 22-én Berlinből nyugatra, Nauen-nél találkoztak — a főváros bekerítése befejeződött.

A teljes német összeomlás ekkor már legfeljebb hetek kérdése volt. Április 25-én egyszerre érték az Elba-parti Torgaunhoz az előrenyomuló 58. szovjet gárdahadosztály és a 69. amerikai hadosztály alakulatai. A szovjet és az amerikai harcokosok baráti öleléssel köszöntötték egymást.

Hitler minden kapcsolatot elvesztett hadseregeivel. A felbomlás jelei a náci hierarchia legmagasabb csúcsát is elérték. Az Obersalzbergben tartózkodó Göring táviratban kérte a Berlinben maradt Hitleről, hogy bizza rá a „Birodalom” vezetését. A dühöngő Führer a táviratban árulást érzett, s megváltoztatta 1941. június 29-i határozatát, amelyben Göringet utódjául nevezte ki. Elrendelte eddigi helyettesének letartóztatását, amit egy SS-egység végre is hajtott. Pár nap múltán újabb családós érte a vezért: megtudta, hogy legműködőbb embere, Himmler, az egész náci terrorapparátus főparancsnoka is tárgyalni kezdett nyugati politikusokkal.

Április 24-én megkezdődött Berlin ostroma. Rendkívül súlyos harcok folytak. Az első szovjet egységek benyomultak a városba, de minden házárt küzdelem folyt. A csata a főváros körül is tombolt. Wenck tábornok csapatai megpróbálták a bekerített 9. hadsereggel egyesülni. Északról a 2. Ukrán Front elől visszavonuló „Visztula” hadseregcsoporthoz maradványait tették kísérletet a Berlin körüli gyűrű átszakítására. Ezek a vállalkozások kudarcba fulladtak.

Berlinben április utolsó napjaiban a körülzárt náci egységek — mintegy 200 000 katona — egyre reménytelenebb harcot folytattak. Április 28-án a szovjet erők már a Potsdamer Platznál küzdöttek. Hitler végleg kétségbeesett. Utolsó tetteként feleségül vette régi barátját, Eva Braunt, majd leírdiktálta politikai végrendeletét, s öngyilkosságra készülődött, mert ráébredt: hamarosan fogságba eshet.

Április 30-án délután Kantarija tizedes és Jegorov szakaszvezető kitudta a sarló-kalapácsos vörös lobogót a Reichstag homlokzatára. Alig egy órával később Hitler, feleségével együtt öngyilkos lett.

Zsukov csapatai május 1-én az esti órákban megindították az utolsó rohamot. Ekkor már csak a birodalmi kancellária és épület-tömbje volt a náci kezén.

(Folytatjuk)

Márkus Gyula

Vetik a kukoricát (MTI Fotó — Fehérvári Ferenc)

Éltető g

Találkozás Kóti

Nem úgy kezdődik a beszélgetés, ahogyan az ilyen féle ünnepi alkalmakkor szokásos.

„El kellene törölni a díjakat” — mondja „kóti” indultalatt Kóti Árpád, a Csokonai Színház frissen kitüntetett érdemes művésze. „Talán a díjak döntik el, hogy ki milyen színész? Amíg nem mondták nekem egyet, hogy ezentúl bizony másképp kell játszani. Ilyen hülyeséget! Mindenki csak úgy tud játszani, ahogy tud! Nem és ha a következő darabban megbukom, akkor akassza fel magam?”

Szó se róla. De hát ne is örült a megkülönböztetés címnek?

„Ezt azért senki nem mondta. Ha viszont arra gondoltok, hogy hányan nem kapták meg azt a díjat, amire megérdemelnének... Egyébként meg úgy van az, hogy a jó színész tudja magáról, hogy mit ér. Díj ide, oda. Azt is nagyon pontos tudja, hogy milyenre sikerült az aznapi szereplés. S ha benne hiányérzet maradt, akkor hiába tapsol, hiába dicséri a közönség, hiába dicseri a kritika, tisztában van azzal, hogy nem takar a látványos siker.”

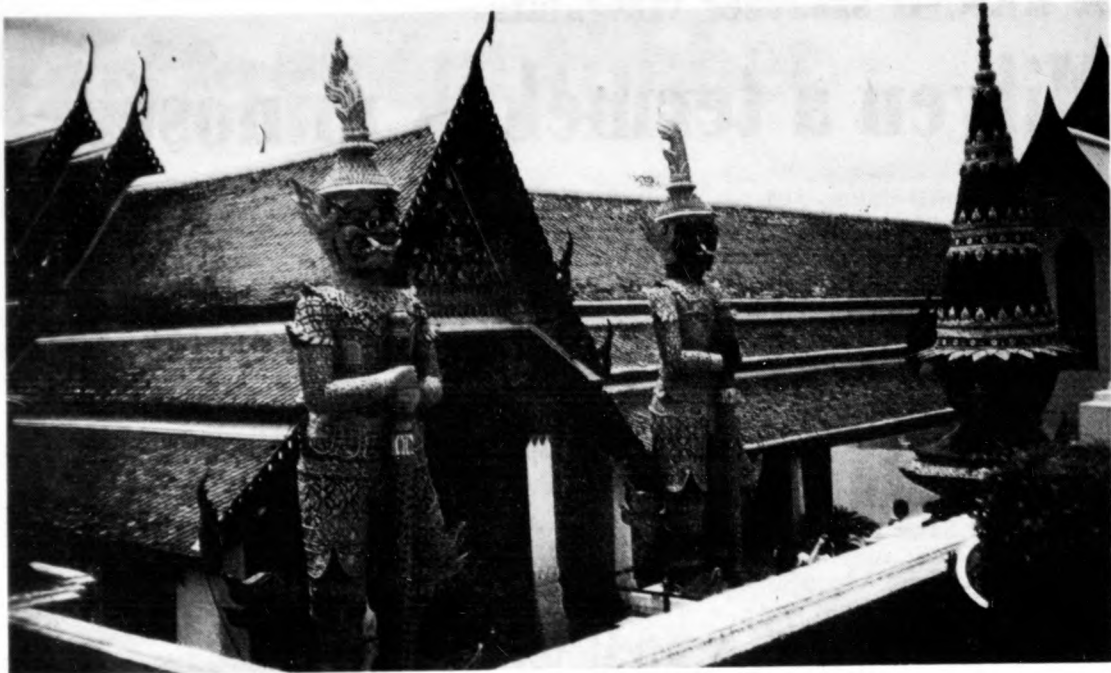
Tehát sem a kritika, sem a közönség — hanem a belső mérce. Elfogadom. De csak azok esetében, akik tehetségesek, erkölcsi tartásuk révén mentesíteni tudják magukat a szakma hívságaitól. Mások amúgy, éppen a sokat emlegetett kiszolgáltatottság miatt, a színész a világ legérzékenyebb és legműveletlenebbé válik. Bocsánat a megfogalmazásért, csak őket idézem. Nem lehet mondanivaló, hogy Kóti Árpádnak ne van nézője meg a maga dolga. Kérdés persze, hogy ez milyen szempontból mérhető, „dolgoznak”. Hogy mert a neki nem tetsző megnyilatkozásokért könnyen elküldi az embert egy bizonyos helyre? Ezt akár véletlen szubjektívizmusnak tekinthetnénk — ha ne sejtenénk, hogy e mögött mennyi belső mag és meghatározott értékrendszer húzódik. Ami berzenkedik minden fellengzősségtől, magakellettől és fenhéjazástól. Ami ösztönösen tiltakozik minden álság, híresség és önmagát érvényesítő történet ellen.

Ilyen alkattal színész lenni bizony nem felhőtlen „love story”. De talán éppen ez hitelesíti választ arra kérdésre, hogy akkor önmaga szemében vajon érdemes volt-e már az érdemes művészi címre. S ezt tényként kell kezelni, mert tény a tény: „Igen. Régen.”

Ketten osztozunk egy üvörösön (csak ne szeretné annyira!), a cigaretták színt számolatlanul fogyasztó dobosából. Infarktust úgy

Váro Márton domborműve a Kongresszusi Palotában

Budapesten, a Kongresszusi Palotában a fő folyosó baloldali végfalán látható Váro Márton debreceni szobrászművész Kibontakozás című domborműve. A szobrászművész két évig dolgozott a 3,60 méteres sőtöl keményanyagból készült alkotásán.

Színes kerámia mozaikkal kirakott misztikus órszobrok, a Yakok őrzik a királyi palota templom bejáratait

A Wat Aron, a Majnal temploma a Chao Phya folyó partján

Távol-keleti utam során repülőgépet kellett váltanom, s így alkalmam nyílt rövid pillantást vetni az ősi Sziám, a mai Thaiföld ötmillió lakosú fővárosára, Bangkokra. A thaik a várost Krung Thepnek, az Angyalok városának nevezik, mivel több mint 500 buddhista templom található itt.

A távol-keleti fővárosban egy részben kínai, részben hindu eredetű ősi kultúra emlékeivel találkoztam. Ez a kultúra az évszázadok során szabadon fejlődhetett, mert Délkelet-Ázsia többi országával ellentétben Thaiföldet az euró-

Az angyalok városa

paiak soha nem gyarmatosították. Ezt a nép a királyok bölcsességének tulajdonítja. Ezért is hívják országukat Praolet, Thai-nak, azaz a szabadok országának.

Itt éreztem és láttam meg először életemben a mindennapos monszun esőt. Láttam gyermekmunkásokat dolgozni a 40 fokos forróságban. Ettem ma sem tudom milyen trópusi gyümölcsöket. Gyönyörködtem olyan emlékekben, amelyeknek szépségéből talán a mellékelt képek is vissza tudnak adni valamit.

Kép és szöveg: dr. Bálint János

Buddha szentkönyvét tartalmazó, aranyozott harang formájú, csúcsos építmény, a Chedi

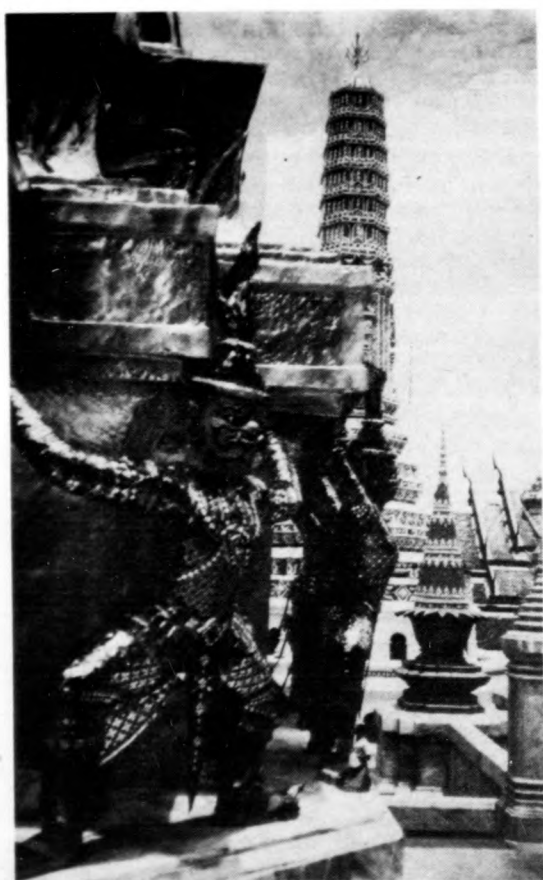
Porelán mozaikkal kirakott épület haranggal. Az elötte levő kolostor tetejét a hindu mitológia legendás garuda madár farktollára emlékeztető kialló részekkel díszíteték

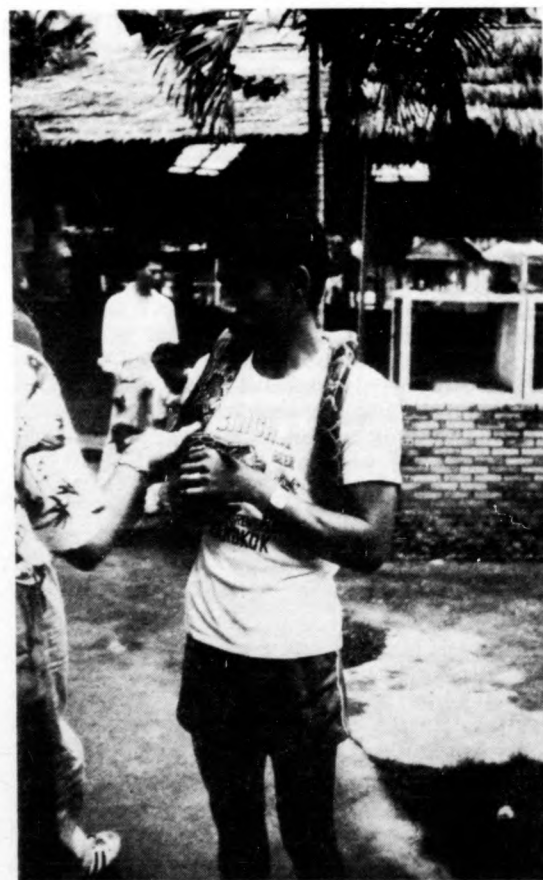
Több százeken laknak a Chao Phya folyó, illetve mellékágai, a klongok fölé épített cölöpházakban

Az úszó piac mozgó árusai a csatornák vizen közlekednek

Színes figurák veszik körül a királyi palota egyik aranyozott chedijét

Ezt az 1,6 méter hosszú kígyót megvételre kínálták nekem

Diszes pagodák a Smaragd-Buddha temploma mellett, amely a thaiknak annyit jelent, mint a rómaiaknak a Szent Péter bazilika

Aranyozott Kinnorn misztikus, félig ember, félig állat alakot öltő lény a Wat Phra Keo panteonjának egyik teraszán

Éltető gyötrellem

Találkozás Kóti Árpád érdemes művésszel

Nem úgy kezdődik a beszélgetés, ahogyan az ilyenféle ünnepi alkalmakkor szokásos.

„El kellene törölni a díjakat” — mondja „kötis” in-dialatt Kóti Árpád, a Csokonai Színház frissen kitüntetett érdemes művésze. — Talán a díjak döntik el, hogy ki milyen színész? Az, mondják nekem egyesek, hogy ezentúl bizony másként kell játszani. Ilyen hülyeséget! Mindenki csak úgy tud játszani, ahogy tud! No es ha a következő darabban megbukom, akkor akasszam fel magam?”

Szó se róla. De hát nem is örül a megkülönböztető címnek?

„Ezt azért senki nem mondaná. Ha viszont arra gondolok, hogy hányan nem kapták meg azt a díjat, amit megérdemelnének... Egyébként meg úgy van az, hogy a jó színész tudja magáról, hogy mit ér. Díj ide, díj oda. Azt is nagyon pontosan tudja, hogy milyenre sikerredett az aznapi szereplése. S ha benne hiányérzet maradt, akkor hiába tapsolja verese tenyerét a közönség, hiába dicseri a kritika, tisztában van azzal, hogy mit takar a látványos siker.”

Tehát sem a kritika, sem a közönség — hanem a belső mérce. Elfogadom. De csak azok esetében, akik tehetségük, erkölcsi tartásuk révén mentesíteni tudják magukat a szakma hívságaitól. Mert amúgy, éppen a sokat emlegetett kiszolgáltatottsága miatt, a színész a világ legérzékenyebb és leghiúbb állatfajtája. Bocsánat a megfogalmazásért, csak őket idézem. Nem lehet mondani, hogy Kóti Árpádnak ne volna meg a maga dolgai. Kérdés persze, hogy ezek milyen szemszögből minősülnek „dolgoknak”. Hogy mert a neki nem tetsző megnyilatkozásokért könnyen elküldi az embert egy bizonyos helyre? Ezt akár végletes subjektívizmusnak is tekinthetnénk — ha nem sejtjük, hogy e mögött kemény belső mag és meglehetősen határozott értékrend-szer húzódik. Ami berzenkedik minden fellengzősségtől, magakeltestől és fennhéjázástól. Ami ösztönösen tiltakozik minden álság, hamisság és önmagát érvényesítő törtéte ellen.

Ilyen alkattal színésznek lenni bizony nem felhőtlen „love story”. De talán éppen ez hitelesíti választát arra a kérdésre, hogy akkor ön maga szemében vajon érdemes volt-e már az érdemes művészi címre. S ezt tényként kell kezelni, mert tény ami tény: „Igen. Régen.”

Ketten osztozunk egy üveg sörön (csak ne szeretnénk annyira!), a cigaretták viszont számolatlanul fogynak dobozából. Infarktust ugyan

nem hozom szóba, mert éppen elég lehet egy ilyen figyelmeztetés tudatával élni, a sok füstölésre viszont mégiscsak megjegyzést teszek.

„A kíméletesebben élék azóta, csak ilyenkor szívok többet, amikor nagyobb bennem a feszültség.”

Feszültség, most? Pedig csak beszélgetünk. Igaz, nem felelhetjük hivatalos küldetésünket, ami még a lazára eresztett mondatok mögött is ott bujkál. Jobb lenne sutba dobni az egészét, s aztan teljes üvegek mögött folytatni a diskurzust, de kót a fejelem. Amúgy Kóti művésze úr nem az a típus, aki lyukat beszél az ember hátsába. Olykor mintha még neki is harapófogóval kellene kiszednie magából a szavakat, amelyek aztán érdekes történetekké állnak össze a foszlányokból. Arról például, hogyan is lett ő színész.

„A Békés megyei Bucsáról csak beszélgetünk. Igaz, nem felelhetjük hivatalos küldetésünket, ami még a lazára eresztett mondatok mögött is ott bujkál. Jobb lenne sutba dobni az egészét, s aztan teljes üvegek mögött folytatni a diskurzust, de kót a fejelem. Amúgy Kóti művésze úr nem az a típus, aki lyukat beszél az ember hátsába. Olykor mintha még neki is harapófogóval kellene kiszednie magából a szavakat, amelyek aztán érdekes történetekké állnak össze a foszlányokból. Arról például, hogyan is lett ő színész.

Érdekes volna azt is elmesélni, hogyan kapta meg a diplomáját 1958-ban, de erre a sztorira már Csurka István és Galgóczi Erzsébet is bejelentette igényét, úgy-

hogy addig magunk között maradt. Tény viszont, hogy néhány év vándorlás után Debrecenben telepedett le, ahol immár huszonkét éve él. Színeszként.

„Nem akarom eljátszani azt a szerepet, hogy „mi annak idején”, de mi annak idején kétmondatos szerepekkel kezdtük, és végigjártuk a pálya minden lépcsőfokát. A mai kezdő fiatalok már egy év után odébbállnak, ha nem kapnak legalább két vezető szerepet. Az utánpótlás egyre foghíjasabb, lassanként az utcáról jönnek be szereplők. Az a lényeg, hogy menjen le az előadás, legyen meg az előadásszám. Ma biztos nincs is olyan fiatal színész, aki azt tűzi ki maga elé, hogy az ország egyik legjobb epizodistája lesz. De hát hogy fogja így kinevelni a mai színház a Novák Istvánokat? Régen jobban figyeltünk egymásra. Ma nincsenek viták az előadásokról. Megmondják ugyan a véleményüket, de úgy, hogy a másik meg ne hallja. Akkor kegyetlenül értékeltük egymás teljesítményét, nem volt ilyen körmönfönt körüljárása a dolgoknak.”

Ez úgy hangzik, mint egy bús férfi panasza.

Jellegzetes grimasz fut át az arcán.

„Különbözik az is. Végül is mit értem el? Semmit. Még az sem adatot meg, hogy a rádióban elmondhassak egy verset. Mosogatom otthon az edényeket, közben hallgatom a szavakat, s tudom, hogy mondjuk ennél jobban tudnám mondani. Ez nem szerénytelenség. Sokszor hívtak Pestre, nem mentem. Szerettem Debrecen. De azért a rádió meg a film hiánya fáj.”

Itt van persze a színpad. Ami mégiscsak más. Ahol mégiscsak meg lehet mutatni. Fehéren-feketén.

„Ahol meg lehet mutatni. Nem fogod elhinni: még soha nem éreztem azt, hogy valamit igazán „odatettem”. Hogy ez most aztán az volt. Sokszor legszívesebben azonnal visszafordulnék a színpadra, hogy újra csináljam.”

Ezek szerint sohasem volt lelki békéje?

„Nem. De nem is baj. Az nem volna jó. En mindig majd meghalok a színpadon a félelemtől meg a feszültségtől, ami csak a függöny lehullásával oldódik fel. Illetve akkor sem. Ez egy életre szóló gyötrellem. De hát végül is ez élteti az embert. Ez az elégedettség, ami soha nem hagyja nyugodni.”

Turi Gábor

Kedv, remények, Lillák

Kiss Tamás könyve Csokonairól

Eddigi életműve többszörösen, több műfajban is bizonyítja, hogy Kiss Tamás számára milyen komoly példát s erőt is jelentő inspiráció szűkebb hazánk kultúrtörtétele. Lírája is, prózája is értékhorozó örökségekre figyelmeztet, s alighanem kettős megdöbbenéssel fogadja az általa vezéreltve. Eredendő érdeklődése, költői indítatásának természetét melletti valószínűleg szerepet játszik ebben az egykori tanárnak az értékátadás sokéves gyakorlatát szükségképpen meg kell ismertetni múltunk megkerülhetetlenül fontos kultúrhagyományait. Most már prózára koncentrálna: Kiss Tamásnak, a Móra Kiadó jóvoltából, eddig két alkalommal is lehetősége nyílt arra, hogy népszerűsítő formában, az ifjúságnak szánva Debrecenről és a város körbeölelő pusztáról, a Hortobágyról meséljen. Feledésre nem ítéhető embe-rekről, eseményekről, tájakról és korokról. Az *Amiről a pusztá mesél*, valamint *A Bagolyvár és lakói*, tehát a Hortobágy pásztoréletét, pásztorhagyományait, flóráját-faunáját, történetét bemutatja, s a híres debreceni Kollégium hajdani életére ablakot nyitó könyve mellett, a napokban új kötettel adózott a kálvinista Róma múltjának. Csokonai életregényének az ötvenes években írott első részével egybefogva megjelent *Kedv, remények, Lillák* címen a költő életútját bemutató regény, a Debrecen városi tanács kiadásában. (Ez utóbbi tényleg külön is figyelemre méltó: a gesztus a város tisztelgése is dicstelentül elhunyt költő fia előtt.)

Csokonai nagy feladványa minden, hozzá közeledni, költészetét, életének ellentmondásait megfejteni akaro-rodalomtörténetnek. Sorsa, poézise nemegyszer lett szülője ítései polémiáknak, s véget vetőjében sohasem erő vitáknak. Forradalmár volt-e vagy megalkuvó, kö-

vetkezetes jakobinus avagy „az élet kíméletlen csapásai alatt vergődő, a már csak pisllakoló filozófiai irányfénnyek között olykor bizonytalanlankodó, sőt kapkodó, de a tájékozódás útját elszántan kereső tragikus lángész ember”? Ez utolsó megfogalmazás Csokonai valószínűleg legértékesebb és leghitelesebb interpretátoráé, Julow Viktoré, aki *Arkádia körül* címmel tanulmánykötetében írja ezt, s mellette: „Irodalmunk nagy klasszikusai közül Csokonai az, akit bár ismerni vélünk, legkevésbé ismerünk. Egyéniségét már Kallós és Kőlcsey riktóan diszharmonikusnak, zsenilitásból és emberi, művészi botlásokból összetettnek látta; irodalomtörténet-írásunk újra és újra elbizonytalanodott vagy tétova jutott, amikor a költő és alkotása lényegét kellett volna megragadnia.”

Miképpen szól hozzá, közvetve akár, Kiss Tamás könyve ezekhez a vitákhoz? Milyen az ő Csokonaija: a költő, aki poétaként, s nem annyira irodalomtörténész-ként vizsgálja, írja Vitéz Mihály életregényét? Talán épp költőváltából következően: Kiss Tamás portréjának hőse, leginkább a Julow Viktor-féle irodalomtörténeti képhez hasonlóan, a szenvedő, sokszor méltatlanul megalázott, küzdelmeiben gyakorta magára maradt, kora viszonyaival kényeszerűen szembenálló, tehát *tragikus* Csokonai. Eltérőnek fő vonásai, Csokonai mecénáskereső, többnyire kudarcos útjainak-próbálkozásainak bemutatása, a költő önmegvalósítás elé tornyosuló akadályok leírásai szinte törvényszerű véget sugallnak: a halál megváltásként érte a testben-lelében beteg költőt. Kollégiumi kicsapattatása, sikertelen pataki jogász-kodása (Werbőczy törvényeivel való szükségképpen szembenállása (becsvágyott is fűtött pozsonyi, diétai buzgólkodása, fűzetének csúfos sorsa, komáromi szomorú

szerelem, elismerésre alig-alig méltatott csurgói professzorkodása: életútjának fejezetkijelölő, a könyv csomópontjait is jelentő állomásmái. S e tények köré építi Kiss Tamás a kort mint életkezeget: németbarát nemeseivel, kisebbségbe szerült nemzetet s nyelvet féltő jobbfelel. S rajzolja meg Csokonai vereségekkel terhelt életét: a jellemet, melyet ez a kohó égetett megfethetetlenül ellentmondásra. Kiss Tamás azonban a költősors kivételes tragikusságának ábrázolása mellett, éppen Csokonai néhány nehezen magyarízható cselekedeténél, döntésénél bemutatásával olysmat is sejtet: nemcsak a kor viszonyult rosszul a költőhöz! Csokonai — s igazából ez teszi teljessé a tragédiáját — alkalmatlan lehetett mindenféle, még a jobbajta, a nemesebb, *sablonélethez*. A Lilla-szerelem például — amely Kiss Tamás ábrázolásában a köztudtnál jóval kevésbé kegyetlen, inkább már-már teljes szívvel viszonyult — Csokonai számára költői élményként fontosabb, mint életmeghatározó valóságként. Ily módon a kudarc nagyobb nyeresége a költészetének, mint lehetett volna — feltételezve — a házasság a költő életének.

Életregényt ír Kiss Tamás, tehát szükségképpen nem bocsátkozik vereselm-zésekbe, de filológiai precizitást, részletező ábrázolásra sem. Regényt ír: tehát alakít is az életanyagon. Teszi ezt nagyon szép, az ábrázolt kor nyelvét sajátosságait érzékenyen felhasználó — ezáltal magyar nyelvtörténeti ismereteket is közvetítő — stílusban, arányos szerkezetben, biztos kezű cselekményírányítással. Egyéb értékei mellett ez a könyv, a fentiek okán, arra is kínálja magát, hogy a Csokonaival ismerkedő tanulóifjúság olvasmánya legyen: kiegészítendő a szűkre szabott tankönyvi penzumot.

Cs. Nagy Ibolya

Bach- és Händel-művek a Bartók teremben

A világszerte látványos ünnepségekkel, hangversenyekkel (-sorozatokkal) és kiadványokkal előkészített Bach-Händel-év Debrecenben nem bővelkedik kiemelkedő jelentőségű eseményekben. Nincsenek illúzióink afelől, mennyit ér hosszú távon az a kampányszerű ünneplés, amely egy-egy szel-lemtörténeti nagyság születésének vagy halálának jubileumához kapcsolódik. Mégis több mint sajnálatos, hogy róluk, kettejükéről nálunk csak mintegy melleleg, a

kellő hangsúly nélkül törté-nyük megemlékezés. Hiszen egy pillanatilag sem vitás, hogy ilyenkor nem is annyira róluk, a rég meghalt nagyságokról van szó, hanem rólunk, akik vagy képesek vagyunk örökségünkhöz fel-nőni vagy nem.

Mit ér nekünk ma Bach és Händel életműve? Ha a kérdésre nem muzikusok szájából várjuk a választ (akik nyilván magától érte-tendő természetességgel fele-lének, hogy Bach és Händel az élet, a zene alfája és omegája ma is), akkor na-gyon féltő, hogy eléggé le-hangoló kép bontakozik ki előttünk. Mert az átlagem-ber megtanulja ugyan eze-ket a neveket (ha megtanul-ja), csupa nagy betűkkel, de csak azért, hogy utána egy életen át szajkózza tovább, anélkül, hogy a mögöttük rejlt beláthatatlanul gazdag humánus értékek megisme-résére, személyiségbe ol-vasztására, illetőleg legalább felmérésére akár csak kísér-letet is tenné.

Mi más magyarázza például a világhírű Liszt Ferenc Kamarazenekar április 24-i Bach-Händel-koncert-jének számalmasan soványka látogatottságát? (És mi lett volna, ha a konzervatórium hallgatói nem vonulnak ki a hangversenyre?)

A koncert műsorán Händel művei közül az op. 6. jelzé-sű sorozat két darabja sze-repelt, a d-moll és a h-moll concerto grosso. Ilyen régi zene esetében rendkívüli do-log, hogy mindkét műnek napra pontosan ismerjük a keletkezési idejét: 1739. októ-ber 20., illetve 22. Már a múlt században észrevette egy kutató (Kretzschmar),

hogy e teljesen egyéni szer-kesztésű, a barokk forma-modelleket csak igen lazán követő művek mint nagy „hangulatképek” festik a nap előrehaladtával egymást váltó emócióáryalatait, és e tekintetben a romantikus kor zenei magatartását előlege-zik.

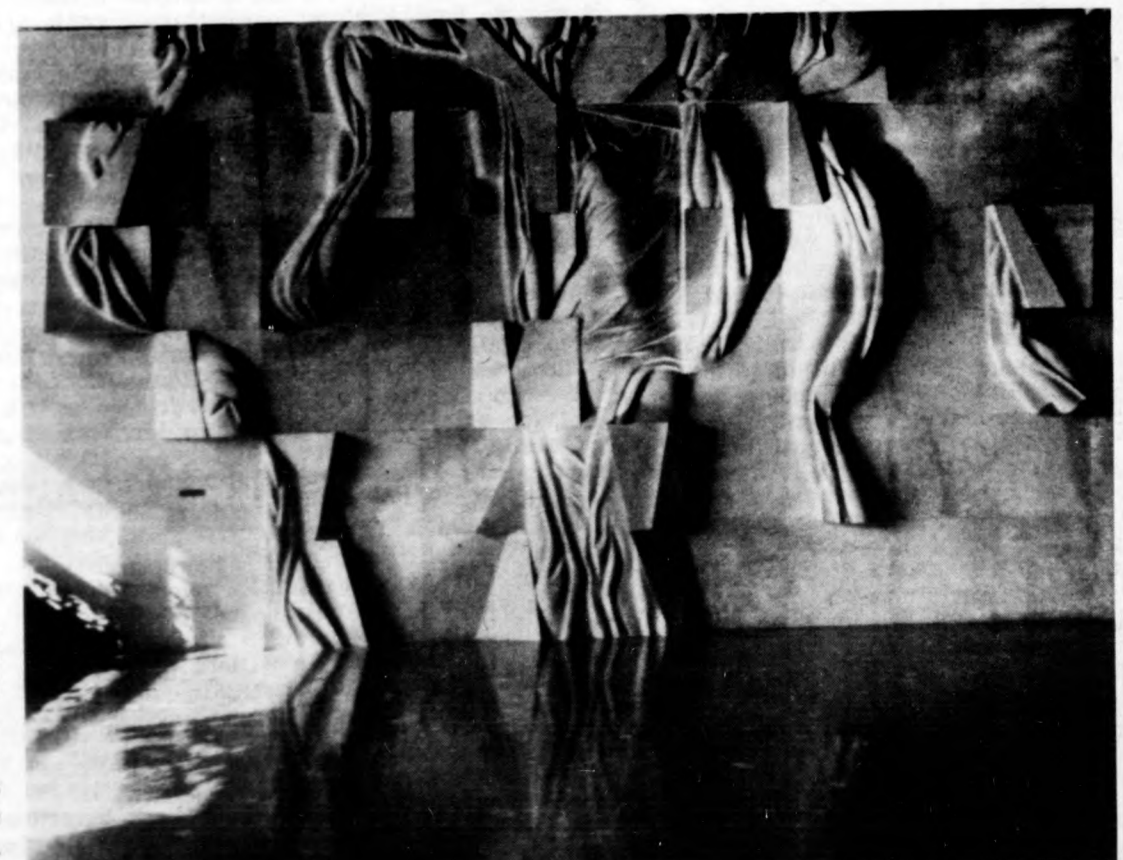
Bach művei közül a c-moll hegedű-oboa-versenyt hallottuk Rolla János és Pomgrác Péter előadásában, majd a D-dúr háromhegedűs versenyművet (Rolla János, Tfirst Zoltán, Kostyál Kálmán). A Liszt Ferenc Kamarazenekar és a szólisták já-hangoló kép bontakozik ki előttünk. Mert az átlagem-ber megtanulja ugyan eze-ket a neveket (ha megtanul-ja), csupa nagy betűkkel, de csak azért, hogy utána egy életen át szajkózza tovább, anélkül, hogy a mögöttük rejlt beláthatatlanul gazdag humánus értékek megisme-résére, személyiségbe ol-vasztására, illetőleg legalább felmérésére akár csak kísér-letet is tenné.

„Ó szelek, csöndesen, csön-desen csapkodjatok! arany szárnyaitokkal az ágak kö-zött! Hallgasson minden, né-mítsátok el még a zefir su-góságát is. Élet forrása, ne buzogjatok most: hallgassátok, hallgassátok, mint zeng az összehasonlíthatatlan Ze-ne!...” — Vajon megszű-letik-e bennünk, mai elő-adókban és hallgatókban a kortársak ámulata és áhíta-ta?

Karasszon Dezső

Váro Márton domborműve a Kongresszusi Palotában

Budapesten, a Kongresszusi Palotában a fő folyosó baloldali végfalán látható Váro Márton debreceni szobrászművész Kibontakozás című domborműve. A szobrász két évig dolgozott a 3,60x6,0 méteres sűttői keménymész-kőből készült alkotásán.

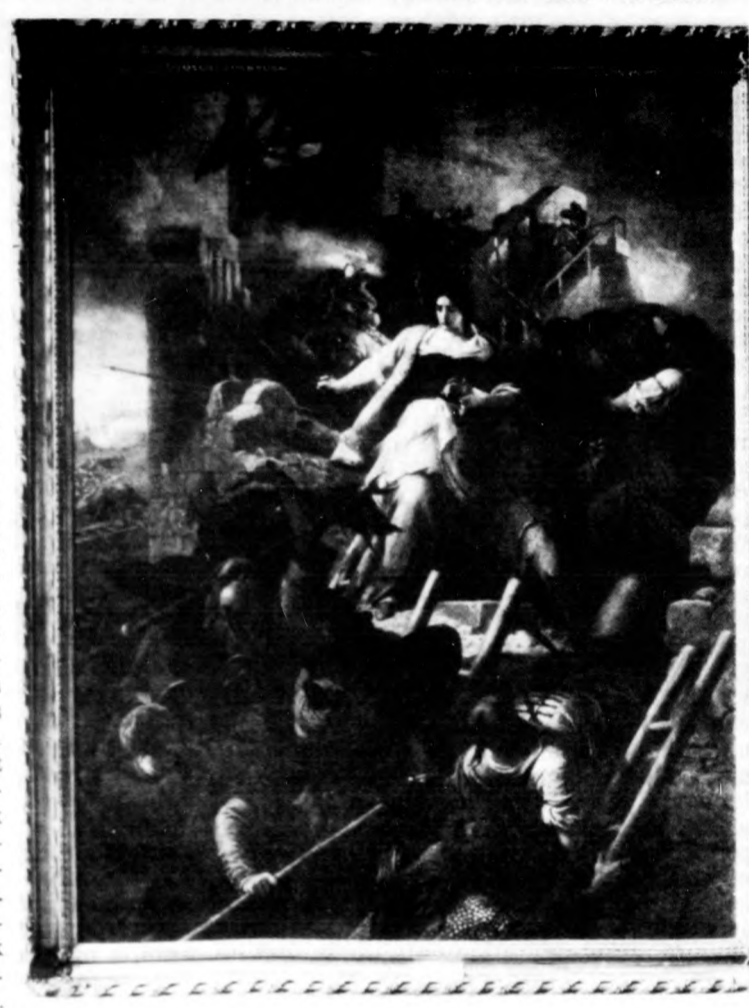
Szekely Bertalan – és történelmi tudatunk

Hiábavaló minden jubileumi megemlékezés, ha nem ismerjük és nem szeretjük azt, akit ünnepelek. Így ez Székely Bertalannal, s születését bár százötven esztendője, meghalt háromszázadunk kezdődjénél, s kezdődhetne nek a róla írt könyvek „magyar festészet egyik legnagyobb egyénisége” jellemzéssel, mégsem becsüljük úgy, mint az utókora tisztelte lenne. Mondhatnánk: tisztessége. Hacsak a nevében most alakult szadai baráti körben nem reménykedhetünk, hogy az évforduló után sem feledkezünk meg hathatósan gondolni emléket.

Közveleményünk a magyar történelmi festészetet Wagner Sándorral, Than Mórral, Madarász Viktorral, Gyárfás Jenővel, Székely Bertalannal együtt kimosta agyából, s ezen a szomorító tényen az sem változtat, hogy a Képzőművészeti Alap kiadója igen szép kiadványokkal igyekszik a hibákért kárpótolni. Lehet, hogy Székely Bertalan szülővárosa, Kolozsvár is szívből élesztene, mint ahogy már 1955-ben, ezen a harminc év előtti évfordulón tudományos tanácskozás is megkísérelte már életműve igazságos értékelését. De hát nem ezen múlik. Értékezeseken és évfordulós fellángolásokon. Már csak azért sem, mert lehetséges, hogy az elmarasztalóknak részben igazuk van, egyfelől elismerve Székely Bertalan mesteri tudását a színek iránti ritka érzékenységet, műveltséget, kitartó akarát, a művészetek iránti szeretetét, sokoldalúságot, nevelő készségét. Másrészt hibáztatva, hogy a történelmi eseményeknek egy-egy drámaian lélektani pillanatát festi meg, illusztrál, kommentál, tehát, semmint a táj, alak rajz, szín, forma elemének adna olyan találkót, melyre éppen csak a festészet képes, minden allegóriás példalozás nélkül. Vagyis: adna inkább festészetet, piktúrát, történelmi oknyomozás jeleit nélkül.

Erre a kétségtelenül találó bírálatra mindjárt Székely Bertalan ma is becsült munkáival válaszolhatunk. Székely Bertalan a vázlatlataiban — II. Lajos holttestének

megtalálása; a Koronázás (1867), Zrínyi kirohanása (1885), A csodaszarvas üzése (1900), Murányi Vénusz (1876—78) és az egyetemesen elismert Ónarcképében (1860), az impresszionisták-
kal együtt tartó Táncosnőjében (1875), s még néhány tájképben igenis eleget tett annak a festészettel szembe szegezett jogos követelménynek, hogy ne illusztráljon és ne allegorizáljon. Számomra

Egri nők

is patetikus az Egri nők (1867), s a Dobozi Mihály és hitve (1861). De vajon Székely Bertalan korának történelmi szemlélete nem volt épp ilyen patetikus végtelen, s nem az „igazság” allegóriájával ruházta fel Mátyás királyt, s nem mitizálta saját hőseit, Kossuth Lajost? És nem allegorizál bizonyos fokig minden történelmi szemlélet?

Nem Székely Bertalanban és történelmi festészetünkben van a hiba, hanem el-sorvadt történelmi tudatunk-

ban. Nem sokat mond a mai köztudat számára Dobozi és felesége önként vállalt halálá-lá, se az egri nők helytállá-sa, se Zrínyi kirohanása. Semmit sem jelenthet szá-munkra Székely Bertalan vagy éppen Barabás Miklós, Munkácsy és Paál László sem, ha nincs mit kivette-nünk képeikbe, ha nincs mit meglássunk bennük, mert sem a történelmünket, sem a természetet nem ismerjük.

Ha nem történelmi szemlélettel közelünk felé, a barokk pátosza, póza éppoly idegen, mint történelmi festészetünk teátralizációja. Múltunkat vagy megtagadjuk, vagy úgy vállaljuk, amilyen volt. Székely Bertalan ragyogó rajzművészete, festői tudása piktúrájában a túlságos kigondoltságnak engedett, s ha vázlatai olyan frissek és mai ízlésünk számára is elfogadhatók, kész festményei logikai merevsége talán éppen a túlságos kigondoltság-ból ered.

Gyermekkoromból őrzöm és csodálom Festészeti bonc-tanát. 1881-ben jelent meg, s Barcsay művészi anatómiá-jáig egyetlen tankönyv ma-radt, de bátran használhatná ma is, aki nem legyint Székely Bertalan neve hallatára, vagy aki tudja, hogy bármily piktúrához elengedhetlen az alapok ismerete, tudása. Ebből a nagyszerű könyv-ből is kitetszik, hogy a szenvedélyes, érzékeny és ro-mantikus Székely Bertalan egyben mélyen gondolkodó tudós pedagógus volt. Tudá-sa, lehet, megkötötte festői kifejezése szabad közvetlen-ségét, de a szabadságharc le-verése után végül is a ro-mantika és a történelmi pá-toszság volt az, mely a nem-zeti művészet megteremtésé-re, a történelmi tudat felé-bresztésére kínálkozott. Azt a kort túlhaladhatta az idő, ez természetes, ám önismeret-ünk rétegeiben otthont ta-lálhat. Vagy inkább mi ve-hetnénk ajándéknak múltun-kat, melyhez nem leeresz-kednünk kellene, inkább fel-emelkedni.

Koczogh Ákos

ZELK ZOLTÁN:

Hajolj alvó anyád fölé

Hajolj alvó anyád fölé most, mint ő hajolt gyerekkorodban anyád fölé — s olyan mosolytal! olyan hajlással! olyan puhán!

Nézzed szemét, a lehunytt pillák mögött tűnődik a szelidség. S rendkebe rakja érthetetlen képeit lassú életének.

Nézzed kezét is! Lúg marta ki az ujjakat és meggörbülnek, mintha kezdetet szorongatnák, vagy mintha tálat tartanának.

Nézzed szemét, kezét és arcát, hallgassad ringó lihegését — kedves szemednek az a játék: mellével hullámszik a dunna.

Hajolj föléje szelid ívben s kutassál páras álmai közt — asztalnál ül most két fiával s a tálak étellekkel telve...

dicséred hát másnap ebédnél, dicséred a krumpilifőzeléket: hízogó szó ringassa holnap, mintha föl sem is ébredt volna.

BODA ISTVÁN:

Szivárvány

Kapátunk egész nap. Kezünk alatt a kapanyél fényesen, mint a márvány. Szinte már szép. Májusi sugarak ütöttek át a bokrokon. Szivárvány ámulat a hajlatban. És gyöngyre-gyöngy pergett a földre, lábunk szétaposta. Puhult és lazult a kemény göröngy, mentünk, csináltuk, tettük és naponta.

Es én is ott a felnöttek között kímélve bár, csak egy sort porciózva. S álmosan még, láttam, hogy a ködöt a melegedő nap beporszvívozza, s azután már az acél-kék kemény magasságban az égbolt végtelenje. Alatta kifakította a fény a tájat és egészen vértelenre.

De azután a langyos, kék eső a szárazságot végigcsesverészte. Emelkedett a bágyadt krumpilító, s bántultam csak az áldott veteményre, mindegyik mintha benn-időzített, mintha egy akna volna belezárva, robbant akár, mint a felbőszített harag, és harsogott levele, szára.

Gyönyörű volt, ha gyötört is. Nekem az első élmény mintha véle volna valóra. Sajogja a két kezem jegyét. Az út végén a réti málna, vagy nem is az? Lehet, csak egy bokor akkor virágzó szoknyában, kötőben. Minden olyan volt, mint a vízfodor a hajó nyomdokán a kikötőben.

A habja az, a szelid színezüst felület ragyog vissza álmaimban. Bármerre nézek, ott van mindenütt, és nincsen más, és mindenem, amim van abból s ahhoz köt. Ott, a hajnali varázslathoz, a domb-beszegte tájhoz. És úgy kell hozzá visszahajlani, mint az árnyék, mikor a nap leáldoz.

A két pólus — ott van az életem — a virradat s a késő naplemente. Utólag bár, de meg kell értenem: az ember egy és nincsen más helyette, a neki szánt sort, a reá szabott élet, és hordjuk, mint csiga a házat. Mint a virág viszi az illatot, ha felemelik, vagy ha megalázzák.

A törvény viszont ridegebb. A kéz, ha korán kezdte úgy is megtanulja. Egy-egy mozdulat mindent felidéz, az ember abban él, abból a múltja, a munkából, a hozzászoktatott példákából, miként őse-mása adta. Egy akácska. Anyám ott szoptatott, s azután ment és ott hagyott alatta.

S a pólya-rongy, a fehér szétlebeg nem égi s új. A színe szinte vásott. Mint golyó csapott le a dél-meleg, az árnyék füstje könnyezik elvirágozott, a nap már abból dől, az arcomat perzselte, aztán lázasra sütötte. A gyöngye bőr, mint cafat-patyolat égett, vöröslött, mint csalán ütötte, mint forrázott szírom. Az életem ilyen s hasonló emlékek karózzák. A napraforgó kerítéseken mégis kihajtanak a babarózsák.

Es mégis úgy tanultam meg ahogy anyám mutatta. Ő maradt a példa. Köztesként pasulyt, vagyis hát babot. Most már ő is az idő martaléka.

De a reggel, azok a reggelek, a zölden üsöző nyárfák nyers ezüstje. Az édes csönd, hogy szinte bereked az emlékezet torka. Száll a füstje és dolgozunk és hétről-hétre, napra, az álomnak. Es le-fel a kezünk, Ha megéhezzünk leülünk, eszünk. Az ember már az ábrándot harapja.

Es minden, mint a májusi ragya, a tündöklet szeplője egyre-másra. Jár a tájon az isten anygala, hallik a szárnyak fémes csattogása. A szárnyak? A kapáké. A kéz emeli, ejti. Tudja az a dolga.

Élet volt, így volt. Ennyi az egész, akár az emlék vándor teleholdja.

dent elmondtam. A nevelőszülem el-kényeztetek, agyondédelgettek. Tizen-nyolc éves koromban kocsit vettek nekem, és telket a Duna-kanyarban. A telkek nem érdekelt, annál inkább a kocsit. Skoda 100-as volt az első. Ösz-
szertörtem. Ittas vezetés miatt három évre elvették a jogosítványomat. Imá-dom a szárgulást, legalább ennyi örö-möm legyen. A negyedik kocsit gyá-lalom jelenleg. A nevelőszülem min-den szeretetük ellenére zsarnokság alatt tartottak. A kezdetől fogva. Hová méz, mikor jössz haza, kivel jársz — és így tovább. Nem bírtam. Megszoktam az éjszakai életet, egyre többet kimaradoztam. Anyám ezt nem bírta elviselni. Már a feleségem látovása után, akkor éppen három napig voltam el otthonról, hajnalban megmondta az igazságot, amit régóta sejtettem, hogy nem vagyok vér szerinti gyermekük, csak egy lelenc. Köz-szónóm szepén. Összecsomagoltam: el innen. De inégiscsak visszajöttem. Hiszen hová is mehettek? A telket leírták a nevemről, a szekrényeket le-lakatozták, már azokat, amelyekben az állítólagos értékek vannak: herendi porcelánok, nippel, gicsek, meg egyebek. Mert állítólag loptam belő-lük. Ez nem igaz... Kellenek a franc-nak... Hát ennyi az életem. Jelenleg egy borozó üzletvezetője vagyok, mert közben elvégeztem a vendéglátóipari szakoképzéskolát... Megyeget az üz-let... Figyelni kell, és résen lenni. Többet erről nem kívánok beszélni. Otthon a helyzet változatlan... Csak az az idegesítő, hogy anyám mindig felkapcsolja a villanyt, amikor hajnal felé hazaérkezem. A jövőm? Fogal-mam sincs. Ahogy lesz, úgy lesz! Bar-rát? Barátnő? Semmi! Alkalmi kap-csolatok. Vegetálás. Ez van. Csak... néha álomban még repülni szok-tam...

JANIKA:

Nem volt könnyű az életem. Most sem az. Hol kezdjem? A születésem-mel? Jó. 1954-ben születtem, apám kórházi dolgozó volt, anyám htb. Öt-öd-
diknek jöttem a világra. Az általános után Kaposvárott a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakmunkásképző Intézetben tanultam. Egy húsboltban

voltak a gyakorlatok. Három hónapig bírtam, aztán átmentem a Szörmeki-készítő Szakmunkásképzőbe. Ez már Pesten volt, mivel a szülem ide kö-löztek. 1970-ben szabadultam, majd Miskolcra kerültem katonának. Itt is-merkedtem meg az első feleségemmel, Máriával. Ő tizennyolc éves volt, én húsz. A leszerelése után összeháza-sodtunk, az anyósoméknál laktunk, a szakmában helyezkedtem el, Mari nem dolgozott, mert 1972 májusában megszületett Zolika, s aztán 75-ben János. Közben Pestre költöztünk al-bérletbe, mert az anyósomékkal nem ment az együttélés. Egy idős néni fo-gadott be, Rákospalotán volt mindez, egészen 1978-ig, a válásunkig. Mert Mária nem bírta megszokni Pestet, állandóan hazavágyódott. Végül is el-ment a két gyerekkel, én maradtam az albérletben, de kéthetenként min-dig hazajártam. Ahogy ez már lenni szokott ilyenkor: ő megismerkedett szokott ilyenkor: ő megismerkedett egy negyvenes elvált férfival, én meg egy negyvenes elvált feleségemmel. De Icaival... a mostani feleségemmel. A kapcsolat még mindig szoros, hál a isten, a férje rendes, megértő ember, ha ritkábban is, mint korábban, láto-gatom őket. Még mindig szeretjük egymást... Szóval jött Ica. Négy év-vel idősebb nálam és elvált, kétgyere-kes családnya volt, mikor megismer-kedtem vele egy búcsúban. A volt fér-keztől kómúves és alkoholistá. Ezért vál-tak el. Kálmán, így hívják a fiút, visszaköltözött a szüleihez... Azóta nem nősült meg. En meg kiköltöztem ide, a szoba-konyhás parasztházba, és bejártam Pestre dolgozni, szóval in-gáztam. Két év után összeházasod-tunk. En szerettem volna — és még most is szeretném — ha közös gyere-münk lenne... De Ica ezt nem vállal-ta. A postán dolgozik, kézbesítő és hajnalonként takarít, elég fárasztó munka, de sok előnyvel jár. Például ő osztja be a munkaidéjét. Valahogy így vagyok vele én is. A házasság után munkahelyet változtattam, elszegőd-tem ide egy maszek otyasütőhöz. Mit mondjak, borzalmas munka, de vi-szonylag szabad ember vagyok. Este bekövészolunk, Ica is segít, aztán haj-nalban nyomás, amíg bírom. Ketten vagyunk segédmunkások, a főnök az üzletet, a szállítást bonyolítja... Hát

van melő, de kell is a pénz. Kb. két év még, és nagyjából készen leszünk az átépítéssel... Három szoba lesz, fürdő, teljes komfort. A legfontosabb mégiscsak az, hogy a gyerekek ne szenvedjenek hiányt addig se. A saját gyerekeimet is segítem, a kötelezőn túl is. Nyáron, meg az iskolai szünet-ekben általában nálunk vannak... Olyankor négygyerekes családapa va-gyok. Ezek a legszebb időszakok az életemben.

Délután van, fél kettő. Valamit eny-hült a hideg, a nap is sűt. Csalóka idő. Nincs még vége a télnek.

Jancsi a fürdőakában, habtenger mögül telefonál. Epp az ügyeletes re-tetőjével cseveg. Két hete egy buti-kos hölgyvel ismerkedett meg a bo-rozójában. Kicsit már unja a nőt — két hét nagy idő! —, de azért meg-próbál türelmet játszani. Az anyja kopog be az ajtón: gyere már, elhűl az étel, s végén meg elkéssel. Jancsi kikészülődik a kádból.

Janika most érkezik haza. Olomfá-radt. A biciklit a kamrába tolja. Ott áll már az Ica is. A konyhában gö-zölgő leves várja, Ica most merte ki a fazékból. Leülnek egymással szem-be: esznek. A gyerekek még nincse-nk itthon, egyelőre csend van. Nagy csend.

Ebéd után Janika melegítőbe öltö-zik, és lefekszik egy fél órára. Arra ébred, hogy Ica mellette fekszik.

— A gyerekek? — kérdezi. — Még nem jöttek haza — suttogja Ica. Ja-nika megcsókolja az asszonyt...

Jancsi évtávgyatalanul turkálja a tö-lött káposztát. Az anyja szigorú szem-mel nézi, összezárt szájjal, szótlanul. A nevelőapja nincs itthon. Jancsi le-gyűr meg egy falatot, feláll, megkö-szöni az ebédet. Az előszobában bú-szúzkodnak, Jancsi megcsókolja az anyja arcát. Elhangzik a szokványos kérdés: — Mikor jössz haza? Ugye nem olyan későn? Jancsi fejébe csap-ja a kucsmáját, söz nélkül megy ki az ajtón.

Janika egyedül ébred. Ica már a malacok délutáni etetésével foglal-kozik. Janika rágyújt, maga elé fújja a füstöt. Ekkor rontanak rá az iskolá-ból hazajött gyerekek. Birkózni kez-denek.

Akiről utcát
neveztek el
Debrecenben

KÍGYÓ

A kígyó elnevezés előtt az utca a Monostor, Kisdédó, Mányi (a Csapó u. felőli rész), Dedó, Rigó neveket viselte. Az utca eredeti formájában kígyóra emlékeztet ugyan, de feltehető, hogy nem az állat mozgásformája, hanem sokkal inkább hasznossága készítette a debrecenieket a névadásra.

Az afrikaiaknak az óriás-kígyó kedvenc eledelük, Vietnamban népszerű éték a hírtelen sült tigriskígyószel, Floridában csemegé a csörgőkígyó konzervált húsa. A 17-18. században az európaiakat a kígyóhús mentette meg az éhhaláltól. Kígyóbőrből cipőt, övet, retikült készítenek. A kígyók pusztítják a rácsalókat, s idomíthatók, védik a házat a mérgekígyóktól, egerektől, Indiában vigyáz a gyermekekre is. Kétezeröttszáz fajból csak négyszáztíz a mérgekígyó. Mindennél fontosabb azonban, hogy a kígyóméreg univerzális gyógyszer. A gyógyítás görög istenét botra tekerő kígyóval ábrázolták, leányát, Higiéiát (Hygieiát), az egészség megemlékezőjét, aki a higiénia névadója lett, kezében csészével, amelyből kígyó iszik. A Szovjetunióban évente 5000 kígyót fognak el élve és szertartásokban mérgekből gyógyszert készítenek. A kígyóval körülfont kehely évszázadok óta az orvoslás jelképe. A bőrt levetkező, s így „újjaszülető” kígyó mérégből készített gyógyszer, „újjaszülető” a beteg embert.

A bodrogkeresztúri konvent hatására megalakult helyvet hitvallású debreceni Consistorium 1739. ápr. 3-án úgy rendelkezett, hogy „utcánként magyar férfi gyermek iskolát állíttassanak fel, hogy a magyar iskolákban a köznép egyszerű fiai, akik majdan földművelés vagy kézművesség által keresik kenyerüket, megkíméltesse nek a nekik felesleges latin nyelv tanulásának nyújtól.” A város 1730. ápr. 21-i jegyzőkönyvében ez áll: „Az ifjúság tudatlanságban nevelkedik, olyak, mint az okatlan barom. Legyen azért minden utcában egy magyar Iskola.” Debrecen második utcai fiúiskolája 1863-ban az egykori Novella csapszék helyén a Kígyó utcában nyílt meg, később került át a Pacsirta utcába. Sok pedagógus lakója volt ennek az utcának a tanítótól az egyetemi tanárnak, a neves ideggyógyásznak itt volt lakása, rendelője. Itt laktak: Erdész Mihály gordonkaművész, zenei tanár, Erdészné, zeneiskolai igazgatótanár, dr. Müller Ottó gordonkatanár, Debreceni Erzsébet polgári iskolai, Dóczy Béla ipariskolai tanár, Szabó Károly igazgató, iskolaszéki előadó, Nagy Kálmán MÁV-főellenőr, az eszperantó nyelv tanítójának egyik debreceni uttorja, a vagonyári nyelvtanfolyamok vezetője stb. A Kígyó utcában volt Lóki Sándor jómóru asztalos műhelye, s itt lakott Kovács Gyula is, a vagonyári színjátszók közkezdelt munkástanonistája. Madai Imre 12. szám alatti vendéglője kedvenc találkozóhelye volt a temetésekről hazafelé tartó kórustagoknak, s a kuglisport kedvelőinek. Az utca csendjét még az 1920-as években sem zavarták autók, motorok, legfeljebb lassan tipegő gyászkoscsik, s fiákerok igyekeztek a közeli Kossuth utcai temetőbe.

Az utca Csapó utca felőli részét lebontották, s hatalmas, modern emeletes épületek állanak szemben a megmaradt rész apró házaival. Itt-ott autók állnak a házak előtt, s motorok zúgása, gyermekszívaj borzolja a csendet. A régi lakók messze mentek, legfeljebb az emlékezés hozza őket régi utcájukba vissza.

A Kígyó utca a Méliusz terektől kőti össze a Csapó utcával.

Dr. Nyakas László

AZ ORVOS TANÁCSA

A szénanátháról

A virágzó erdők, mezők nemcsak szemet gyönyörködtető látványt nyújtanak, hanem illatuk is különleges örömet szerez. A virágnyílás idején, a levegőben láthatatlanul lebegő illatanyagok, virágporok az orr nyálkahártyájára jutva azonban nemcsak kellemes illatelményt szereznek, hanem a szervezet működését is befolyásolják. Mélyül a légzés, az apró hörgők kitágulnak, tüdőszellőzősünk és egész testünk oxigénellátása javul. Így reagál az egészséges ember a virágnyílásra. De vannak olyanok — és nem is kevesen —, akiknek a virágnyílás környezést, köthártya-gyulladását, tüszentést és heves váladékozással járó náthát okoz. Ez a szénanátha.

A rejtély kulcsa az allergia (túlérzékenység).

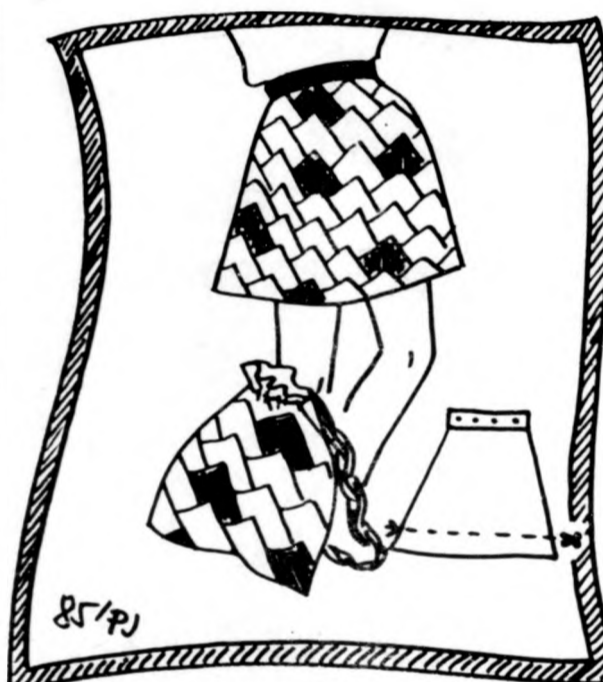
A sokezerféle virágpor közül kb. tíz okozhat szénanáthát. A jellegzetes szénanáthához legalább 40-50 virágporzsemecsenek — pollenek — kell a nyálkahártyára jutnia. A szénanáthára való hajlam — az allergia — rendszerint öröklődik.

Lényege az, hogy az orrnyálkahártyáról felszívódó növényi fehérje, ellenanyag-termelést elindító ún. antigénnek válik. Az ellenanyagok — antitestek — hozzákapcsolódnak a fehérjéhez, és valahányszor antigén-antitest kapcsolódásra kerül sor a szervezetünkben, allergiás jelenségek keletkeznek; a szénanáthában szenvedő szemek könnyeznek, az orrából híg váladék csorog. Ugyanakkor a nyálkahártya sejteiben egy hisztamin nevű anyag szabadul fel, ami a hajszálerek átjárhatóságát növeli. A hisztamin okozza az allergiás gyulladást jellemző vizenyős duzzadást. A nyálkahártya duzzadása beszűkíti vagy akár teljesen eldugaszolja az orrjáratokat, az ember nem kap az orrán levegőt. Az allergiás betegségek kezelésének módja: a túlérzékenységet okozó idegen fehérjét egyre emelkedő adagban fekszkendezik be a betegeknek. Ezt az eljá-

rást deszenzibilizálásnak, a túlérzékenység megszüntetésének hívják. Ehhez azonban pontosan ismerni kell azt a virágport (ill. allergént), ami a túlérzékenységet okozza. Ha az orvosok allergiaazonosító „detektív-munkájára” nem járt eredménnyel, sikerül néha csökkenteni a túlérzékenységet úgy is, hogy sokfajta virágporfehérje-keveréket fecskendeznek a beteg szervezetébe. Ha az ilyen kísérlet is eredménytelen (vagy meg sem próbálták), a szénanátha tünetét ún. hisztaminellenes gyógyszerekkel lehet csökkenteni, esetleg megszüntetni.

Érdekes, hogy a városokban gyakoribb a szénanátha, mint falun. Túlzás lenne azonban azt állítani, hogy a minden tavasszal jelentkező nátha biztosan szénanátha. Van ugyanis olyan allergiás nátha is, amit nem virágpor, hanem mikroorganizmusok, pl. baktériumok vagy fehérje természetű bomlástermékek okoznak. A baktérium okozta allergiás náthát rendszerint az különbözteti meg a valódi szénanáthától, hogy nem évszakhoz kötött, hanem szinte egész évben tart, hol elműlik, hol kiújul. Végül két fontos dologra hívjuk fel a figyelmet. Az egyik az, hogy az új lakótelepek körül, a parlagon heverő talajban sokszor burjánzik el az ambrózia fajokhoz tartozó vadkender, amelynek virágpora gyakran okoz szénanáthát. Az építkezések utáni gyors tereprendezés, füvesítés is hozzájárulhat ahhoz, hogy a vadkender, s vele együtt a szénanátha terjedése megálljon.

A másik figyelmeztetés, hogy az eldugult orr átjárhatóságának biztosítására ne használjunk tartósan Naphasolint, vagy más ehhez hasonló orrcseppet. Minden orrcsepp, amely a nyálkahártya duzzadását lelohasztja, kétélű fegyver, mert amikor hatása megszűnik, a duzzadás még erőteljesebbé válik, és kiszárad a nyálkahártya. Ezért az orrcseppet módjával — indokolt esetben rövid ideig — használjuk!

MINIBŐL - MAXI BUGYOR

Nem kell eldobni a megunt miniszoknyát. Kiváló vállra akasztható bugyor készíthető belőle — akár farmervászonból, akár színes bőrdarabokból készült eredetileg. Alját vágjuk le a rajz szerinti módon. Ha farmerből volt a szoknya, szegjük be, ez lesz az akasztó. Ha bőrből: vágjuk három csikra, fonjuk copf alakra — ez illik a bőr vállpánt stílusához. A megkurtított mini alját kifordítva varrjuk össze. A derekán kilyukasztva színórral összehúzható. Ha zseb van rajta — tiszta haszon, legalább van helye a buszbérletnek, kulcsnak. A cipzárt sem kell okvetlenül kifejtetni és bevarni a rést, mert felfoghatjuk a bugyor érdekes díszítő elemének. Minden elfér a bugyorban, ha kirándulni megyünk.

Szöveg és rajz: Pálffy Judit

AUTÓSOK - MOTOROSOK

Autós hibakeresés

Bármilyen kevés műszaki érzékkel bírjon is valaki, a legegyszerűbb hibákat önmaga behatárolhatja, még ha megjavítani nem is tudja. Alapszabály, hogy ne fogjunk addig semmilyen szereléshez, míg nem tudjuk, hol a hiba. Helytelen módszer minden ok nélkül szétszerelni a porlasztót vagy a gyújtóberendezést — a hiba keresése céljából. Már az üzembiztos jellegű zavarok következtethetünk a hiba okára. Ha a motor üzemi zavarok jelentkeznek, próbáljuk meg kihúzni a szivatot. Ha kedvezően reagál erre a motor, valószínűleg benzinadagolási zavarok állnak fenn a porlasztónál, vagy a benzinszivattyúnál (az ún. AC-pumpánál).

Amennyiben a szivató használata mellett a motor tartósan üzemel — nem csak néhány másodpercig —, akkor valószínűleg a főfűvóka szennyeződött el, és a szivatót keresztül kap többé-kevésbé megfelelő mennyiségű üzemanyagot a motor. Ha a szivató visszatöltésekor a rendellenesség ismét jelentkezik, álljunk le, ne erőltessük a szivatóval az üzemet, mert dús keveréket kap a motor, s ez ártalmas, hanem tisztítsuk ki a főfűvókát. A főfűvóka tisztítása céljából szükséges tiszta és nem is helyes a porlasztó szétszerelése, csak a fű-

vókát csavarjuk ki. Ez a legtöbb kocsinál különösebb szerelés nélkül elvégezhető.

Amennyiben szivatóval a motor csak néhány percig működik, valószínűleg kevés benzin kerül az üszóházba. Tehát vagy a benzinszivattyú nem működik megfelelően, vagy a benzinszivató szennyeződött el. A szivató felszívta az üszóház fenekén levő benzinmennyiséget, ez okozta a motor rövid ideig tartó üzembiztonságát. Megállás után ilyen esetben arról győződjünk meg, hogy van-e benzin az üszóházban. Ajánlható módszer, hogy megállás után szivattyúzzuk fel a benzint, ha van a benzinszivattyún kéziműködtető kar. Hogy van-e benzin a porlasztóban, erről úgy is meggyőződhetünk, ha leveszük a porlasztó fedelét, illetve az üszóházat. Ha ez bonyolult, akkor nyissuk meg valamelyik fűvóka csavarját, és figyeljük meg, hogy folyik-e a benzin megfelelő mennyiségben.

A kézikaral történő szivattyúzásnál hallani lehet, amint az üszó túszelepen keresztül átmegy a benzin. A szivattyúzás után be fog

KERESZTREJTVÉNY

ANYASZÍV

4	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72
73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84
85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96
97	98	99	100								

Bertolt Brecht szép gondolattal idézzük a függőleges 19. sornak 17. és a vízszintes 2. számú sorokból. A sarokkockák betűi: L, G, Á, N.

FÜGGŐLEGES: 1. (Beküldendő). 2. Bácsika. 3. Kortyol. 4. Ajándékoz. 5. Fordított névelő. 6. Mint az 53. számú sor. 7. Erődítésében álló. 15. Lepke, hernyója ruhát rág. 16. Hálóban a labda! 18. Energia. 20. Norvég, olasz, francia autók betűjele. 21. YK. 22. Rög betűi. 24. Gyerkec. 26. Fordított nadragyszj. 27. Előadó röv. 28. Tulajdonom. 29. Szállítanám. 31. Rangjelző szócso. 32. Motoszkál. 35. Régi török államtanács névelővel. 37. Római negyvenkilences. 38. Strázsza. 39. Mint a 18. számú sor. 41. E. O. 42. Mennyiségi egység röv. 43. Szűrőfegyver. 45. Magyar politikus (György). 46. Szólit. 47. Kopasz. 48. Férfinev. 49. Azt a személyt? 50. Nyújt. 51. Névelős építőanyag. 53. Zamat. 55. Túyuklakás. 56. Szán. 57. Lakóhelyiség. 58. Időszámítás előtti. 60. Kiváló színészünk (Lajos). 62. Földművelő eszköz. 63. Eped. 64. Holland légiforgalmi társaság. 66. Vidéki találkozó. 68. Táp-

VISSZINTES: 2. (Beküldendő). 13. Sóvárog. 14. „Az” számú sor. 7. Erődítésében álló. 15. Lepke, hernyója ruhát rág. 16. Hálóban a labda! 18. Energia. 20. Norvég, olasz, francia autók betűjele. 21. YK. 22. Rög betűi. 24. Gyerkec. 26. Fordított nadragyszj. 27. Előadó röv. 28. Tulajdonom. 29. Szállítanám. 31. Rangjelző szócso. 32. Motoszkál. 35. Régi török államtanács névelővel. 37. Római negyvenkilences. 38. Strázsza. 39. Mint a 18. számú sor. 41. E. O. 42. Mennyiségi egység röv. 43. Szűrőfegyver. 45. Magyar politikus (György). 46. Szólit. 47. Kopasz. 48. Férfinev. 49. Azt a személyt? 50. Nyújt. 51. Névelős építőanyag. 53. Zamat. 55. Túyuklakás. 56. Szán. 57. Lakóhelyiség. 58. Időszámítás előtti. 60. Kiváló színészünk (Lajos). 62. Földművelő eszköz. 63. Eped. 64. Holland légiforgalmi társaság. 66. Vidéki találkozó. 68. Táp-

láló ital. 69. Szomorúság. 71. Férfinev. 73. Őő.

FÜGGŐLEGES: 1. (Beküldendő). 2. Bácsika. 3. Kortyol. 4. Ajándékoz. 5. Fordított névelő. 6. Mint az 53. számú sor. 7. Erődítésében álló. 15. Lepke, hernyója ruhát rág. 16. Hálóban a labda! 18. Energia. 20. Norvég, olasz, francia autók betűjele. 21. YK. 22. Rög betűi. 24. Gyerkec. 26. Fordított nadragyszj. 27. Előadó röv. 28. Tulajdonom. 29. Szállítanám. 31. Rangjelző szócso. 32. Motoszkál. 35. Régi török államtanács névelővel. 37. Római negyvenkilences. 38. Strázsza. 39. Mint a 18. számú sor. 41. E. O. 42. Mennyiségi egység röv. 43. Szűrőfegyver. 45. Magyar politikus (György). 46. Szólit. 47. Kopasz. 48. Férfinev. 49. Azt a személyt? 50. Nyújt. 51. Névelős építőanyag. 53. Zamat. 55. Túyuklakás. 56. Szán. 57. Lakóhelyiség. 58. Időszámítás előtti. 60. Kiváló színészünk (Lajos). 62. Földművelő eszköz. 63. Eped. 64. Holland légiforgalmi társaság. 66. Vidéki találkozó. 68. Táp-

G. Gy.

Magazin

HALLOTT

— Kiválóan idő házigazda a vendéget, cigarettát hoztát, és mosdót koronát, és mosdót — Csak hogy én rettára három koronára moziba me-

A skót a szobát a villanykapcsoló mellett újra bekapcsolt — Mit csinál? — Lapozni sötét

— Nézd csak az a férjének, egy más re mutatva. — H elött? — Két nagyon a férj.

— Képzeld, az — Az semmi! — szűnyög is kibírja

— Hallottam, h — Igen. Képzelt rögön felvarrta

— Nem igaz! — De hiszen a a férj.

— Főúr, nem t — De igen, ura tet. Az csak 7 de

— Kit szeretsz mamádát? — A harmadik lesége...

Az apa egy száfiának: — Tessék, éjfé — Tavaly egy — Csak hogy a gam, mint most.

Az orvos sokát tudja megállapítani kijelenti: — Menjen haz — És úgy véli, — Nem, de me ezt pedig könnye

Két barátom cs — Imádom a te A másik figyel — Azok után,

JEVSZEJ KR

Hogy is

A vonat megzakozott kerekével illesztéim. Kupét szedem, egy kövér hajú férfi meg-totta laposüvegű o-jét.

— Csodálatos i nemdebar? — sz szemmel láthatólag akarva elegyedni.

— Hát, szép... — Márpedig ha — ahogy Descartes-ta — jó a hangul

Újból börtöntöltöttem egyezésem jelűl. nosan éreztem amiazt, hogy nem Descartes-nak ezt kes kijelentését. I-tott ezembe — D sohasem olvastam.

— Hangulat, h nyújtotta el a szó dom, mintha szón Mindennek ez a k mindennek ez a ahogy azt Henrich litotta...

Henrich Heinet de ilyen megjeggye ugrott be. het mindent észbe Beszélgető partne pedig tovább tott műveltségével

— És egyáltalán dete annak a vég vel végződik a k ahogy azt Je Rousseau szerette ni.

Bélyeggyűjtőknek

MI VÁRHATÓ?

A Magyar Posta bélyegkiadási terve rövidesen a jövő századból ad ízelítőt. Két címet a Tsukuba világkiállításról számol be. Az egyik bélyegen az utódainkat már valószínűleg szolgáló egyszínű mágnesvonat, a másikon a robot színház épülete látható. Májusban emlékbélyeget kap az Eötvös Loránd Tudományegyetem, amint erről már hírt adtunk. Megörökítik a Budapest tartandó Ökölvívó EB küzdelmeit, 2 forint névértékű bélyeg jelenik majd meg. A hónap végére várható a Nemzetközi ifjúsági év gondolatát népszerűsítő sorozat, amelynek hét bélyegén modern sportágak kelnek életre. Két forint névértékű bélyeggel szólnak az orvosok nukleáris háború elleni mozgalomáról, illetve tisztelgünk a budapesti konferencia munkája előtt. Egy amerikai természettudós valóságos rajza alapján szép madársorozat gyarapszik majd a gyűjtők albuma. A félvé befejezését jelenti az a hat bélyeg, amely elsősorban a muzsika barátainak szerez örömet, hiszen az egyes címleteket zeneszerzők arcképe és alkotásaikat megszóllató zeneszámok díszítik.

MEGSZÚNIK A BÜNTETŐ-PORTÓ?

A címzettnek kell fizetnie, mégpedig a kétszeresét, ha a feladó nem ragasztott elgé bélyeget a levélre. A hiány elszámolására világszerte portóbélyegeket használnak. Hazánkban 1903-ban vezették be ezeket a külön, kizárólag díjhányok pótlására használható bélyeket, amelyek között ritkaságok is vannak. Fél száz év elteltével a jubileumra a Magyar Posta még új portósorozatot is kiadott. A kanadai posta most úgy határozott, hogy a portóbélyegek használatát megszünteti, a nem megfelelően bérmentesített leveleket a feladónak küldi vissza. Úgy gondolják, hogy más hibája miatt nem a vélen címzettet kell büntetni. Az erkölcsi elveken kívül és azok előtt szerepet játszott az új eljárás bevezetésében, hogy a portó beszedése évente mintegy 50 millió dollár kerül. A címzettek ugyanis Kanadában is dolgoznak, nem találkoznak a kézbesítővel. Erősíteni kell hagyni, újra kézbesíteni, esetleg a hivatalban tárolni a levelet. Kanada döntése valószínűleg más postákat is hasonló eljárásra ösztönöz, így számolhatunk a portó (büntető) bélyegek lassú kihalásával.

A GYŐZELEM NAPJA

1945 májusa az európai népek legbüszkébbé az életet, a nagytól való megszabadulást jelentette. Negyven év távlatra csak fokozza az esemény jelentőségét, ezért számos posta most is visszaemlékezik bélyeggel. Dániában II. Margit királynő maga rajzolta az új címet, amelyen az elsőtétő függetlenségi felszabadulás örömeit jelképező gyertyák lángja váltja fel. Az ellenállókra és a koncentrációs táborokban elpusztult honfitársakra Luxemburg blokk kiadásával emlékezik. Ausztria bélyegen vihar által kettétört fa szakítja szét a szögcsapást. Szelvény köti össze a francia posta bélyegpárját, amelynek címei büszkén hirdetik visszatérhetünk a szabadsághoz és a békéhez. Norvégiában az ellenállást irányító trónörökös hazatérte jelentette a győzelmet, ezt örökíti meg 3,50 kr névértékű bélyeg. A Magyar Posta — mint ismeretes — a felszabadulás ünnepére különleges blokkot bocsátott ki. A Szovjetunió postája jubileumi kiadványokkal idézi fel a Nagy Honvédő Háború győzelmének befejezését.

HAJDÚSÁGI FARSANG

A Napló ételrecept-pályázatára érkezett

BEBIKE

30 dkg lisztet 10 dkg porcukorral, egy evőkanál kakaóval, 5 dkg vajjal eldörzsöljük. Hozzáadunk fél csomag szalagkákót, amit 6 evőkanál langyos tejben elkeverünk és egy egész tojást. Két egyenlő részre osztjuk, kinyújtjuk, és lassú tűznél megsütjük. Két lap lesz belőle.

Krémje: fél liter tej, 4 evőkanál liszt, 2 tojás, 5 dkg mazsola, 2 csomag vaníliásucor, ezeket sűrű krémmé főzzük. 25 dkg vajjal 20 dkg porcukorral habosra keverünk, s a kihűlt krémhez keverjük, amit tetszés szerint rummal ízesítünk. A kihűlt egyik lapot a tejsíbe tesszük és a krém felét rákenjük, erre egy csomag babapiskótát egyenletesen rárakunk. Majd a krém másik felét rárakjuk és rátesszük a tetejére a másik lapot, 1 kg súllyal, kartonpapírral beborítva nyomatjuk egy éjjelen át.

Máz: 15 dkg porcukrot, 3 evőkanál forró vízzel sziruppá főzzük, hozzáadunk 3 evőkanál kakaót, ezzel is felfőzzük, majd 4 dkg vajjal hozzákeverünk és leöntjük vele a tészta tetejét.

SZABOLCSI RAKOTT FELSÁL

6-8 közepes nagyságú vékonyra panírozott felsálszeletet forró zsiradékban hirtelen mindkét oldalán kisütünk. Vékony szalonnaszeletekkel kibélelünk egy meleg tűzálló tálat, belerakunk egy sor karikára vágott vörshagymát. Meghintjük paprikával,

majd ráerítünk egy réteg megtisztított karikára vágott, lehetőleg új burgonyát. Lefedjük a hűszeletek felével, erre ismét egy sor burgonyát terítünk, amelyre kevés vörshagymát, sót, paprikát (őrölt) szórunk. Erre jön a hús másik fele és a tetejére ismét burgonya. A hús levét elkeverjük kevés tejfellettel és a rakott húsról öntve addig sütjük, amíg a benne levők szép pirosra nem sülték.

ÖSZIBARACK CSEMEGE

30 dkg cukor, 30 dkg margarin vagy vaj, 2 tojás sárgája, 2 dl tej, melyet egy fél órán át kavarunk, majd hozzáadunk 70 dkg lisztet, két sütőport, s gyűrődéskán finom masszává alakítjuk. Diónyi gömböket formálunk és megfelelő távolságba rakva tepsi-ben megsütjük.

Tölteléke:

Fél liter tejebe 3 kávékanál kakaót, 3 evőkanál cukrot, 10 dkg darált diót teszünk. Ezt felfőzzük, majd ha kihűlt, barackok közepét kikaparjuk, a kikapart részt finommá őröljük a töltelékbe. Valamilyen ízesítő essenciát keverünk még hozzá és megtöltjük a barackok belsejét. Amikor kész van, tojásfehérjében meghempergetjük, essenciába mártjuk (keserű mandula) és végül porcukorban újból meghempergetjük, tálcára rakva kihűlés után nagyon finom és mutatós sütemény.

Beküldte: Kecskés Istvánné Debrecen, Bethlen u. 29.

Aforizmak

Veszélyes egy politikusra nézve, ha igazat mond. Az emberek megszokhatják és mindig az igazat akarják hallani. (G. B. Shaw)

Politikai ellenfeleink újságjainak is interjúkat kellene adnunk, mert akkor a helyet, amelyet az interjú az újságban elfoglal, nem tudják más cikkekre felhasználni. (Georges Clemenceau)

A minisztertanács ülésrendjénél ügyelnünk kell arra, hogy lehetőség szerint mindig egy szelid és egy vad elefántot fogjunk be egymás mellé. (Konrad Adenauer)

Londonban azt kívánják a politikusoktól, hogy erkölcsösebb legyenek. A következmény végetes: egyik a másik után tűnik el a súlylyesztőben. (Oscar Wilde)

A választási harcokhoz szükséges munció az egyetlen, amelynek nem szabad száraznak lennie. (Hermann Höcherl)

Gyerekek könyvespolca

Híd a Kóbor-szigetekre

Aki elolvassa Jacques Prevert Levél a Kóbor-szigetekről című könyvét, minden bizonnyal jól szórakozik majd. Már a történet helyszíne igen sokat ígér. „Hol volt, hol nem volt, az Óperenciás-tengeren is túl, volt egyszer egy szigetsoprot, amelyet a tenger ortalmozott. Ezek az ő védett szigetek voltak: el is keresztelek őket Kedvenc-szigeteimnek.”

A hajósok nem merészkedtek a közelükbe, mert titokzatosak voltak. Ha olykor-olykor távesével megpillantották a távolban egyik vagy másik szigetet, azonnal köd támadt, a szigetek már is tovatűntek, és ciklonok, tornádók, tájfunok, hullámhegyek söpörtek végig a vízzen.

A tengerészek féltek a hajótöréstől, ezért nem mertek tovább kíváncsiskodni. A szigeteket pedig elnevezték Kóbor-szigeteknek, amelyek így a bennszülöttek boldogan éltek. A szigetsoprotot csodálatosan szép madarak és állatok népesítették be, a tengerben rengeteg hal úszkált, volt fűge, kókusz,

mandula, szamóca és rengeteg virág, amelyet senki nem árult, ingyen ontották illatukat. Egyszer váratlan dolog történt. A távoli Nagy Föld-rész fővárosából, Páva-Piff-Páva-Puff-ból egy kereskedő érkezett a szigetekre kitömött pávakat árusítani. Észrevette, hogy a horgászok aranyból készült horgokkal fogják a halakat. „Ez itt a Kincsés Sziget!” — ujongott és elrohant, mint a szélvész, hogy hazavigye a hírt. Páva-Piff-Páva-Puff kor-mányzója ekkor kijelentette, hogy a szigetek a Nagy Földrészhöz tartoznak, és hídak kell építeni az összeköttetés érdekében.

A bennszülöttek először tengeri szörnynek nézték a közeledő hidat, és aggódva várták a fejleményeket. Vajon felépül-e a híd, és Páva-Piff-Páva-Puff vezetői meg tudják-e fosztani a bennszülötteket a szigetek aranyától? Mindezekre választ kaptok, ha elolvassátok Jacques Prevert könyvét, amelyet kilencven felülieknek írt. A kötetet a Móra Kiadó gondozta, Vinkó József fordította.

A Kollégium és diákjai

Bizonyára titeket is fozokoztatott érdekel az, ami szűkebb környezetetekben, szülővárosotokban, lakóhelyetekben történik. Erdekesebbnek ígérkezik hát az is, ha arról olvashattok, zás évekkel elzött kik jártátok Debrecen utcáin, kik énekelgettek a Nagyerdő fái alatt, milyen volt a híres-neves debreceni kollégium és kik is voltak a diákjai? Kiss Tamás A bagolyvár és lakói című könyve arról beszél érdekesen, olvasmányosan.

A kollégiumot valamikor valóban bagolyvárnak nevezték. Hogy miért?

„A bagoly, ez a nagy szemű éjjeli madár ósidők óta a tudomány jelképe. Ūrnője Pallasz Athéné görög istennő pedig az iskolák oltalmozója: arcáról szigor, bagoly szeméből bölcsesség sugárzik. Egy régi iskolai könyvben meg ezt tanulták a gyerekek: „Debrecen is látóhadd főiskolájával, hol lakik a Pallasz zölds táborával.” Az istennő zölds köpenyes táborra tehát a diákság. Azt a lengye köpenyt pedig a vállán, tógának nevezik.”

A középkorban még szerzetesek tanítottak a kollégium komor falai közt írni,

olvasni, számolni, imádkozni. Debrecen polgárai azonban egyre módosabbak, igényesebbek lettek. Olyan műveltségre vágytak, amellyel fiaik külföldi egyetemeken is továbbtanulhattak. A barátokat így reformált hitű papok, iskolamesterek váltották fel. Az iskola főiskola rangra emelkedett, s mivel a távolról jött diákok bent is lakhattak, a kollégium nevet kapta.

Hogyan éltek, tanultak, öltözöttek a debreceni diákok? Milyen volt a napi-életük, kik voltak professzorok? Erről is szól a könyv. Tudjátok-e, hogy a debreceni kollégium diákjaitól származik a vakáció kifejezés? Ők nevezték el így a szünidőt, amikor a kollégium küldöttként legációba mentek. Ezek a legátusok, a jötevők, adakozók ajándékaikat gyűjtötték a kollégium számára.

Akiket érdekel a múlt, a híres debreceni kollégium története, azoknak jó szívvel ajánlom Kiss Tamás könyvét, amely a Móra Kiadónál a Bölcs Bagoly sorozatban jelent meg Gyulai Liviusz illusztrációival.

Fazekas Valéria

HALLOTTUK VALAHOL

— Kiválóan idomított kutyám van — dicsekszik a házigazda a vendégnek. — Ha adok neki három koronát, cigarettát hoz érte!

— Ezt nem hiszem! Eppen egy félórát adtam neki öt koronát, és most se cigarettát, se kutyát! — Csakhogy én azt mondtam magának, hogy cigarettára három koronát adok neki. Ha öt koronát kap, akkor moziba megy...

A skót a szobában ül és olvas. Eközben percenként a villanykapcsolóhoz ugrik, kikapcsolja a világitást, majd újra bekapcsolja.

— Mit csinálsz? — kérdezi a felesége.

— Lapozni sötétben is tudok! — válaszolja a skót.

— Nézd csak azt a nőt — mondja a feleség a bálon a férjének, egy merész kivágású ruhát viselő fiatal nőre mutatva. — Hogy jelenhet meg így a nyilvánosság előtt?

— Két nagyon jó oka is van rá szívem — válaszolja a férj.

— Képzeld, az orvos azt mondta, maláriás vagyok! — Az semmi! Az a legkönnyebb betegség, még egy szunyog is kibírja...

— Hallottam, hogy a menyasszonyod nagyon házas! — Igen. Képzeld, amikor szerelmet vallottam neki, rögtön felvarrta a kabátgombomat.

— Nem igaz! — mondja a feleség a férjnek.

— De hiszen nem is mondtam semmit! — tiltakozik a férj.

— Főúr, nem tud valami könnyű ételt ajánlani? — De igen, uram. Ajánlanék egy 15 dekás hússzeletet. Az csak 7 deka.

— Kit szeretsz jobban fiacskám a papádat, vagy a mamádat? — A harmadik mamámat, aki a második papám felesége...

— Az apa egy százkoronást ad szilveszterkor húszéves fiának: — Tessék, éjfélkor igyál az egészségemre! — Tavaly egy kétszázast adtál, papa! — Csakhogy akkor sokkal rosszabbul éreztem magam, mint most...

— Az orvos sokáig vizsgálja Gusztávot, és sehogy sem tudja megállapítani, mi a baja. Végül, mélyértelműen kijelenti: — Menjén haza, vegyen forró fürdőt, azután sétáljon feljöttől nélkül egy-két órát. — És úgy véli, ez segít? — Nem, de majdnem biztosan tudógyulladást kap ezt pedig könnyen felismerjük és sikeresen gyógyítjuk!

Két barátónk cseveg egy csésze kávé mellett. — Imádom a természetet — mondja az egyik. — A másik figyelmesen ránéz, és építen jegyzi meg: — Azok után, amit veled művelt?

JEVSZEJ KRUKOVEC:

Hogy is mondta a bölcs?

A vonat megnyugtatóan zakatolt kerekeivel a sínek illesztékein. Kupébeli szomszédom, egy kövérkés, őszes-hajú férfi meg-megvillantotta laposüvegű orrcsüptőjét.

— Csodálatos időnk lett, nemde? — szólalt meg, szemmel láthatólag beszédbe akarva elegyedni.

— Hát, szép... — Márpedig ha jó az idő — ahogy Descartes mondotta — jó a hangulat is.

Újból bölintottam bele-egyezőm jeléül. Amde kínosan éreztem magam amiótt, hogy nem ismerem Descartes-nak ezt az érdekes kijelentését. Igaz — juttott eszembe — Descartes-ot sohasem olvastam.

— Hangulat, hangulat — nyugtázta el a szót szomszédom, mintha szónokolna. — Mindennek ez a kezdete, és mindennek ez a vége — ahogy azt Henrich Heine állította...

Henrich Heinet olvastam, de ilyen megjegyzése sehogyse ugrott be. De hát lehet mindent észben tartani? Beszélgető partnerem eközben pedig tovább szorongatott műveltségével.

— És egyáltalán hol a kezdete annak a végnek, amivel végződik a kezdet? — ahogy azt Jean-Jacques Rousseau szerette mondogatni.

Valami hasonlót már hallottam valaha, de úgy rémlett, ezek valaki másnak a szavai.

Szomszédom úgy nézett rám orrcsüptőjének üvegén át, ahogy a professzor néz a vizsgán megbukott diákra. És így folytatta:

— Mit mondjak, minden relativ, ahogy azt Albert Einstein megállapította. Lám, maga meg én most itt utazunk... De hová? Végül is ennek mi a jelentősége? Ahogy Voltaire mondotta: menj a magad útján, és az emberek hádát mondanak azt, amit akarnak...

Összereztem. Hiszen ezek — ugrott be hirtelen — nem Voltaire szavai, hanem Dantéé.

Am beszédpartnerem nem hagyott magamhoz térnem. — Emlékszik, mit mondott Cicero a néptömegről: jöttek, láttam, győztem. Másrészt viszont Arisztotelésznel azt találjuk: ember — ez olyan büszkén cseng.

Sehogysam akaróztott vesztíteni tekintélyemből egy ilyen nagy tudású ember szemében, és ugyanakkor nagyon szerettem volna olvasni az előttem fekvő könyvet. Eppen ezért megtörttem a csendet:

— Önnek tökéletesen igaz van. Igazolásként szeretném emlékeztetni az ön által is jól ismert indiai filo-

zofus, Prijmaputra (a nevet futtában találtam ki) szavaira, aki azt állította: az ember az emberiség öröme. Ezzel kapcsolatban Rene Chatoukian okosan jegyezte meg: mindent, ami az enyém, magammal hordok. Vagy — ahogy Jaroslav Hašek mondta: változnak az idők, megváltozunk mi is. Tulajdonképpen éppen ezért volt meg Artur Konan Doyle-nak minden oka, hogy azt állítsa: így múlik el a földi dicsőség. De nyilvánvaló, hogy erre Byronnak köszönhetően jött rá, aki egyik történelmi tanulmányában proklamálta: lásd a gyöke-reket!...

Amíg ezt a szóáradatot elmondtam, szomszédom felállt, és hátrálva az ajtó felé ment.

— Köszönöm az érdekes beszélgetést — motyogta. — Manapság nem oly gyakran sikerül találkozni a vonaton ilyen művelt emberrel. Nagyon örültem.

— En még jobban! — kiáltottam a mögöttem bezáruló ajtónak.

Elűnt a folyosón. Végre kinyitottam a könyvet. Amalig merültem bele az olvasásba, azt hallom a szomszéd fülkéből:

— Ha jó az idő, tudja, jó a hangulat is — ahogy Marcello Mastroianni mondta...

Fordította: Juhász László

LABDARÚGÓ NB I ÉS NB II

Ma három óraker: DMVSC-Csepel

Ma délután a nagyérdemű stadionban kerül sor a labdarúgó NB I tavaszi idényének 10. fordulójára. A DMVSC csapata három órakerrel együttesen lép pályára, a találkozó játékegyesítője Lázini (Nemeth, Roxin) lesz.

A debreceni játékosok a hét végén Hajdúszoboszlón készültek az összecsapásra, amely várhatóan szakrazóan kemény és izgalmas lesz. A hazaiaknál újság, hogy Till és Tokajit megmutatták, Benyó pedig továbbra is harcoképtelen Szigeti sárga lapjai miatt nem játszhat. Várható, hogy Fodor helyet kap a védelemben, miként Supka is kezdő lesz.

A csatársorban bal szélen Szabó J. vagy Murai játszik majd, a Csepel tervezett összeállítás Gelei — Kincses B., Polcz, Szabó, Gálhidi — Csusánky, Krasznay, Kincses S. — Tulipán, Krisztin, Kovács.

A forduló legérdekesebbnek ígérkező mérkőzését Székesszentgyörgyre vivjük. A Videotonnak ma a bajnok címe, míg szerdán az UEFA

Kupa lesz a tét a Bp. Honvéd, illetve a Real Madrid elleni összecsapáson. A fehérvári rangadó mellett szinte elszűrül a további hét mérkőzés, melyek közül hatot szombaton: PMSC—FTC, Eger—Tatabánya, Békéscsaba—MTK-VM, Videoton—Bp. Honvéd, Vasas—ZTE, kettőt vasárnap: Rába ETO—Szeol AK, Ú. Dózsa—Haladás—vivnak.

A Debreceni Kinizsi együttese a hét végén idegenben, Keszthelyen vendégszerepel. A vasárnap délután 5 óraker kezdődő mérkőzést a Vankó (Komáromi, Szabó T.) játékegyesítője, három irányítja. A debrecenieknél Szűcs J. az elmúlt heti kiállítása miatt, László, a középcsatár pedig begyűjtött sárga lapjai miatt nem játszhat, így minden bizonnyal Keszthelyen a hétközben Honvéd Bem SE ellen 5-0 arányban győztes együttes küldi pályára Makray Balázs: Vadon — Vajda, Garamvolgyi, Takács, Sebők — Leiszt, Magyar Á., Andričko — Barna, Fehér, Bruder.

KÉZILABDA Kiütéses győzelem

A D. Dózsa Békéscsabán játszik

DMVSC-Bakony Vegyész 34-15 (10-12). Oláh Gábor utca: 600 néző. Vezető: Dzsapófi, Kiss.

DMVSC-PUSZTASZÉNE — SZILAGYI 6. Nagy Zs. 4.3. GALFI 4. Szántó 2. Csere: Tóth I. (kapus), SZUNYOGH 6. Dobó 2. Bojtor 1. Törökne. Edző: Komáromi Ákos.

Az ellenfél legjobb dobói: Szilágyi 12. Trubin 4. Nyári 3. Hétköznapok: 4.3. 11. 87. Hétköznapok: 4.3. 11. 87. Hétköznapok: 4.3. 11. 87. Hétköznapok: 4.3. 11. 87. Hétköznapok: 4.3. 11. 87.

Derecskei Vörös Csillag Tsz SE—Kazincbarcikai Kinizsi 16-15 (6-7). Derecske, 300 néző, vezette: Kalmár, B. Kovács.

A hazai csapat jól osztotta be erejét, és végig higgadtan, taktikusan játszott a helyenként magukat durvaságokra ragadtató kazincbarcikaiak ellen. A derecskeiek győzelme megérdemelt. L. d.: Varga és Körtvélyesi 4-4, Czene és Nyékiné 3-3. Jók; Teremi (kapus), Czene és Szilágyi.

Karcagi SE—Kaba Egyetértés SE 23-11 (10-5). Karcag, 500 néző, vezette: Ladányi, Mikuczki.

Durvaságokkal tarkított mérkőzés az erélytelen játékegyesítő és a kabai lányok rutintalansága eredményezte a nagy arányú vereséget. L. d.: Nyilas és Hortó 3-3, Kiss és Bozódó 2-2.

MEGYEI BAJNOKSÁG

Női I. osztály: Hajdúnánás—D. Sportiskola 24-21, Hajdúszoboszló—Balmazújváros 30-16, Nádudvar—Hajdúszoboszló 15-9, Földes—Komádi 12-5, D. Vörös Meteor—Berettyóújfalui MSE 6-5, D. Kőztú II.—Hajdú Vasas 18-8.

Női II. osztály: D. Kinizsi II.—Hajdúhadház 11-9, Derecske II.—Püspökladány II. 26-13, D. MEDICOR II.—Sárrétudvari 17-8, Konyár—Egyek 8-4, Hajdúszoboszló—Kaba 13-11, D. MEDICOR II.—D. Kinizsi II. (6sz.) 15-14.

Női ifjúsági: Hajdúnánás—D. Sportiskola 25-17, Hajdúszoboszló—Balmazújváros 9-8, Nádudvar—Hajdúszoboszló 22-3, Földes—Komádi 6-5, Berettyóújfalui MSE—D. Vörös Meteor 12-2, D. Kőztú—Hajdú Vasas 18-6, NB-s női III: DSI—Miskolci Spartacus 39-8.

Férfiak I. osztály: Berettyóújfalui MSE—D. Spartacus 23-21, Püspökladány—Balmazújváros 16-15, Hajdúnánás—DUSE 23-12, D. Dózsa II.—Hajdúszoboszló 38-21, Debreceni Tartósióipari Kombinat—Nyiradony 39-25, Polgár—Gázláng 28-28, Földes—Hajdúdorog 16-10, Létavértes—Biharkeresztény 14-12, Derecske—D. Sportiskola 17-10.

Férfiak ifjúsági: Berettyóújfalui MSE—D. Spartacus 43-13, DSI—Hajdúszoboszló 22-18, Püspökladány—Balmazújváros 18-17, Hajdúnánás—Mechwart Gépipari 22-12, Tartósióipari Kombinat—Nyiradony 34-10, Gázláng—Polgár 21-11, Földes—Hajdúdorog 22-8, Létavértes—Biharkeresztény 14-9.

NB fiúk ifjúsági: DSI—Sajóbábony 33-20.

KÉZILABDA NB II

Férfiak, D. MEDICOR—NYVSSC 20-17 (12-7). Debrecen, 50 néző, vezette: Faragó, Gódy.

Jó iramú, változatos mérkőzésen a hazaiak végig vezetve megérdemelt győzelmet arattak. L. d.: Kupai 6, Eszenyi 4, Daya 3, illetve Hanufer és Márton 5-5, Belányi 3, Jók; Hajdú (kapus), Eszenyi, Kupai, illetve Maricska.

Püspökladányi Zöld Mező Tsz SK—Nyiregyházi Tanárképző 33-31 (20-13). Nyiregyháza, vezette: Dinya, Réti.

A végig jó iramú és színvonalas mérkőzésen a lelkesen és jól játszó ladányiak megérdemelt győzelmet arattak az erősebb főiskolások ellen. L. d.: Györkei 12, Pélinek 9, Karacs E. 6, Kovács 3. Jók: a püspökladányi csapat minden tagját dicséret illeti.

Sakk OB II

Bp. Postás—D. Universitas 9-5. Budapest, a DUSE-ből Deák győzött. Tóth, Kálmán, Halász, dr. Kántor, Benczik, Donka, Balók és Menyhért döntetlen eredményt ért el.

Bp. Vízgyűjtő-Hajdúszoboszlói Gázláng 7-3 (5). Budapest. A Gázlángból Mikó, Scheppel és Lukács győzött, Bördös és Baranyai fél-fél pontot szerzett. Berez és Mayer játszmája függőben maradt.

Láng Vasas—Kabal Egyetértés 8-6. Budapest. A Kabától Aranyász Szilágyi, Kovács, Varga és Kun nyert, Balogh és Sörgyhi döntetlenül mérkőzött.

Az Universitas Debrecen sportéletében

Beszélgetés eredményekről, célokról, gondokról, a jövő terveiről

A Debreceni Universitas sportegyesület városunk felsőfokú oktatási intézményeinek közös sportegyesülete. Tíz szakosztályban biztosít versenyzési lehetőséget egyetemi, főiskolai hallgatóknak. 1979-ben elfogadott intézkedési terv határozta meg a megyei és városi testnevelési és sportfeladatokat, jelölte ki a munka és fejlődés fő irányait. Ezen belül a DUSE szerepét is a város sportéletében. A kitűzött céloknak a megvalósulásáról, az eredményekről, gondokról és a jövő terveiről beszélgettem Tóth Lajossal, a megyei tanács testnevelési és sportosztály osztályvezető-helyettesével, Besze Gyulánéval, a városi testnevelési és sportosztály módszertani főelőadóval, dr. Kiss Balázzsal, a DOTE gazdasági főigazgatójával, a DUSE elnökével, Kecskeméti Jánosossal, a DUSE ügyvezető elnökével, a DATE testnevelési tanszék vezetőjével és dr. Nyirkos Istvánnal, a KLTE docensével, az egyesület elnökségi tagjával.

— Az intézkedési terv a hatékonyabb és eredményesebb sportmunkát tekintette legfontosabb megoldandó feladatnak. Milyen konkrét célkitűzéseket kapott az Universitas?

T. L.: — Az egyesületnek biztosítani kellett és a jövőben is a legjelentősebb feladata a hallgatók verseny-, minőségi és tömegsportigényének kielégítése. Az egyes szakosztályoknak — kosárlabda, férfi röplabda, sakk, tenisz, női torna — prioritása van a város sportjában, tehát az utánpótlást nevelő sportiskola irányítja ezekben a sportágakban feltűnt tehetséges versenyzőket. A többi szakosztály viszont az utánpótlás-nevelést kapta fő feladatának.

— Hogyan sikerült megvalósítani az egyesületnél ezeket a célkitűzéseket?

K. J.: — A hármas követelményt, a minőségi sport, az utánpótlás-nevelés és a tömegsportproblémát csak együtt szabad vizsgálnunk. Ez a három együtt az összképet munkánkhoz. 1984 versenyzőink helyeszeit tekintve, a korábbi időszak összehasonlítva az egyesület életemben eredményes év volt. Kosárlabdázóink, röplabdázóink az NB II elővonalában végeztek, míg a labdarúgók a területi bajnokságban szerepelnek hasonlóan. Sajnos, a három kiemelten kezelt szakosztályunkkal — sakk, női torna, férfi röplabda — az elmúlt években nem tudtuk teljesíteni az elvárásokat, az első osztályú szintet. A sakk esetében anyagi és személyi okok miatt a csapat az első- és másodosztály között ingázik. A tornánál létesítmény- és életkori gondjaink vannak, míg a férfi röplabdánál csalódtunk az eredményeket illetően, de felül, hogy esetleges felkerülés esetén is tudna-e versenyezni együttesünk az első osztályban, mi-

K. J.: — Hárommillió forint az évi költségvetésünk. Ebből egymilliót a megyei tanács, 140 ezer forintot a városi tanács biztosít részünkre alaptámogatásként. A városi tanácstól még kapunk időnként kiegészítésképpen, de erre év elején nem tudunk tervezni, ami számunkra kedvezőtlen. Jelenlegesen támogatja még az egyesületet — 450 ezer forinttal — a Művelődési Minisztérium.

Ny. I.: — Komoly problémánk, hogy csak április hónap körül tisztázódik, mennyi pénzzel gazdálkodhatunk. Így nehéz színvonalas szakmai munkát végezni, mikor nem vagyunk tisztában azzal, mire tervezzünk. Az egyesületünk „sorsfordulóhoz” érkezett, mivel a korábbi években hasznos tapasztalatokat szerezhettünk az egyesületünk szervezeti felépítésére, és ebből kiindulva, ezt felhasználva léphetünk tovább eredményesen. Szükséges lenne legalább egy első osztályú szakosztály létrehozása.

— Milyen tervekkel indulnak az elkövetkezendő évek feladatainak megoldására?

K. B.: — Törekedünk kell a bázisvállalatainkkal meglévő kapcsolat ápolására, további elmélyítésére, egymás kölcsönös segítése alapján. Az egyesület vezetőségének belül és a szakosztályok között meg kell szüntetni az egymásra mutogatást, biztosítani kell a tökéletes összhangot a minél hatékonyabb közös munka érdekében. A szakosztályaink elé konkrét célokat fogunk állítani, és ennek teljesítéséhez szabjuk az anyagi támogatást.

— Milyen tervekkel indulnak az elkövetkezendő évek feladatainak megoldására?

K. B.: — Törekedünk kell a bázisvállalatainkkal meglévő kapcsolat ápolására, további elmélyítésére, egymás kölcsönös segítése alapján. Az egyesület vezetőségének belül és a szakosztályok között meg kell szüntetni az egymásra mutogatást, biztosítani kell a tökéletes összhangot a minél hatékonyabb közös munka érdekében. A szakosztályaink elé konkrét célokat fogunk állítani, és ennek teljesítéséhez szabjuk az anyagi támogatást.

— Milyen tervekkel indulnak az elkövetkezendő évek feladatainak megoldására?

K. B.: — Törekedünk kell a bázisvállalatainkkal meglévő kapcsolat ápolására, további elmélyítésére, egymás kölcsönös segítése alapján. Az egyesület vezetőségének belül és a szakosztályok között meg kell szüntetni az egymásra mutogatást, biztosítani kell a tökéletes összhangot a minél hatékonyabb közös munka érdekében. A szakosztályaink elé konkrét célokat fogunk állítani, és ennek teljesítéséhez szabjuk az anyagi támogatást.

— Milyen tervekkel indulnak az elkövetkezendő évek feladatainak megoldására?

K. B.: — Törekedünk kell a bázisvállalatainkkal meglévő kapcsolat ápolására, további elmélyítésére, egymás kölcsönös segítése alapján. Az egyesület vezetőségének belül és a szakosztályok között meg kell szüntetni az egymásra mutogatást, biztosítani kell a tökéletes összhangot a minél hatékonyabb közös munka érdekében. A szakosztályaink elé konkrét célokat fogunk állítani, és ennek teljesítéséhez szabjuk az anyagi támogatást.

— Milyen tervekkel indulnak az elkövetkezendő évek feladatainak megoldására?

K. B.: — Törekedünk kell a bázisvállalatainkkal meglévő kapcsolat ápolására, további elmélyítésére, egymás kölcsönös segítése alapján. Az egyesület vezetőségének belül és a szakosztályok között meg kell szüntetni az egymásra mutogatást, biztosítani kell a tökéletes összhangot a minél hatékonyabb közös munka érdekében. A szakosztályaink elé konkrét célokat fogunk állítani, és ennek teljesítéséhez szabjuk az anyagi támogatást.

— Milyen tervekkel indulnak az elkövetkezendő évek feladatainak megoldására?

K. B.: — Törekedünk kell a bázisvállalatainkkal meglévő kapcsolat ápolására, további elmélyítésére, egymás kölcsönös segítése alapján. Az egyesület vezetőségének belül és a szakosztályok között meg kell szüntetni az egymásra mutogatást, biztosítani kell a tökéletes összhangot a minél hatékonyabb közös munka érdekében. A szakosztályaink elé konkrét célokat fogunk állítani, és ennek teljesítéséhez szabjuk az anyagi támogatást.

Röplabda NB II

A tavaszi 8. fordulóban a férfiaknál a két debreceni csapat mérte össze a tudását. A nőknél a DUSE a bajnokjelölt MVSC otthonában vendégszerepelt, míg a DSI a második helyen álló NYVSSC-t fogadta.

Férfiak: DUSE—D. Kinizsi 3:2 (14-14, 8-10, 9). Debrecen.

DUSE: KUN, SZEKERES, Tóth S. VINNAI, Szirma, Tóth Z. Csere: Nagy, Edző: Bácsi Gábor.

D. Kinizsi: GULYÁS, Dénes, Ötvös, Tornai, Illés, Orenstein, Csere: Penyige, Donsitz, Hajdú, Edző: Póser Pál.

A rangadó mérkőzés a hagyományok megfelelően nagy közönséget hozott. Kitűnő játékok láthatóak a közönség. A győzelmet ezúttal a vendég egyetemi gárda szerezte meg kétórás csatában. A D. Kinizsi a sérült Hecker nélkül volt kénytelen játszani.

Nők: DSI—NYVSSC 3:1 (8-5, 12-8). Debrecen.

DSI: Krasznai, parkas Zs., Eles, Balázs, Bördös, Fejes, Csere: Tornoyos, Léval, Beké. Edző: Farkas István.

Folytatva nagyszerű tavaszi sorozatot a fiatal gárda és újabb értékes győzelmet aratott.

MVSC—DUSE 3:0 (5,8,4). Miskolc.

DUSE: Bujdosó Léval, Mezel, Benedek, Pozsgai, Kolbe Csere: Gergely, Tóth, Vadon. Edző: Bernyás Balázs.

A hazai együttes negyven perc alatt kétfalra fektette a DUSE csapatát.

A női bajnokság cícsoportjának állása: 1. MVSC 37 pont, 2. NYVSSC 34 p., 3. DUSE 33 p., 4. Békéscsaba 32 p., 5. Mezőkövesd 31 p., 6. DSI 30 p.

HÉT VÉGI SPORTMŰSOR

Május 4., szombat

Kézilabda

Közúti Epitök—Győri Textil (női NB I). Kiss T. (Majoros) — MEDICOR-pálya, 16.30: D. MEDICOR—Nyiregyházi Volán (női NB I B, Farkas II., Pálfi). — Spartacus-pálya, 16: D. Spartacus—Püspökladányi MÁV (férfi megyei, Nádasi, Pest). — Dózsa Kistadionja, 16.15: D. Sportiskola—Földes (férfi megyei, Nagy J. Tlcz). — DMVSC Vághid utcai pályája, 16.15: D. Sportiskola—Nádudvar (női megyei, Katona, Tibka K.).

Videókn. NB II. Nők: Kaba—D. Kinizsi (13, Kiss J., Olmann), Püspökladányi Zöld Mező Tsz SE—Szién (15, Lovász, P. Boncz). — Férfiak: Nádudvar—D. MEDICOR (16, Kovács, Valkovszky). — Megyei bajnokság, Férfiak: Hajdúdorog—D. Tartósióipari Kombinat (16.15, Sebők, Tibka A.), Polgár—Létavértes (15.45, Komáromi, Sídó), Biharkeresztény—Derecske (17, Szűcs, Varga Z.), Balmazújváros—Berettyóújfalui MSE (17.15, Gacsalyi, Mezel). — Nők: Berettyóújfalui MSE—Hajdú Vasas (17.15, Erdel, Juhos), Balmazújváros—Komádi (17.15, Kiss A., Szabó S.). Hajdúszoboszló Bocskaik—D. Közúti Epitök II. (17.15, Kiss I., Simon). — Női II. osztály: Hadháztéglás—Berettyóújfalui ELZETT (10, Mezőteleki).

Kosárlabda

Nyomaté utcai Általános Iskola tornaterme, II: D. Universitas—Békéscsaba AFESZ (női), — 12.30: D. Universitas—Békéscsaba MÁV (férfi). NB I-es mérkőzés.

Labdarúgás

Nagyerdő stadion, 15: Debreceni MVSC—Csepel SC (Lázini, Nemeth, Roxin). NB I-es mérkőzés.

Nyiradony—Hajdúszoboszló (M.). — Női II. osztály: Sárrétudvari—D. Kinizsi II. (9.30, Püspökladány, Juhos, Nádasi), Püspökladány II.—Konyár (10.45,

Május 4., szombat

Kézilabda

Közúti Epitök—Győri Textil (női NB I). Kiss T. (Majoros) — MEDICOR-pálya, 16.30: D. MEDICOR—Nyiregyházi Volán (női NB I B, Farkas II., Pálfi). — Spartacus-pálya, 16: D. Spartacus—Püspökladányi MÁV (férfi megyei, Nádasi, Pest). — Dózsa Kistadionja, 16.15: D. Sportiskola—Földes (férfi megyei, Nagy J. Tlcz). — DMVSC Vághid utcai pályája, 16.15: D. Sportiskola—Nádudvar (női megyei, Katona, Tibka K.).

Videókn. NB II. Nők: Kaba—D. Kinizsi (13, Kiss J., Olmann), Püspökladányi Zöld Mező Tsz SE—Szién (15, Lovász, P. Boncz). — Férfiak: Nádudvar—D. MEDICOR (16, Kovács, Valkovszky). — Megyei bajnokság, Férfiak: Hajdúdorog—D. Tartósióipari Kombinat (16.15, Sebők, Tibka A.), Polgár—Létavértes (15.45, Komáromi, Sídó), Biharkeresztény—Derecske (17, Szűcs, Varga Z.), Balmazújváros—Berettyóújfalui MSE (17.15, Gacsalyi, Mezel). — Nők: Berettyóújfalui MSE—Hajdú Vasas (17.15, Erdel, Juhos), Balmazújváros—Komádi (17.15, Kiss A., Szabó S.). Hajdúszoboszló Bocskaik—D. Közúti Epitök II. (17.15, Kiss I., Simon). — Női II. osztály: Hadháztéglás—Berettyóújfalui ELZETT (10, Mezőteleki).

Kosárlabda

Nyomaté utcai Általános Iskola tornaterme, II: D. Universitas—Békéscsaba AFESZ (női), — 12.30: D. Universitas—Békéscsaba MÁV (férfi). NB I-es mérkőzés.

Labdarúgás

Nagyerdő stadion, 15: Debreceni MVSC—Csepel SC (Lázini, Nemeth, Roxin). NB I-es mérkőzés.

Nyiradony—Hajdúszoboszló (M.). — Női II. osztály: Sárrétudvari—D. Kinizsi II. (9.30, Püspökladány, Juhos, Nádasi), Püspökladány II.—Konyár (10.45,

Május 4., szombat

Kézilabda

Közúti Epitök—Győri Textil (női NB I). Kiss T. (Majoros) — MEDICOR-pálya, 16.30: D. MEDICOR—Nyiregyházi Volán (női NB I B, Farkas II., Pálfi). — Spartacus-pálya, 16: D. Spartacus—Püspökladányi MÁV (férfi megyei, Nádasi, Pest). — Dózsa Kistadionja, 16.15: D. Sportiskola—Földes (férfi megyei, Nagy J. Tlcz). — DMVSC Vághid utcai pályája, 16.15: D. Sportiskola—Nádudvar (női megyei, Katona, Tibka K.).

Videókn. NB II. Nők: Kaba—D. Kinizsi (13, Kiss J., Olmann), Püspökladányi Zöld Mező Tsz SE—Szién (15, Lovász, P. Boncz). — Férfiak: Nádudvar—D. MEDICOR (16, Kovács, Valkovszky). — Megyei bajnokság, Férfiak: Hajdúdorog—D. Tartósióipari Kombinat (16.15, Sebők, Tibka A.), Polgár—Létavértes (15.45, Komáromi, Sídó), Biharkeresztény—Derecske (17, Szűcs, Varga Z.), Balmazújváros—Berettyóújfalui MSE (17.15, Gacsalyi, Mezel). — Nők: Berettyóújfalui MSE—Hajdú Vasas (17.15, Erdel, Juhos), Balmazújváros—Komádi (17.15, Kiss A., Szabó S.). Hajdúszoboszló Bocskaik—D. Közúti Epitök II. (17.15, Kiss I., Simon). — Női II. osztály: Hadháztéglás—Berettyóújfalui ELZETT (10, Mezőteleki).

Kosárlabda

Nyomaté utcai Általános Iskola tornaterme, II: D. Universitas—Békéscsaba AFESZ (női), — 12.30: D. Universitas—Békéscsaba MÁV (férfi). NB I-es mérkőzés.

Labdarúgás

Nagyerdő stadion, 15: Debreceni MVSC—Csepel SC (Lázini, Nemeth, Roxin). NB I-es mérkőzés.

Nyiradony—Hajdúszoboszló (M.). — Női II. osztály: Sárrétudvari—D. Kinizsi II. (9.30, Püspökladány, Juhos, Nádasi), Püspökladány II.—Konyár (10.45,

Május 4., szombat

Kézilabda

Közúti Epitök—Győri Textil (női NB I). Kiss T. (Majoros) — MEDICOR-pálya, 16.30: D. MEDICOR—Nyiregyházi Volán (női NB I B, Farkas II., Pálfi). — Spartacus-pálya, 16: D. Spartacus—Püspökladányi MÁV (férfi megyei, Nádasi, Pest). — Dózsa Kistadionja, 16.15: D. Sportiskola—Földes (férfi megyei, Nagy J. Tlcz). — DMVSC Vághid utcai pályája, 16.15: D. Sportiskola—Nádudvar (női megyei, Katona, Tibka K.).

Videókn. NB II. Nők: Kaba—D. Kinizsi (13, Kiss J., Olmann), Püspökladányi Zöld Mező Tsz SE—Szién (15, Lovász, P. Boncz). — Férfiak: Nádudvar—D. MEDICOR (16, Kovács, Valkovszky). — Megyei bajnokság, Férfiak: Hajdúdorog—D. Tartósióipari Kombinat (16.15, Sebők, Tibka A.), Polgár—Létavértes (15.45, Komáromi, Sídó), Biharkeresztény—Derecske (17, Szűcs, Varga Z.), Balmazújváros—Berettyóújfalui MSE (17.15, Gacsalyi, Mezel). — Nők: Berettyóújfalui MSE—Hajdú Vasas (17.15, Erdel, Juhos), Balmazújváros—Komádi (17.15, Kiss A., Szabó S.). Hajdúszoboszló Bocskaik—D. Közúti Epitök II. (17.15, Kiss I., Simon). — Női II. osztály: Hadháztéglás—Berettyóújfalui ELZETT (10, Mezőteleki).

Kosárlabda

Nyomaté utcai Általános Iskola tornaterme, II: D. Universitas—Békéscsaba AFESZ (női), — 12.30: D. Universitas—Békéscsaba MÁV (férfi). NB I-es mérkőzés.

Labdarúgás

Nagyerdő stadion, 15: Debreceni MVSC—Csepel SC (Lázini, Nemeth, Roxin). NB I-es mérkőzés.

Nyiradony—Hajdúszoboszló (M.). — Női II. osztály: Sárrétudvari—D. Kinizsi II. (9.30, Püspökladány, Juhos, Nádasi), Püspökladány II.—Konyár (10.45,

